

Nord-Aurdal kommune

Årsmelding 2008

Årsmelding 2008 for Nord-Aurdal kommune

Årsmeldingen gir en beskrivelse av hva Nord-Aurdal kommunes tjenesteproduksjon og økonomiske forhold. Sammen med årsregnskapet gir den et helhetlig bilde av den kommunale virksomheten i 2008.

Årsmeldingen er et viktig informasjonsdokument for:

- Politikere
- Innbyggere
- Ansatte
- Næringsliv
- Hytteiere

Årsmeldingen består av:

Innholdsfortegnelse

Del 1: Innledning	5
Organisasjonskart	5
Antall representanter i kommunestyret	6
Rådmann Svanhild Mosebakken sine kommentarer	6
Viktige prosjekter	8
Nord-Aurdal inn i framtida	8
Balansert målstyring og brukermedvirkning	8
Forprosjekt Helsetun	10
Kvalitetskommuneprogrammet, sjukefravær	10
Etablering av NAV	11
Del 2: Tjenesteproduksjonen og virksomheten i 2008	12
Bemanningssituasjonen i 2008	12
Likestilling mellom kjønnene	15
Rammeområde politisk ledelse	16
Rammeområde regionale samarbeidstiltak	17
Rammeområde administrativ ledelse og fellesfunksjoner	18
Rammeområde undervisning	20
Rammeområde barnehage	23
Rammeområde pleie- og omsorgstjeneste	25
Rammeområdet helsetjenester	28
Rammeområde Familieavdeling	30
Rammeområde Aktivitetsenhet	32
Rammeområde Kultur og Service	34
Rammeområde Tekniske formål	36
Rammeområde Areal og Næring	38
Rammeområde kraftutgifter	40
Investeringsprosjekter	41
Del 3: Økonomi	42
Kommuneregnskapet - generelt	42
Driftsregnskapet	43
Investeringsregnskapet	44
Balansen	45

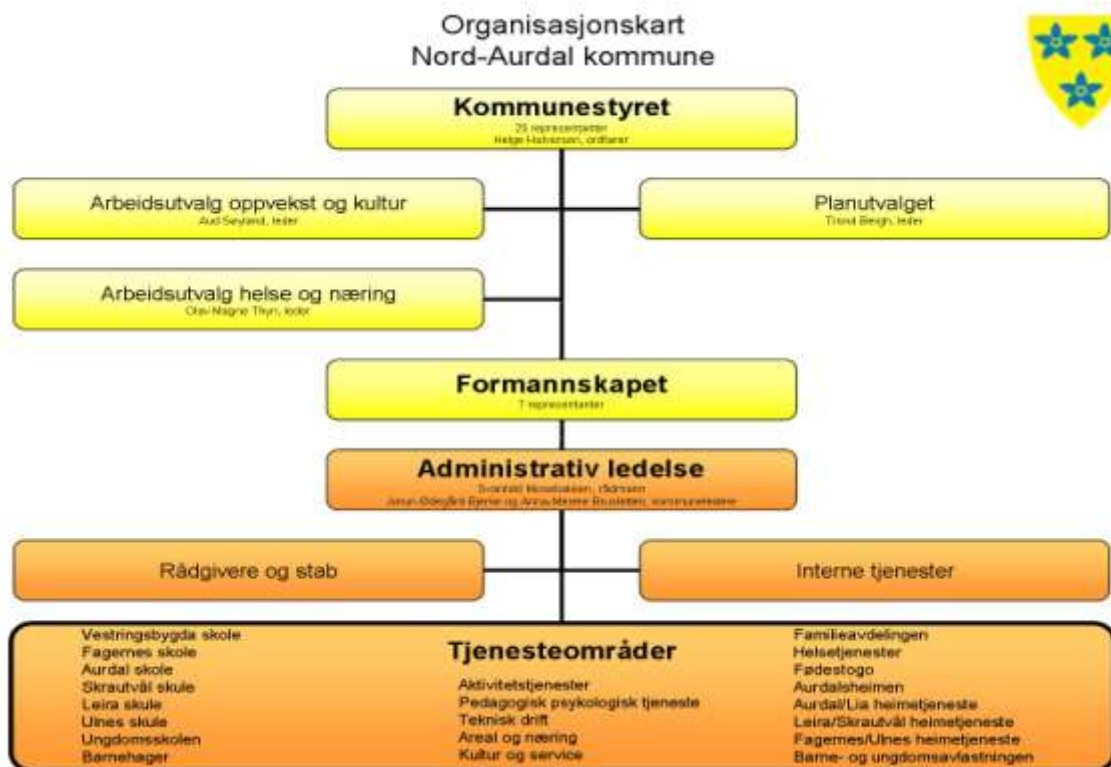
Sentrale resultatmål i driftsregnskapet.....	47
Driftsinntekter	49
Driftsutgifter.....	51
Finanstransaksjoner	53
Lån - utvikling	54
Budsjettavvik fellesområdet.....	55
Budsjettavvik tjenesteområdet.....	57
Arbeidskapital og likviditet.....	60
Endring arbeidskapital.....	60
Likviditet	60
Egenkapital	61
Investeringsregnskapet	61
Vurdering av den økonomiske situasjonen	61
Del 4: KOmune-STat-Rapportering (KOSTRA)	63
Tjenesteområdene	69
Undervisning:	69
Barnehage:	71
Pleie/omsorg:	72
Institusjon:.....	73
Hjemmetjenester:	74
Sosial:.....	75
Barnevern:	76
Legetjeneste:	78
Introduksjonsstønad:	79
Voksenopplæring:	79
Kultur:.....	80
Vann:	81
Avløp:.....	83
Samferdsel:.....	83
Eiendomsforvaltning:	84
Brann- og ulykkesvern:.....	84

Del 1

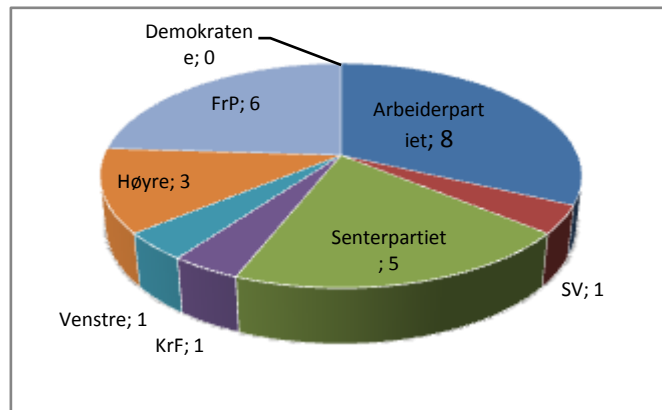
Del 1: Innledning

Organisasjonskart

Etter valget 2007, og til og med 31.12.08 har den politiske og administrative organisering i Nord-Aurdal kommune sett slik ut:

Antall representanter i kommunestyret

Rådmann Svanhild Mosebakken sine kommentarer

Vi har lagt bak oss et år med mange spennende prosesser og prosjekter. Omstillingsprosjektet "Nord-Aurdal kommune inn i framtida" har vært vårt viktigste i 2008. Dette prosjekt skal videreutvikle både vår organisasjonen, vår tjenesteproduksjon og våre politiske og administrative styringssystemer. Spesielt nevnes innføring av balansert målstyring som vil legge til rette for brukermedvirkning bl.a. ved å opprette brukerråd. Andre store og viktige prosjekter i 2008 som må nevnes er "Etablering av NAV Valdres", "Forprosjekt Helsetun" og "Kvalitetskommuneprogrammet".

Dagens bemanningssituasjon tilsier at vi vil få store utfordringer fremover med å erstatte medarbeidere som går av med alderspensjon. Dette vil kreve at kommunen innen kort tid får på plass en seniorpolitikk som kan avhjelpe denne utfordringen. God arbeidsgiverpolitikk og god ledelse er viktige faktorer i å beholde medarbeidere og opprettholde et godt arbeidsmiljø.

Nord-Aurdal kommune har også gjennomført arbeidsmiljøundersøkelse for alle ansatte de siste to årene, noe vi vil fortsette med fremover. Undersøkelsene viser så langt at de fleste er godt fornøyd med sin arbeidssituasjon og vår kommune ligger på landsgjennomsnittet når det gjelder dette.

Undervisningsområdet har hatt et år med stor usikkerhet knyttet til fremtidige rammebetingelser. Debatter om skolestruktur har vært et gjentakende tema, både internt i kommunen og i media. At denne prosessen har pågått over lang tid har vært en belastning for mange medarbeidere. Dette samtidig som undervisningsområdet opplever at den økonomiske rammen nå er skåret ned til et minimum. KOSTRA-tallene viser at driften er på nivå med sammenlignbare kommuner, samtidig som vi har en langt høyere andel elever med minoritetsspråklig bakgrunn. Kommunen har mange skoler og bruker langt mindre på undervisningsmateriell enn kommuner det er naturlig å sammenligne seg med. I sum gir dette en indikasjon på at Nord-Aurdal kommune har store utfordringer innen skolesektoren. Med tanke på undervisningens innhold og kvalitet, samt arbeidsmiljøet i skolen, er det viktig at det blir gjort politiske vedtak som bedrer de økonomiske rammene. Dette for å opprettholde kvaliteten i skolen og jobbe med langsiktig utvikling.

Det har vært en kostnadsdrivende faktor å opprette og drive så mange midlertidige barnehager som vi har i vår kommune. Det har stor betydning at vi innen kort tid får en langsiktig plan for barnehager i kommunen. Dette er nødvendig for at vi fremover fortsatt skal få fullt tilskudd fra Staten.

2008 har vært et år der omstilling har vært hovedfokus innen helse, sosial, pleie- og omsorgstjenestene i Nord-Aurdal kommune. Da kommunestyret vedtok ikke å endre skolestrukturen i 2008, har dette vært det området hvor administrasjonen har kunnet vurdere andre måter å organisere tjenestetilbudet på.

Når vi sammenligner oss med andre kommuner, får vi bekreftet at kommunen har en lav sykehjemsdekning og at mange hjemmeboende mottar hjelpetjenester. Kommunen har forholdsvis mange tjenestemottakere som har et omfattende hjelpebehov. Av andre utfordringer innen området, nevnes de utilfredsstillende lokalene på Aurdalsheimen og legesenteret samt rekruttering av kvalifisert fagpersonell.

Fødestua var høsten 2008 igjen nedleggingstruet, men ble reddet i siste liten. Engasjementet var stort i Valdresregionen for å opprettholde tilbudet. Det ga til slutt resultater at både politikere og innbyggere stod sammen i saken.

Kommunen har store utfordringer innen vedlikehold av vann, vei, avløp (VVA) og eiendom. Det vises til KOSTRA-tallene på disse områdene i kap. 4.

Satsingen på kultur gjør Valdres til en ledende region og Nord-Aurdal kommune har med sin kulturskole gjennom flere år høstet stor oppmerksomhet, spesielt med sine store talenter innen musikk.

Ellers nevnes spesielt de gode resultatene vi har i vår Aktivitetsenhet, der resultatet på språkprøver ligger langt over landsgjennomsnittet.

Mange investeringsprosjekter er slutført i 2008, og flere er i avslutningsfasen. Av de større er renseanlegget Fagernes/Leira, leiligheter i Våningvegen, opprustning av svømmebassenget ved NAUS, opprustning av gatelys, NAV på rådhuset og opprustninger av veger, gangveger og fortau.

Kommunens netto driftsresultat er positivt. Isolert sett er dette et godt resultat, men for å løse kommunens utfordringer framover, skulle det ha vært større. Sammenligner vi oss med landet for øvrig, har vi grunn til å være fornøyd med resultatet i et år der svært mange kommuner går med til dels store underskudd. Nærmere analyse av vårt resultat gir likevel grunn til bekymring. Tjenesteområdene står samlet sett for et overforbruk på nær 15 millioner kroner, noe som viser at organisasjonen ikke har klart å omstille seg iht. krav og forutsetninger. Rådmannen er ikke tilfreds med et slikt resultat og vil i 2009 ha en tettere oppfølging av økonomistyringen. En av grunnene til et så stort merforbruk på noen tjenesteområder kan være at det har vært svært krevende å ha god økonomikontroll, samtidig med den store aktiviteten som har vært knyttet til omstillingsprosjektet "Nord-Aurdal inn i framtida". I løpet av høsten har vi utviklet tidligere organisasjon samtidig med oppbygging av den nye organiseringen, herunder ansettelse av nye ledere. Når jeg ser tilbake på den innsatsen og stå-på viljen som ledere og medarbeider har vist gjennom hele 2008, er jeg som rådmann svært tilfreds og ser at vi har en god grunnmur, mye kompetanse og erfaring, å bygge videre på. Jeg har stor tro på at vårt omstillingsprosjekt vil gi synlige resultater fremover.

KOSTRA-tallene forteller oss at Nord-Aurdal kommune driver dyrere enn andre kommuner på mange områder. Vårt omstillingsprosjekt "Nord-Aurdal inn i framtida" vil være vårt viktigste verktøy for å gjennomføre de endringer og grep som må til for å tilpasse vårt driftsnivå. I dette arbeidet vil politiske beslutninger og større strukturendringer være påkrevet, og en vesentlig suksessfaktor vil være en god dialog og et nært og godt samarbeid mellom den politisk og administrative ledelse.

Til slutt vil jeg takke alle tjenesteledere og medarbeidere for innsatsen i 2008. Jeg vil også rette en stor takk til de tillitsvalgte, til kommunens folkevalgte og andre samarbeidspartnere for samarbeidet gjennom året.

Nord-Aurdal, april 2009

Svanhild Mosebakken
Rådmann

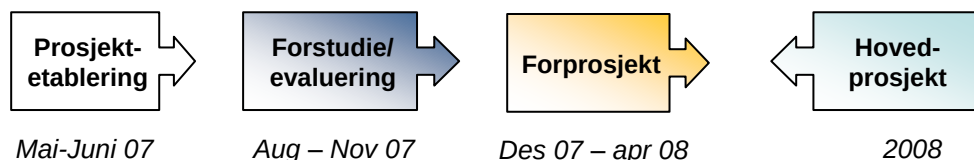

Viktige prosjekter

Nord-Aurdal inn i framtida

Kommunen startet i 2007 et prosjekt som ble gitt navnet "Nord-Aurdal inn i framtida". Det har som mål å videreutvikle kommunenes administrative organisering og arbeidsmåte.

Prosjektet hadde følgende faser og tidsplan:

I sluttrapporten fra forstudiet er det påpekt at kommunene har mange positive og gode sider og at flere tjenester er på et svært høyt nivå sammenlignet med andre kommuner. Samtidig pekes det på at vi har et stort potensial for utvikling og forbedring av kommunens økonomiske styring, ledelse, organisasjon og tjenesteproduksjon.

Både forprosjekt og hovedprosjekt ble gjennomført i 2008. Det ble opprettet egne delprosjektgrupper i forprosjektet og hovedprosjektet som utredet de områdene som ble prioritert ut fra forstudiet. Hver prosjektgruppe besto av 5-10 medlemmer, sammensatt av representanter fra administrativ og politiske ledelse, hovedverneombud, tillitsvalgte og medarbeidere for øvrig. Følgende områder er blitt utredet:

- Arbeidsgiverpolitikk i Nord-Aurdal kommune
- Ledelse, herunder forslag til lederutviklingsprogram
- Plan- og styringssystemer
- Organisering, drift og ledelse av tjenesteproduksjon
- Organisering, drift og ledelse av støttefunksjoner
- Servicetorg
- Brukere med behov for samordna og koordinerte tjenester
- Brukerdialog og omdømmebygging
- Fremtidig rekrutteringsstrategi
- Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT)
- Kontorplassering – lokalisering av enheter og personell

Både sluttrapport fra forprosjektet og sluttrapport med anbefalinger fra hovedprosjektet ble behandlet og tatt til orientering i kommunestyremøte. Gjennomføring av tiltak som følge av prosjektet skal skje i regi av rådmannen.

Det er utarbeidet en fremdriftplan med alle aktiviteter som skal gjennomføres frem til 2011. Denne planen blir fulgt opp av rådmannen og vil bli fortløpende oppdatert. Nye krav og forventninger samt nye beslutninger, gjør at dette dokumentet vil være et levende styringsdokument de kommende tre år.

Balansert målstyring og brukervedvirkning

I første halvdel av 2008 deltok administrativ ledelse på styringskurs som Fylkesmannen i Oppland arrangerte i et nettverkssamarbeid med 10 kommuner i Oppland. Her erfarte vi at det er lurt å begrense antall styringsindikatorer på de tjenestespesifikke styringskortene første året og heller utvide senere. I tillegg ble det gjennom prosjektet "Nord-Aurdal inn i framtida" vedtatt å innføre balansert målstyring (BMS) i Nord-Aurdal kommune i løpet av 2008 og 2009.

BMS skal være med på å implementere og ytelsesmåle vedtatte strategier – på alle nivåer i organisasjonen og Kommunal- og regionaldepartementet sier:

"Med balansert målstyring som verktøy – vil brukere møte en kommune som kjenner deres behov og deres ønsker, og som tilrettelegger sine tjenester til innbyggernes beste".

Innføring av BMS hjelper til å:

- få mer presise mål og målbare mål på enkelttjenester i styringsdokumentene (budsjett og strategi- og økonomiplan) og i ledelse av tjenestene
- integrere mål med ressurstildelingen på politisk nivå
- rapportere på måloppnåelse i årsmelding og kvartalsvis
- få bedre kvalitet og mer effektive tjenester

Det viktigste elementet i BMS er styringskortet og styringskortene i Nord-Aurdal kommune har følgende fokusområder:

- Samfunn
- Brukere
- Medarbeidere
- Økonomi

Balansert målstyring i Nord-Aurdal kommune skal være et styringssystem, både politisk og administrativt, og derfor har utvidet formannskap utarbeidet et overordnet styringskort for perioden 2009-2012. Det overordnede styringskortet ble enstemmig vedtatt av kommunestyret i KS sak 110/08:

Kommunestyret vedtar framlagt "Overordnet styringskort for perioden 2009-2012" som utvidet formannskap har utarbeidet i møter 8. og 15. september 2008 med tillegg av fokusområdet "Økonomi" som er tilføyd i etterkant.

Med utgangspunkt i det politiske styringskortets "Overordnede mål" og "Hovedmål", er det utarbeidet tjenestespesifikke styringskort som bygger opp under disse.

I løpet av 2008 ble det gjennomført prosesser for at følgende tjenesteområder skal være klar til å benytte balansert målstyring fra og med 2009:

- Skolene (felles styrekort)
- Barnehagene (felles styrekort)
- Aurdalsheimen
- Teknisk drift
- Areal og næring

Disse tjenesteområder rapporterer i 2009 på måloppnåelse i forbindelse med kvartalsrapporteringen.

De tjenestespesifikke styringskortene evalueres, og eventuelt korrigeres, hvert år med utgangspunkt i hva som framkommer på dialogseminaret i mai og godkjennes politisk i forbindelse med godkjenning av neste periodes "Strategi- og økonomiplan".

Fokusområdet "Samfunn" er gjennomgående for alle tjenesteområder og mål settes årlig av formannskapet.

På fokusområdet "Medarbeidere" er "Kritiske suksessfaktorer" og "Styringsindikatorer" felles for alle tjenesteområder, men resultat og mål settes og måles for hvert tjenesteområde. "Tilstedeværelse" vil vise om trenden er økende eller minkende.

For å måle og/eller registrere data må det benyttes forskjellige "Målemetoder" fra manuelle noteringer, til nasjonale prøver fra Utdanningsdirektoratet og til brukerundersøkelser basert på bedrekommune.no sine landsdekkende undersøkelser. Grunnet forskjellige målemetoder vil derfor tallene på styringskortene for "Status 2008" og "Mål 2009", og derav også "Resultat 2009", noen ganger være i prosent, noen ganger med toppkarakter 4, noen ganger med toppkarakter 6 og i andre tilfeller ha andre benevnelser eller andre toppkarakterer. Da 2009 er første året Nord-Aurdal kommune har BMS, vil det i mange tilfeller mangle data for "Status 2008".

Brukermedvirkning og dialogprosess:

Kommunen har som mål å utvikle tjenestene våre i samspill med brukerne, og forvisse oss om at brukernes og innbyggernes behov står i fokus. Brukermedvirkning er sentralt i forbindelse med BMS, da en vil ha fokus på å måle kvaliteten på kommunens tjenesteproduksjon. I tillegg vil en etablere et bedre målesystem for økonomi enn de budsjettavvik man styrer etter i dag.

- Sikre brukernes medvirkning
- Styrke brukernes medbestemmelse
- Bidra til utvikling av god og riktig tjenestekvalitet

Som et ledd i å øke brukerstyringen, vil det på flere tjenesteområder bli opprettet brukerråd som et rådgivende organ. Rådet har ikke formell myndighet til å fatte beslutninger som "overstyrer" lederen av virksomheten. Representantene for brukerne skal gi råd i alle spørsmål som vedrører den generelle kvaliteten i tjenesten, unntatt saker som gjelder enkeltpersoner.

Formålet med brukerrådet er å styrke innflytelse og medvirkning for de som er brukere av tjenesten, eller deres pårørende. I barnehagen og skolen vil representanter til brukerrådet være barna/elevne, foreldre og foresatte, i omsorgen for eldre vil det gjerne være brukerne av tjenestene eller pårørende.

Utvikling av kvalitet i tjenestene er et viktig formål med brukerrådet. Et annet er å styrke tillit og dialog mellom tjenesten, brukere/pårørende og folkevalgte.

Forprosjekt Helsetun

Utbygging av legesenter og nytt sykehjem ble satt på dagsorden av arbeidsfordelingsutvalget våren 2007. I ettertid ble det nedsatt en administrativ arbeidsgruppe som skulle forberede utredning. Mandat ble avklart i Eldrerådet og Arbeidsutvalg for helse og næring januar og februar 2008. Arbeidsgruppa avsluttet sin forstudie mai 2008 og ga sine anbefalinger til hvilke tjenestetilbud som kan/bør samles i helsetunet og hvilken tomt som ble ansett til å være mest aktuell. Aktuell tomt er gamle Fagernes skole med omliggende areal.

I juni ble det etablert en forprosjektgruppe som skulle ta arbeidet videre i neste fase og prosjektplan ble utarbeidet. Denne fasen strekker seg til juli 2009. De viktigste avklaringene som er gjort så langt i forprosjektet:

- Aktuell tomt med omliggende areal er godt egnet og stor nok. Dette er avklart i samarbeid med et arkitektfirma. Kostnadsanalysen av hele prosjektet beløper seg til 800 millioner. Det innbefatter også bygging av et større antall omsorgsboliger i nærliggende områder. Kjernedelen med legesenter, Valdres distriktsmedisinske senter (VDMS), sykehjem, et mindre antall omsorgsboliger og servicetilbud er beregnet til å koste 500 millioner.
- Ønskede tjenestetilbud kan samlokaliseres på arealet
- Videreutvikling av VDMS og Valdres Fødestogo i samarbeid med regionen og SI Gjøvik er påbegynt. Dette arbeidet må ses i sammenheng med Samhandlingsreformen som kommer.
- Samarbeid om regionale helsetilbud har startet

Som en start på det regionale samarbeidet arrangerte forprosjektet en temadag for Valdres den 3. desember 2008 hvor bl.a. kommunalministeren, direktør for SI Gjøvik og Fylkeslegen deltok med innlegg. Dagen ble avsluttet med en paneldebatt med ordførere. Den 11. mars 2009 var det et oppfølgingsseminar og målet er å etablere en regional prosjektgruppe før sommeren 2009. Nord-Aurdals forprosjektgruppe avlegger sin rapport innen juni 2009. Nord-Aurdal kommune har i 2009 mottatt kr 1 mill. fra KRD og HOD til regionalt prosjekt.

Kvalitetskommuneprogrammet, sjukefravær

I januar 2007 ble kommunen, sammen med 11 andre kommuner i landet, med i prosjektet Kvalitetskommuneprogrammet, sjukefraværsoppfølging. Prosjektet varer ut 2009, og har fra å være et eget "sjukefraværprosjekt" blitt innlemmet i Kvalitetskommuneprogrammet.

Prosjektet gjennomføres i regi av KS, men er et 3 part samarbeid av KS, arbeidstakerorganisasjoner og departement. I prosjektgruppa vår deltar politiker, rådmann, verneombud, tillitsvalgte, tjenesteledere, representant fra arbeidsmiljøutvalget, NAV og personalmedarbeidere.

Personal bruker 50 % ekstraressurs for å følge tettere opp i forhold til både forebygging og sjukefraværsoppfølging.

Hovedvernombud, en hovedtillitsvalgt, attføringsmedarbeider og personalrådgiver deltar på sentrale samlinger for å lære av andre, men også formidle egne erfaringer.

I 2007 var Nord-Aurdal kommune den av disse 12 kommunene som hadde den beste utviklingen, størst nedgang i fraværet. I 2008 fikk vi en redusert tilstedeværelse i forhold til 2007, men likevel en bedring sammenlignet med 2006, tilsvarende redusert sjukefravær på 8 %. 2008 har både i Nord-Aurdal kommune og for NAV i Valdres vært preget av omstillingsarbeid, og rådmannen antar at fokus på interne prosesser er medvirende årsak til at verken tjenesteledere i Nord-Aurdal kommune eller kontaktpersoner i NAV har fulgt opp sjukmeldte arbeidstakere like grundig som foregående år.

Målet er at kommunen skal ha en tilstedeværelse på 92,5 %, noe som vil være et sjukefravær på 7,5 %. Dette er et realistisk mål, og vi øker fokus i forhold til oppfølgingsarbeid i 2009.

Etablering av NAV

De 6 Valdres kommunene besluttet høsten 2007 å samarbeide om etablering av NAV i Valdres. Det ble opprette en styringsgruppe bestående av de 6 rådmenn i Valdres, NAV direktør i Oppland og tillitsvalgte. Rådmannen i Nord-Aurdal har ledet arbeidet i styringsgruppen.

Valdres valgte en modell der hver kommune har sitt lokale NAV kontor, samtidig som de 6 kommunene samarbeider om en felles regionenhet med felles leder, markedskoordinator, HR-rådgiver og mini-kundesenter. Denne regionenheten er samlokalisert med Nord-Aurdal sitt lokale NAV-kontor i Rådhuset på Fagernes.

Overordnede mål NAV

"Vi gir mennesker muligheter"

- få flere i arbeid og aktivitet, og færre på stønad
- forenkle for brukerne og tilpasse til brukernes behov
- få en helhetlig og effektiv arbeids- og velferdsforvaltning

Vision NAV i Valdres

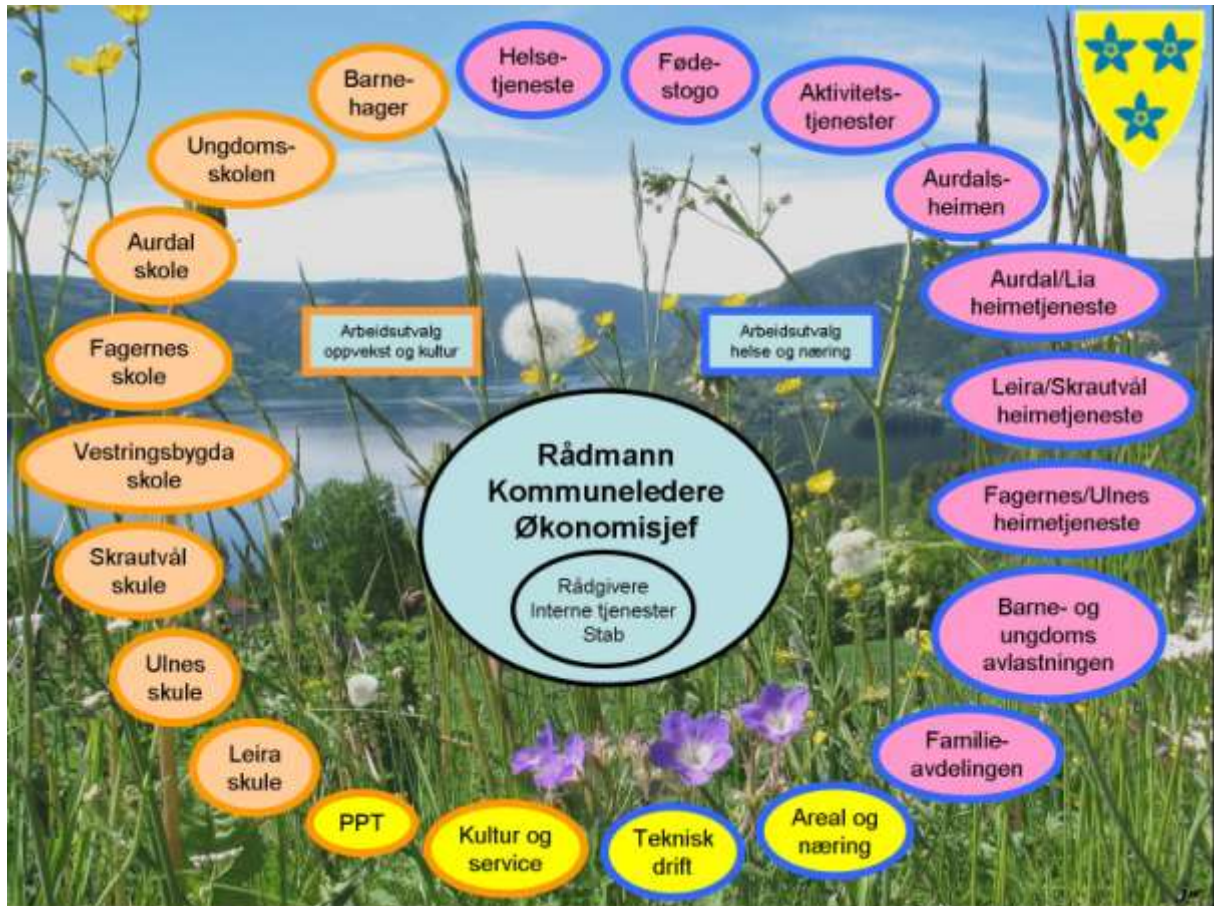
"Fysisk aktivitet gir grunnlag for god funksjonsevne"

Ved etablering av NAV i Nord-Aurdal måtte kommunen bygge om en hel etasje i Rådhuset. Dette har vært et omfattende prosjekt med stram tidsramme, der det har vært et nært og godt samarbeidet med NAV Oppland. De nye lokalene står nå ferdige til innflytting, og vi ser fram til å starte arbeidet med å samordne tidligere NAV arbeid, NAV trygd og den kommunale sosialtjenesten.

Del 2

Del 2: Tjenesteproduksjonen og virksomheten i 2008

I del 2 har en beskrevet tjenesteproduksjonen i ulike deler av kommunen. Inndelingen følger rammeområdene slik de brukes i bl.a. budsjett- og regnskapsdokumenter.

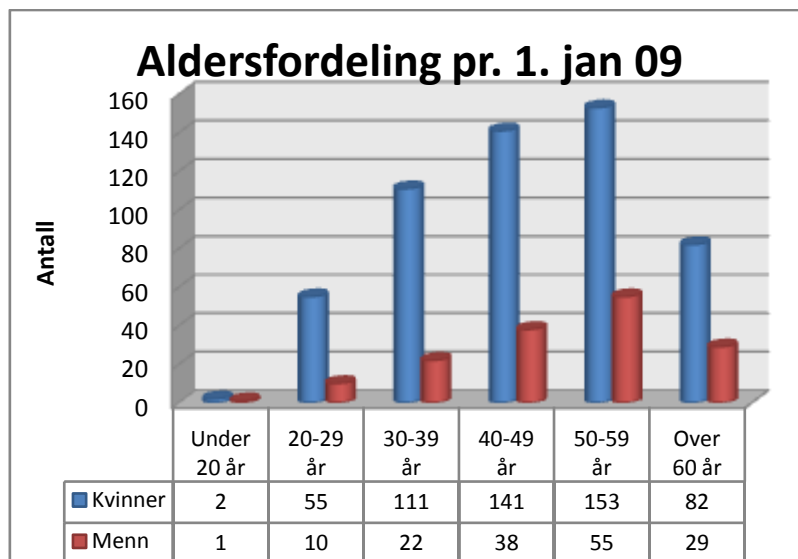
Bemanningssituasjonen i 2008

Kommunens medarbeidere er den viktigste ressurs kommunen disponerer for å kunne gi befolkningen de tjenester som er forutsatt i lover, forskrifter og kommunestyrets egne vedtak. Det faktiske antall utførte årsverk det enkelte år bestemmes av de faste stillinger kommunen disponerer og rekrutteringen til stillingene. Videre bestemmes antall utførte årsverk av fravær fra arbeidet som følge av sykdom og andre grunner, og av i hvilken grad kommunen greier å skaffe vikarer for ansatte som har fravær. Det fysiske og sosiale arbeidsmiljøet har stor betydning for kvalitet og

omfang på det arbeidet som blir utført og på de ansattes trivsel i arbeidet.

Det slutter ca. 30 personer hvert år i Nord-Aurdal kommune. Fra den dato en person ansatt i kommunen bestemmer seg for å slutte, til en ny ansatt er operativ på samme nivå kan kommunen regne med kostnader opp mot 1 million kroner. Kostnadene innebærer annonsering, rekruttering produksjonstap etc.

Som det framgår av diagrammet og tallene nedenfor er det de nærmeste 7-10 år store utfordringer med å rekruttere nye ansatte.

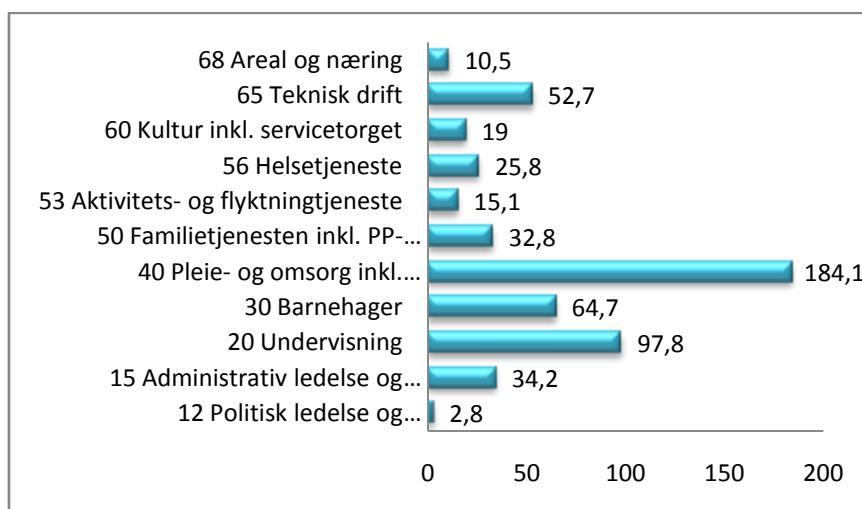
- 16,9 % av de ansatte er mellom 60 – 70 år
- 29,4 % av de ansatte er mellom 50 – 59 år
- 25,3 % av de ansatte er mellom 40 – 49 år

Det vil si at **71,6 % av de ansatte er over 40 år.**

Fra høsten 2007 har kommunen hatt spesielt fokus på seniorpolitikk. Det ble gjennomført en spørreundersøkelse, og ca. 50 % av aktuelle medarbeidere svarte. I januar 2008 startet en arbeidsgruppe arbeidet med å komme med innspill til seniorpolitiske retningslinjer for Nord-Aurdal kommune. Forslaget ble i løpet av våren drøftet med arbeidstakerorganisasjonene, forelagt arbeidsmiljøutvalget og formannskapet (sak 041/08). Formannskapet valgte ikke å behandle saken, men fattet vedtak om at saken ble utsatt og at den skulle tas opp i forbindelse med budsjettbehandlingen for 2009. Kommunens økonomiske situasjon tillot ikke at en i forbindelse med budsjettet for 2009 kunne tilby økonomisk kompensasjon eller fridager til medarbeidere som arbeidet utover 62 år, en uke fri tilsvarer ca. kr 20 000,- pr. årsverk. I 2009 er det ca. 47 årsverk som er mer enn 62 år i Nord-Aurdal kommune. Det er vanskelig å beregne gevinst ved en slik ordning, da en ikke vet hvor mange som eventuelt ikke ville tatt ut AFP.

Oversikt over faste stillinger ved utgangen av 2008

Tabellen nedenfor gir en summarisk oversikt over antall faste stillinger i de ulike deler av kommunen ved utgangen av 2008. Antall stillinger er omregnet til hele stillinger. Tilleggsressurser i form av ekstrahjelp, vikarer, personer med omsorgslønn og lignende inngår ikke i tallene.

Det er i alt om lag 720 ansatte i kommunen ved utgangen av 2008 (ca. 540 hele stillingshjemler). Det er et betydelig antall deltidsansatte i kommunen.

I langt de fleste stillinger har kommunen nå tilsatt personale som fyller kvalifikasjonskrav kommunen har satt ved utlysning av stillingene. Unntaket er pleie og omsorg hvor andelen medarbeidere med fagutdanning har økt fra 67 % til 75 % pr. januar 2009, og ligger nå på Opplandsgjennomsnittet. Andelen høgskoleutdannede av disse er på 22 % i 2007. Her er snittet i Oppland og kommunegruppe 11 på 26 %. Målet i Kompetanseløftet 2015 er å øke andelen til 34 %. Heller ikke i 2008 har en greid å rekruttere personer med godkjent utdanning til ledige faste stillinger for vernepleiere.

Læringer

Nord-Aurdal kommune budsjetterer med 5 plasser for læringer. Vi har for tiden fire læringer, én lærling som institusjonskokk, én lærling som helsefagarbeider og to læringer som barne- og ungdomsarbeider. Vi har som mål å ha to læringer også i helsefagarbeiderfaget, men det har de siste årene vært få søkere til disse læreplassene. Høsten 2008 lyktes vi ikke i å få mer enn én lærling i faget.

Opplæring og kurs for kommunens ansatte

Midler til opplæring og kurs er i budsjettet dels fordelt til den enkelte tjenesteenhet og dels samlet i en sentral pott som fordeles av Arbeidsmiljøutvalget. Opplæringsmidler på driftsbudsjettene til tjenesteenhetene nyttes i stor grad til kurs på respektive fagområder der enkeltpersoner deltar.

Tilstedeværelse

Tilstedeværelsen (de som ikke er syke), har siden 2003 ligget på gjennomsnittlig ca. 90 %. I 2007 ble vi med på prosjektet Kvalitetskommuneprogrammet sjukefravær. Se beskrivelse under kapittelet "Viktige prosjekter".

Tilstedeværelsen var i snitt i 2008 på 90,8 %. Sjukefraværet i 2008 tilsvarer i størrelse ca. 48 (43) årsverk, og gir fortsatt betydelige utfordringer både med hensyn til å skaffe best mulig kvalifiserte vikarer for de som har fravær, og å bringe fraværet ned.

Arbeidet for å øke tilstedeværelsen

Nord-Aurdal kommune inngikk høsten 2002 en avtale om Inkluderende Arbeidsliv. Avtalen som er inngått mellom kommunen og NAV, har bidratt til en systematisering av arbeidet og til større bevissthet om dette blant kommunens tjenesteledere og tilsatte. Kommunen har som del av arbeidet gitt utvidet adgang til bruk av egenmeldinger og ellers benyttet adgangen til aktiv sykemelding og andre virkemidler avtalen gir. Tjenesteledere og attføringsmedarbeider bruker mye tid på å følge opp og ha kontakt med tilsatte som har fravær som følge av sykdom. Særlig brukes det mye tid på

tilrettelegging og bytte av arbeidsområder i forbindelse med utprøving av restarbeidsevne og om andre arbeidsoppgaver kan bedre situasjonen for den som er sjuk.

Det var et mål ved inngåelsen av IA-avtalen mellom de sentrale partene i arbeidslivet, at sykefraværet skulle reduseres med 20 prosent i perioden 2001 – 2005. Dette målet ble ikke nådd verken av Nord-Aurdal kommune eller for Norge i helhet, og sentrale parter inngikk en ny avtale for perioden 2006 – 2009, med det samme målet.

Målet for kommunen, i forhold til IA avtalen, er at tilstedeværelsen minst skal være 92,5 %. En har ikke noen statistikk som gir svar på hvor stor del av fraværet som er relatert til arbeidssituasjonen.

Tilbakemeldingene er fortsatt at i mange tilfelle er fravær på grunn av sykdom følge av andre forhold enn slike som direkte kan relateres til arbeidet.

Vikarsituasjonen

Tjenesteenhetene har fullmakt til å tilsette vikarer når fast ansatte har fravær. Utgifter til lønn til vikarer skal ses i sammenheng med og finansieres av refunderte sykepenger. Det er den enkelte tjenesteenhets ansvar å skaffe vikarer innen sitt område.

Flere av kommunens tjenesteenheter rapporterer om at det ikke lenger er like lett å få tak i kvalifiserte vikarer, men at vikarene gjør en god innsats og bidrar til å opprettholde tjenestetilbudet når enheten har fast ansatte med langtidsfravær på grunn av sykdom eller svangerskapspermisjon. Mange vikarer har ofte god praksis fra vedkommende arbeidsområde.

Arbeidet i arbeidsmiljøutvalget og attføringsutvalget

Arbeidsmiljøutvalget, som består av fem representanter fra administrasjonen og fem fra de ansatte, har hatt 4 møter i 2008. Faste saker som behandles i utvalget er fordeling av opplæringsmidler og gjennomgang av årsbudsjett angående

arbeidsmiljøtiltak for kommende år. I tillegg er det gjennomført flere drøftinger og orienteringer i utvalgets møter.

Attføringsutvalget er et underutvalg av Arbeidsmiljøutvalget. Attføringsutvalget har tre faste medlemmer. De ulike sakene blir behandlet av tjenesteleder og attføringsmedarbeider (personalkonsulent eller personalsekretær) i samarbeid med den som er syk. I tillegg er IA kontakt, NAV og lege de som oftest deltar for å finne mulige løsninger for å bedre situasjonen for enkeltpersoner.

Bedriftshelsetjeneste

Nord-Aurdal kommune er medlem i Hallingdal og Valdres felles bedriftshelsetjeneste (HAVA), der vi har avtale om kjøp av 110 timer pr. år. Det utarbeides årlig handlingsplan mellom kommunen og HAVA på bruk av timene.

Iht. forskrift er det spesielle yrkesgrupper som bedriftshelsetjenesten har et spesielt ansvar for å følge opp i forhold til påvirkninger i arbeidsmiljøet. Dette gjelder medarbeidere som er utsatt for støv, kjemikalier, fysisk belastning med mer.

Arbeidsmiljøet i kommunen

Arbeidsmiljøet avhenger av en rekke faktorer. Viktig for et godt arbeidsmiljø er bl.a. at de ulike tjenesteenhetene har ressurser og mulighet til å løse oppgavene på en god måte, og at det er god kontakt mellom ledelsen innen den enkelte tjenesteenhet og de tilsatte og mellom tjenesteenhetene og kommunens øverste administrative ledelse. Som del av dette er det viktig at tillitsmannsordningen og ordningen med verneombudene fungerer etter hensikten. En del forhold

som kan berøre arbeidsmiljøet, som sykefravær og arbeidet for å redusere dette, vikarsituasjonen m.m. er omtalt lenger fram i dette avsnittet. Se også avsnitt om medarbeiderundersøkelse.

Fysisk arbeidsmiljø

De fleste har et bra fysisk arbeidsmiljø. Det er satt i gang arbeid med å vurdere skole og barnehagestruktur, noe som vil kunne få betydning for de av disse stedene som har et lite tilfredsstillende/dårlig fysisk arbeidsmiljø. Aurdalshimmen er ikke tilfredsstillende i forhold til fysisk arbeidsmiljø. Det blir lagt mest mulig til rette i den utstrekning det fysisk sett er mulig, men bygget er for gammelt til at en kan få gjort vesentlige, nødvendige endringer. Ved Teknisk drift, uteseksjonen, oppfyller ikke lokalene generelle krav til HMS (Helse, miljø og sikkerhet) for de ansatte, noe også tilsyn i desember 2007 påviste.

Medarbeiderundersøkelse

Kommunen gjennomførte i mai 2007 for første gang en medarbeiderundersøkelse for alle medarbeidere i kommunen. Denne ble fulgt opp med en ny i 2008. I 2008 svarte 521 (67 %) i 2007 svarte 621 (76 %). Resultatet i Nord-Aurdal kommune, sammenlignet med 98 andre kommuner i Norge som gjennomførte samme undersøkelse, viser at ansatte i Nord-Aurdal kommune er like fornøyd med sitt arbeidsmiljø som gjennomsnittet av kommunene. Vi har en gjennomsnittlig tilfredshet på 4,3 i forhold til maksimal score på 6, det samme som i 2007. Tjenesteområdene har i ettertid arbeidet med oppfølging der de går nærmere inn på de områder/saker som de mener er vært viktig for seg.

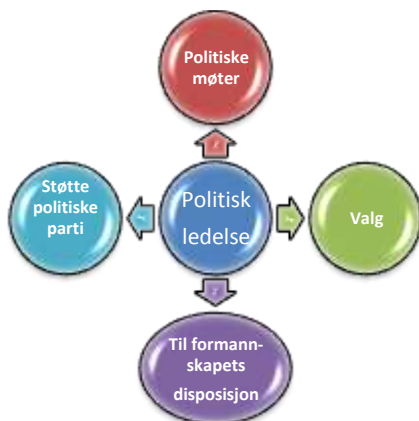
Likestilling mellom kjønnene

Kommunens årsberetning skal inneholde en omtale av faktisk tilstand når det gjelder likestilling mellom kjønnene i kommunen. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å forhindre forskjellsbehandling i strid med lov om likestilling mellom kjønnene.

Kommunen følger gjeldende lover, forskrifter og tariffavtaler som kan ha betydning for likestilling mellom kjønnene. Lønn til ansatte i samsvar med gjeldende tariffavtaler bidrar til likebehandling mellom kjønnene ved at det er lik lønn for likt arbeid. Kommunen har også en stor andel kvinner i lederstillinger. Av i alt 21 stillinger som tjenesteleder innehas 9 stillinger av kvinner ved utgangen av 2008. Kommunens toppledelse, rådmann, kommuneledere og økonomisjef er alle kvinner.

Ut over det som er nevnt er det ikke i 2008 iverksatt eller planlagt spesielle tiltak for å fremme likestilling mellom kjønnene.

Rammeområde politisk ledelse

Økonomi:

	Regnskap 2008	Budsjett 2008	Avvik kr	Avvik %
Totalt	3 453	3 187	266	8

Alle tall i tabeller i del 2 er i hele 1 000

Kommentarer til avvik økonomi:

Overforbruket er knyttet til politiske møter og annen politisk aktivitet. Bl.a. var det ikke budsjettert med utgifter i forbindelse med folkevalgtopplæring og heller ikke med opplæring/arbeidsmøte i utarbeidelse av overordnet styringskort (Balansert målstyring). I tillegg kommer prosjektet "placement" som ikke var budsjettert.

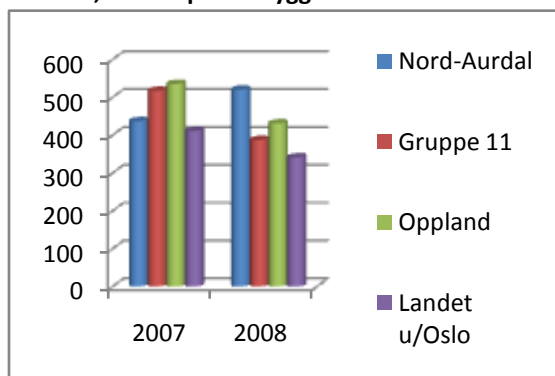
utvalg for oppvekst og kultur, 8 møter i arbeidsutvalg for helse og næring og 8 møter i arbeidsfordelingsutvalget. I tillegg har det vært gjennomført fem samlinger; 3 folkevalgtopplæring og 2 heldags arbeidsmøter knyttet til innføring av balansert målstyring. Det har vært behandlet 138 saker i kommunestyret, 90 saker i formannskapet og til sammen 35 saker i de to arbeidsutvalgene.

Kommentarer til drift:

Det har vært stor politisk aktivitet i 2008, 8 kommunestyremøter, 27 formannskapsmøter hvorav ett temamøte med Øystre Slidre formannskap, 11 planutvalgsmøter, 11 møter i arbeids-

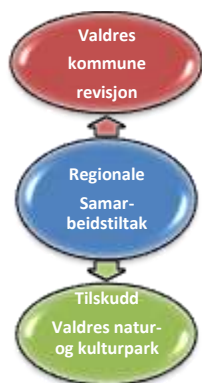
Brutto driftsutgifter til politisk styring, jfr.

KOSTRA, kroner pr. innbygger:

Figuren til venstre viser at Nord-Aurdal kommune har lave utgifter til politisk styring i 2007 sammenlignet med andre kommuner, mens bildet er snudd i 2008 da vi ligger langt over både gruppe 11, gjennomsnittet for Oppland og landet. (Tallene for Nord-Aurdal kan ikke leses direkte fra KOSTRA-basen, da en må korrigere for utgifter til regionrådet).

Rammeområde regionale samarbeidstiltak

Økonomi:

	Regnskap 2008	Budsjett 2008	Avvik kr	Avvik %
Totalt	2 123	2 149	-26	-1

Kommentarer til avvik på økonomi:

Utgiftene til kommunerevisjonen (Nord-Aurdal kommune sin andel), er 11 % høyere enn budsjettet, mens tilskudd til Valdres Natur- og Kulturpark er 2 % over budsjett. Når man likevel kommer ut med et underforbruk, skyldes dette budsjettet overføring til Fagernes Skysstasjon. Denne avtalen er opphørt, og beløpet er derfor ikke utbetalt.

Rådhuset

Rammeområde administrativ ledelse og fellesfunksjoner

Økonomi:

	Regnskap 2008	Budsjett 2008	Avvik kr	Avvik %
Totalt	22 165	20 970	1 186	6

Område	Regnskap 2008	Budsjett 2008	Avvik kr	Avvik %
Administrativ ledelse	7 064	5 691	1 372	24
Adm. Felles-Funksjoner	7 041	6 652	389	6
Trekk-kontrollen	167	175	-8	-5
IKT Valdres	1 796	1 907	-110	-6
IKT NAK	1 599	2 983	-1 384	-46
Kommunale fellesfunksjoner	5 062	4 484	578	13
Eiendomsforvaltning	-564	-913	349	38

Kommentarer til avvik på økonomi:

Administrativ ledelse:

Prosjektet "Nord-Aurdal inn i framtida" har et overforbruk på kr 265 000 i samsvar med stipulert overforbruk i kvartalsrapport 3 – 2008. Overforbruket i prosjektet er et resultat av stor politisk aktivitet og godtgjørelse i den anledning, matservering og kurs/opplæring/reise for deltakerne i prosjektet.

I tillegg har administrativ ledelse et overforbruk som skyldes konsulenttenester og andre utgifter knyttet til annonsering og rekruttering av virksomhetsledere (kr 500 000), manglende overføring fra reservepost vedr. lønnsoppgjøret (kr 100 000,-), utgifter til servering (kr 37 000), inventar og kontormateriell (kr 80 000) og kurs som ikke er budsjettet (kr 88 000). Det mangler også budsjettpost for ny programvare (kr 50 000).

Adm. Fellesfunksjoner:

Avdelingen hadde høyt sykefravær i 2006 og 2007, og hadde disse årene et underforbruk på i alt 530 000,-. Sykefraværet medførte merarbeid for andre ansatte, og godtgjørelse for utført arbeid i 2007 ble utbetalt i 2008. Deler av overforbruket må derfor ses i sammenheng med underforbruket tidligere år. I overkant av kr 100 000,- skyldes manglende overføring fra reservepost for lønnsoppgjøret. I tillegg har avdelingen måttet påta seg oppgaver uten økt ressurstildeling. Bl.a. nevnes 60 % økt stillingsressurs i forbindelse med prosjekt for å øke tilstedeværelsen. Dette arbeidet ga, foruten økt tilstedeværelse, tilretteleggingstilskudd stort 700 000,-. Høyere renteinntekter og gebyrer ved forsinket betaling enn budsjettet, reduserer overforbruket.

IKT NAK:

Området har et betydelig underforbruk, som for det alt vesentlige skyldes at det er budsjettet med for høyt antall stillingshjemler, sykefravær og utsatt oppkjøp av nye lisenser. I tillegg har reforhandling av avtaler har redusert utgiftene.

Kommunale fellesfunksjoner:

Overforbruket gjelder i hovedsak forsikring ulykke/gruppeliv, der utgiften har økt sammenlignet med 2007 og er budsjettet med for lavt beløp for 2008.

Eiendomsforvaltning:

Området har en inntektssvikt som gjelder utleieboliger.

Kommentarer til drift:

Administrativ ledelse:

Det har vært stor aktivitet i administrativ ledelse i 2008. Omstillingsprosjektet "Nord-Aurdal inn i framtida" sammen med flere andre store prosjekter, spesielt nevnes "Helsetun" og "Etablering av NAV Valdres", har medført at særlig rådmannsteamet og deres nærmeste rådgivere har hatt et usedvanlig stort arbeidstrykk gjennom hele året. Store omstridte politiske saker har også medført en vesentlig belastning på den administrative ledelsen. Skolestruktursaken våren 2008 og budsjettdebatten høsten 2008 der skole igjen kom i fokus, og mange ekstra henvendelser, både muntlige og skriftlige, måtte behandles av administrasjonen parallelt med budsjettarbeidet.

Begge kommunalsjefene startet sitt virke i 2008, det har vært en spennende og givende prosess å etablere et godt fungerende rådmannsteam. Vi går inn i 2009 med et godt utgangspunkt, med en styrket administrativ ledelse, rådmannsteam og rådgiverenhet.

Administrative fellesfunksjoner:

Administrative fellesfunksjoner består av følgende funksjoner:

Lønn

Personal

Økonomi/regnskap

Sekretariat

I tillegg er skatteoppkreverfunksjonen lagt hit, og dessuten den interkommunale trekk-kontrollen (arbeidsgiverkontrollen).

Enheten har hatt et godt driftsår med stabil bemanning. Man har vært å jour med løpende oppgaver gjennom året, og har også kunnet prioritere å utvikle enheten videre på enkelte områder. De senere årene har administrative fellestjenester påtatt seg stadig flere oppgaver, som en stort sett har løst innenfor eksisterende rammer. Unntaket er kvalitetskommuneprosjektet, der enheten har økt ressursinnsatsen med 50 % stilling for å arbeide med å øke tilstedeværelsen.

Saksbehandling knyttet til etablering av NAV-kontor og også skolesaken har medført utfordringer for enheten.

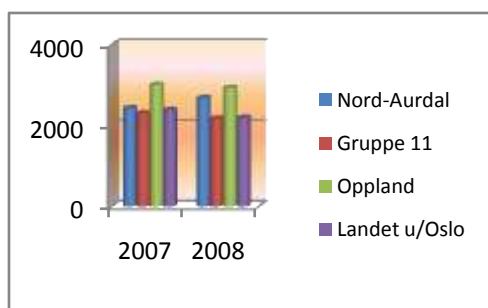
Utfordringer som nå gjenstår er bl.a. å frigjøre tid til kontrolloppgaver. I tillegg er det viktig for kommunens inntekter med større fokus på et raskere innfordringsløp.

I løpet av 2009 vil enheten inngå serviceavtaler med virksomhetsområdene. Det er også en prioritert oppgave å bidra til å kvalifisere virksomhetslederne i forhold til det ansvar de har for økonomioppfølging og økonomistyring.

IKT NAK:

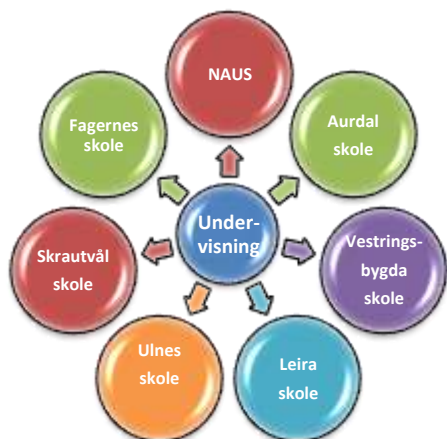
IKT-utstyr på legesenteret er erstattet med nytt og bedre utstyr, og dessuten underlagt bedre serviceavtaler. Se for øvrig årsmelding for IKT-Valdres.

Lønnsutgifter til administrasjon og Styring, kroner pr. innbygger:

Figuren til venstre viser at Nord-Aurdal kommune har høye lønnsutgifter til administrasjon og styring i kroner pr. innbygger, i forhold til kommunegruppe 11, men lavere enn gjennomsnittet for kommunene i Oppland. Indikatoren er noe usikker på grunn av ulik fordeling av utgiftene fra kommune til kommune.

Rammeområde undervisning

Økonomi:

Undervisning	Regnskap 2008	Budsjett 2008	Avvik kr	Avvik %
Totalt	51 624	49 054	2 570	5

Skole	Regnskap 2008	Budsjett 2008	Avvik kr	Avvik %
NAUS	15 113	14 725	388	3
Aurdal skole	6 031	5 615	416	7
Fagernes skole	8 434	8 444	-10	-0
Leira skole	6 114	6 430	-315	-5
Skrautvål skole	4 046	3 540	506	14
Ulnes skole	4 392	4 523	-132	-3
Vestringsbygda skole	3 132	3 056	77	3
Fellesområde Skole	4 362	2 721	1 640	60

Område	Årsverk	Antall elever
NAUS	30,07	239
Aurdal skole	12,40	105
Fagernes skole	17,12	174
Leira skole	14,72	109
Skrautvål skole	7,21	57
Ulnes skole	9,71	67
Vestringsbygda skole	6,69	48

Kommentar til regnskapstall:

Tallene til høyre omfatter utgifter til undervisning og SFO. I tillegg til renovasjon og eiendomsavgifter. Utgifter til drift og vedlikehold av skolelokale føres på andre områder.

Kommentarer til avvik på økonomi:

Økonomistyringen på undervisningsområdet har vært god. En vesentlig del av overforbruket på ungdomsskolen skyldes miljøarbeiderstilling som ikke er budsjettet på ungdomsskolen, og som skal dekkes av øremerkede midler fra opptrappingsplanen for psykisk helse. Den øvrige del av overforbruket er knyttet til innkjøp av lærebøker og dessuten en ballbinge ved en av skolene.

Det største avviket på undervisningsområdet er på fellesområde skoler, der overskridelsen er på 60 %. I 2008 ble kommunens andel av skoleskyssen økt. Kommunen tok tidlig kontakt med fylkeskommunen vedr. dette, men det var ikke klart fra fylkeskommunens side. Det ble stipulert en prisøkning som viste seg å være for lav. Fylkeskommunen foretok dessuten en avgiftsøkning to ganger i løpet av året 2008. Det største avviket på fellesområdet gjelder elever som Nord-Aurdal kommune har i andre kommuner, og utgifter til logoped som det ikke var budsjettmidler til. Høsten 2008 ble det politisk bestemt å forhøye kommunens tilskudd til Blåbærmyra, noe som heller ikke var budsjettet.

Resultat nasjonale prøver høsten 2008:

(På 5. trinn er 3 høyeste/beste mestringsnivå, mens 5 er høyeste/beste nivå på 8. trinn)

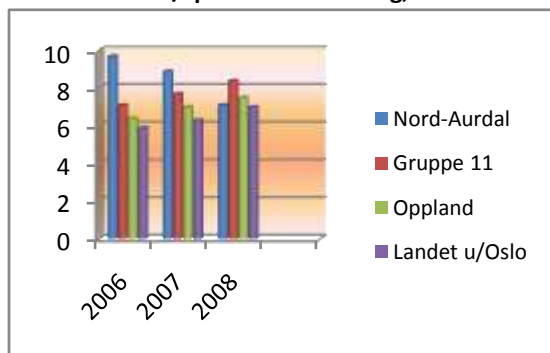
2008	Nord-Aurdal	Oppland	Landet
5. trinn:			
Engelsk lesing	1,8	1,9	2,0
Regning	1,9	2,0	2,0
Norsk lesing	1,9	2,0	2,0
8. trinn:			
Engelsk lesing	3,0	2,9	3,0
Regning	3,4	2,0	3,1
Norsk lesing	3,4	2,0	3,1

Kommentarer til driften og den økonomiske situasjonen:

Vikarbudsjettet er i utgangspunktet lavt. Skolene løser mye av vikarsituasjonen ved å omorganisere på lærere og grupper. Meldinger fra skolene er at alle sliter med å finne gode løsninger på vikarsituasjonen. I tillegg til at man sliter med å holde seg innenfor budsjettrammen er det også vanskelig å få tak i kvalifiserte vikarer. Rektorene melder om et personale som er positive til å bidra med løsninger, men det at man stadig må ty til adhoc-løsninger for å få gjennomført en skoledag sliter på alle i personalet inklusive lederne.

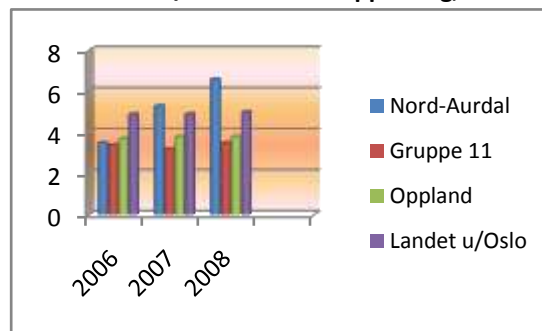
Kommunen ligger på et minstetimetall, med få eller ingen delings- tolærertimer. All spesialundervisningsressurs som i dag er tildelt skolene er nøye gjennomgått i samarbeid skolene, PPT og kommuneleder. Skolene har så langt greid å tilrettelegge for tilfredsstillende opplæring, men nå er ressursen utnyttet fullt ut. Det er nå ikke rom for å møte de situasjonene som oppstår med både akutte og nye, mer langvarige elevsaker uten at det går ut over kvaliteten. Dette gjelder både rent faglige vansker samt atferds-vansker. Akutte elevsaker har ført til at det har vært nødvendig å sette inn ekstra personell, noe som har ført til budsjettoverskridelse.

Andel elever m/spesialundervisning, %:

Høsten 2008 kom det mange barn i skolealder fra ulike typer nasjoner. På det meste var det 21 nasjoner samlet ved en skole, og ellers var det spredt ut på de andre skolene i større og mindre grad. Denne elevtallsøkningen med barn fra andre land var det ikke tatt høyde for i skolens budsjetter, og skolene har måttet løse denne utfordringen med de ressursene de har hatt. I tillegg er det bare en skole som har fagkompetanse som går på undervisning av minoritetsspråklige. Figuren nedenfor viser at Nord-Aurdal kommune har en langt høyere andel elever med særskilt norskopplæring enn andre kommuner.

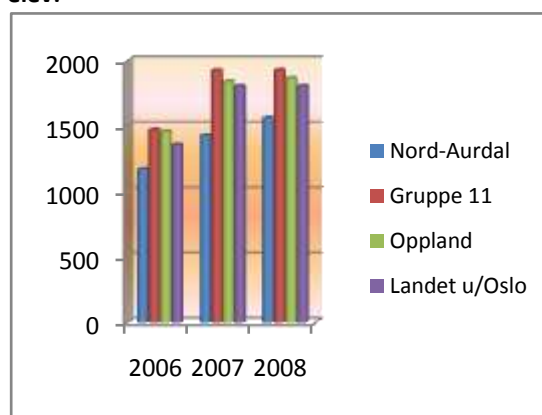
Andel elever m/særskilt norskopplæring, %:

Det som det her er redegjort for, fører til stort arbeidspress på personalet, og rektorene melder om slitasje og sykemeldinger i kjølevannet av dette.

Høsten 2008 ble det fokusert på manglende innkjøp av nye lærebøker etter K06 (læreplanen for kunnskapsløftet). Slik den økonomiske situasjonen er, har rektorene måttet foreta strenge prioriteringer. Noe er kjøpt inn, men i mange fag mangler det nye bøker. Det var den reelle situasjonen i 2008, og økonomisk sett er 2009 like utfordrende. Nyinnkjøp, det være seg lærebøker, datautstyr, fritt skolemateriell med mer, må vurderes opp mot hverandre. Slik sett vil det heller ikke i 2009 være mulig å få kjøpt inn alle resterende lærebøker uten at det da vil ramme andre ting en trenger. Figuren øverst i neste spalte (KOSTRA) viser at Nord-Aurdal bruker lite ressurser pr. elev på kjøp av undervisningsmateriell.

Driftsutgifter undervisningsmateriell, kroner pr. elev:

Det blir krevd av skolene at de skal ha et faglig fundament og kvalitet på det de gjør. Skolene har vært løsningsorienterte og fokusert på de muligheter de har hatt i vanskelige økonomiske tider. Resultatet fra de nasjonale prøvene viser at barnskolene ligger litt under landsgjennomsnittet og ungdomsskolen ligger litt over. Resultatene gir

et godt innblikk i hva skolen må gripe fatt i med tanke på tilpasset undervisning og er et godt utgangspunkt for videre arbeid. Men for at skolens personale kan få gjort dette arbeidet, må rammene bedres.

Vedr. nasjonale prøver: Målet for 2009 er å oppnå resultater lik landsgjennomsnittet for 5. trinn, og å opprettholde status quo for 8. trinn.

Også skoleåret 2008-2009 har vært preget av usikkerheten rundt hvordan skolen i Nord Aurdal skal organiseres. Dette har vært, og er, en stor belastning for alle som har sitt arbeid innen skoleverket. Med tanke på kvalitet i skolen og langsiktig utvikling, er det viktig med politiske vedtak som gir nødvendige rammebetingelser.

I handlingsplan for undervisning er ett av målene å innføre læringsplattform i barneskolen i løpet av skoleåret 2008-2009 med oppstart høsten 2008. Dette har ikke skjedd av 2 grunner. Det har ikke vært rom for det innen budsjettet, og det pågår en diskusjon i Valdrekommunene om hva slags læringsplattform skolene i Valdres bør satse på. Slik sett avventer vi noe hva arbeidsgruppene som jobber med IKT- løsninger/strategier regionalt vil tilrå. Innføring av læringsplattform er ønskelig å få startet opp i løpet av høsten 2009, men det er en prioriteringssak.

Tross mange vanskelige utfordringer: Rektorene melder om et personale som bidrar til gode løsninger, er positive og bidrar til et godt arbeidsmiljø.

NAUS

Tilsyn:

I april 2008 hadde fylkesmannen tilsyn med Nord Aurdal kommune. Tilsynet omfattet følgende emne: "Tilsynet skal kontrollere om skoleeier oppfyller krav til tilpasset opplæring og spesialundervisning jf. Opplæringsloven §1-2 femte ledd og kapittel 5, og om skoleeier har forsvarlig system for å ivareta dette jf. opplæringsloven §13-10 annet ledd."

Fylkesmannen avdekket to avvik.

Avvik 1. *Vedrørende krav om spesialundervisning.*

Nord-Aurdal kommune sikrer ikke at det fattes enkeltvedtak når sakkyndig vurdering konkluderer med at spesialundervisning ikke skal gis.

Avvik 2. *Vedrørende krav til forsvarlig system for vurdering og oppfølging av at skoleeier etterlever opplæringslovverket.*

Nord-Aurdal kommune har ikke et forsvarlig system for å vurdere om og å følge opp at opplæringslovens krav til tilpasset opplæring oppfylles.

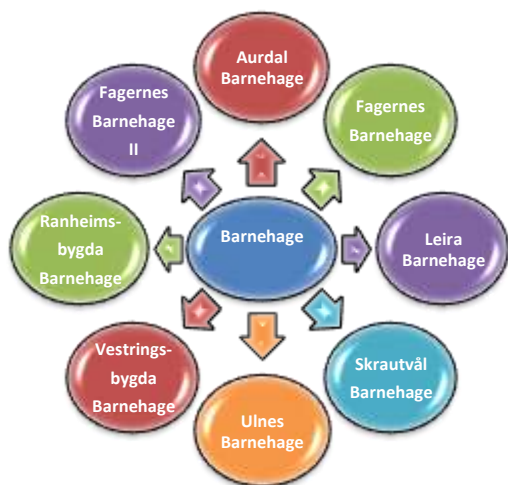
Avvik 1 ble rettet opp med en gang skoleeier ble gjort oppmerksom på dette avviket. I avvik 2 fikk kommunene en frist til 1. oktober 2008 for å lage et kvalitetsvurderingssystem etter §13-10. Denne planen er ferdigstilt, og i bruk og skal opp i Kommunestyret den 26. mars 2009.

Samarbeid:

Familiens hus, som formelt startet opp 1.1.09 er allerede en nyttig og god samarbeidspartner. Samkjøring av tjenester, mulighet for å se utfordringer/problemstillinger på tvers gjør at det er lettere å få tilrettelagt for mer riktige tjenester. Dette er problemstillinger som er tatt opp i tidligere årsmeldinger og det er positivt og gledelig at dette nå er kommet på plass.

Problemstillingen med mottak av minoritets-språklige elever er fortsatt en utfordring jf det som tidligere er beskrevet. Det er satt i gang et arbeid med dette, der skolen er i samarbeid med Kvalifiseringssenteret, Familiens hus og politiet. Her er målsettingen å skape gode mottaksrutiner, legge til rette for riktigst mulig opplæring der berørte parter sammen kan finne fram til løsninger. Erfaringene som gjøres nå vil vær med å danne grunnlaget for videre arbeid.

Rammeområde barnehage

Område	Års- verk	Antall barn
Aurdal barnehage	12,81	47
Fagernes barnehage og Fagernes barnehage II	14,22	95
Leira barnehage	9,65	46
Skrautvål barnehage	7,20	35
Ulnes barnehage	5,28	28
Vestringsbygda barnehage	4,15	22
Ranheimsbygda barnehage	4,40	15

Kommentarer til regnskapstall:

Tallene over omfatter ikke utgifter til drift og vedlikehold av barnehagelokaler. Disse utgiftene føres på andre områder.

Kommentarer til avvik på økonomi:

Enkelte barnehager har lavere inntekter (brukerbetaling) enn budsjettet. Totalt er inntektssvikten på kr 809 000,-. Hovedårsaken til dette er at man ved budsjettering har forutsatt et økt antall barn i alle aldersgrupper, mens hovedøkningen har vært blant de minste barna. Disse barna teller for to, og utgiftene blir da høyere sammenlignet med inntektene. Noen barnehager har hatt et høyt korttidsfravær, og har måttet leie inn vikarer. Netto overforbruk på lønnsposter utgjør kr 946 000,-. Det er brukt mer midler enn budsjettet også til innkjøp av inventar og utstyr, men overforbruket her dekkes av refusjoner fra NAV.

Kommentarer til drift:

Nord-Aurdal kommune har 3 midlertidige barnehager og 2 permanente barnehager som trenger nye lokaler. Både tjenesteleder og personalet i barnehagene er meget løsningsorienterte i arbeidet med å finne løsninger slik at flest mulig barn kan få plass i barnehagen. Økonomisk sett vil

Økonomi:

Barne- hage	Regnskap 2008	Budsjett 2008	Avvik kr	Avvik %
Totalt	20 114	18 553	1 561	8

Barnehage	Regnskap 2008	Budsjett 2008	Avvik kr	Avvik %
Aurdal barnehage	3 639	3 153	486	15
Fagernes barnehage	4 047	4 200	-153	-4
Leira barnehage	3 091	3 009	82	3
Skrautvål barnehage	2 024	1 766	258	15
Ulnes barnehage	1 404	1 155	288	26
Vestringsbygda barnehage	1 319	1 498	-119	-12
Ranheimsbygda barnehage	1 494	1 440	54	4
Fagernes barnehage II	2 178	1 569	609	39
Fellesområde barnehage	821	707	113	16

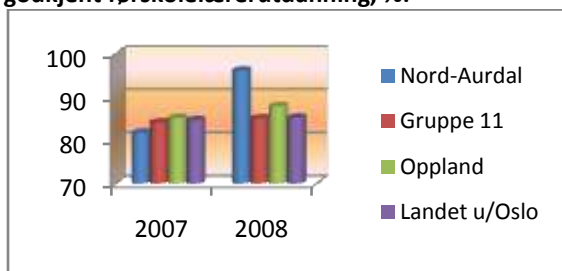
Fagernes barnehage og Fagernes barnehage II må vurderes sammen, da inntektene fra begge avdelinger er ført på Fagernes barnehage. Totalt har disse et overforbruk på 8,1 %.

det slå positivt ut å få avviklet noen av de midlertidige barnehagene. Meldinger fra små avdelinger er at det vil styrke fagmiljøet og dermed kvaliteten ved å ha flere avdelinger samlet på en plass. Fra 2009 er det lovfestet rett til barnehageplass, og utfordringen er å skaffe nok plasser i tida framover.

Ved alle barnehagene er det tilsatt førskolelærere i styrerstilling. Det er positivt. Av 18 pedagogiske lederstillinger er 14 besatt, og det er mangel på fagarbeidere. Dette gjør at det arbeider pedagogiske ledere på dispensasjon. Rekruttering av fagpersoner må prioriteres framover.

Figuren nedenfor viser at Nord-Aurdal har en høyere andel ansatte styrere og pedagogiske ledere med godkjent førskolelærerutdanning enn andre kommuner. Data er hentet fra KOSTRA, og viser andel i %.

Andel styrere og pedagogiske ledere med godkjent førskolelærerutdanning, %:

Barnehagene er viktig med tanke på forberedelse til skolen og forskning viser at godt grunnlag i barnehagen er av stor viktighet for barnet med tanke på utvikling både sosialt og rent faglig. Barnehageansatte har gjennomført kurs i matte og norsk. Det er innført, "Tras", et kartleggingsverktøy som tar for seg språkutvikling og, "Alle med", som kartlegger hele barnet. Dette er gode redskaper, og utfordringen framover er å skape rom for å ta i bruk disse verktøyene og opprettholde kompetansen på området.

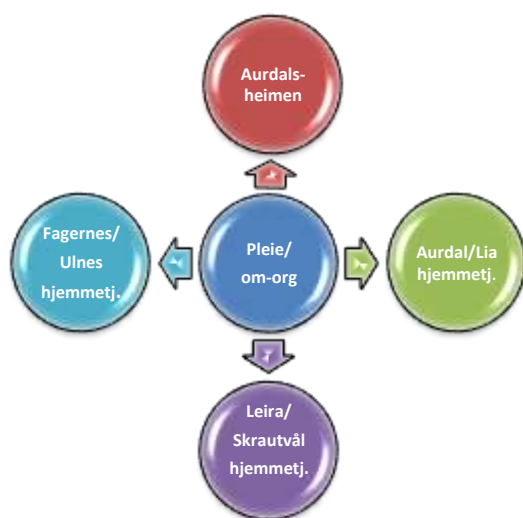
Ved sykdom prøver barnehagene å dekke opp for hverandre på tvers av avdelingene. Dette fører til at vikar kan leies inn i færre timer. Dette er selvsagt ikke mulig ved en-avdelingsbarnehagene.

Det meldes om initiativ og løsningsfokuserete medarbeidere som bidrar til positiv utvikling av barnehagene. Det er likevel viktig at det blir et langsiktig arbeid med tanke på oppretting av faste barnehageplasser, da dette betyr mye for inntaksprosedyrer og forutsigbarhet for medarbeiderne, noe som igjen gir utslag på arbeidsmiljøet.

Barnehagebarn i naturen

Rammeområde pleie- og omsorgstjeneste

Økonomi

Pleie/omsorg	Regnskap 2008	Budsjett 2008	Avvik kr	Avvik %
Totalt	86 175	77 826	8 350	11

Aurdalsheimen	Regnskap 2008	Budsjett 2008	Avvik kr	Avvik %
Totalt	26 788	25 058	1 730	7

Hjemmetjenester	Regnskap 2008	Budsjett 2008	Avvik kr	Avvik %
Totalt	55 745	49 018	6 727	13,7

Område	Regnskap 2008	Budsjett 2008	Årsverk	Antall brukere
Aurdal/Lia	19 441	16 699	38,45	97
Leira/Skrautvål	16 186	13 435	32,44	102
Fagernes/Ulnes	18 990	16 545	42,23	123
Fellesområde hjemmetjeneste	1 128	2 339		
Barne- og ungdomsavlastning	3 643	3 749	2,72	
Sum	59 387	52 767	118,84	322

Överskridelsen av budsjettet skyldes hovedsakelig økte lønnskostnader som en følge av økt aktivitet og ferieavvikling. For å opprettholde en faglig forsvarlig drift, særlig i ferieavviklingen, måtte enkelte av de faste gå overtid. Dette gjelder i hovedsak sykepleiere.

Korttidsavdelingen har hatt fullt belegg på alle 11 plasser i hele 2008. Den faste bemanningen var stipulert med en drift av 8 senger slik at vikarer har vært innleid hele året. Korttidsavdelingen har hatt pasienter som krever mye oppfølging grunnet tidlig utskrivelse fra sykehus og det samme gjelder hjemmetjenesten. En ser også en økning i at pasienter som er innlagt på sykehjemmet skal til sykehus for kontroller i forbindelse med etterbehandling. Når pasienter som har langtidsplass skal til sykehuset, betales transporten av sykehjemmet. Pasienter på korttidsopphold får dekket skyssutgifter fra NAV, men Aurdalsheimen betaler pasientens egenandel. Budsjettet har ikke blitt justert i samsvar med den økte aktiviteten, verken i hjemme-tjenesten eller på sykehjemmet. Økt aktivitet fører også til mer-forbruk på alle forbruksposter.

På fellesområde hjemmetjenester er det et underforbruk på i overkant av 1,2 mill., eller 52 %. Underforbruket dekker deler av overforbruket på hjemmetjenestene da utgifter budsjettet på fellesområdet er bokført på hjemmetjenestene uten at budsjettposten er flyttet over.

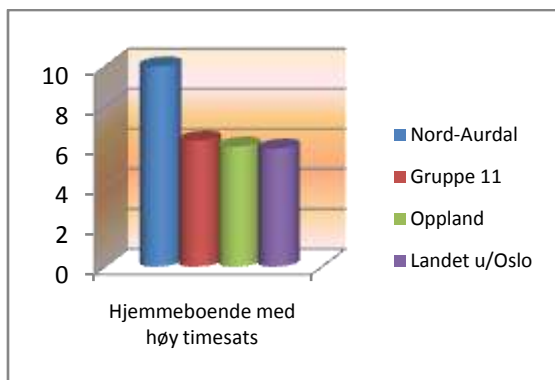
2008 har vært et driftsår hvor omstilling har vært hovedfokus. Prosjekt "Nord-Aurdal inn i framtida" har involvert mange medarbeidere, noe som til tider nok har gått utover tjenesteproduksjonen. Grunnet kommunestyrevedtak om ikke å endre skolestruktur i 2008, har pleie- og omsorgstjenesten vært det området hvor administrasjonen har kunnet se på forslag til andre måter å organisere tjenestetilbudet på.

Når vi sammenligner oss med andre kommuner i Norge, KOSTRA-tall, får vi en bekreftelse på at kommunen har en lav sykehjemsdekning og at mange hjemmeboende får tjenester.

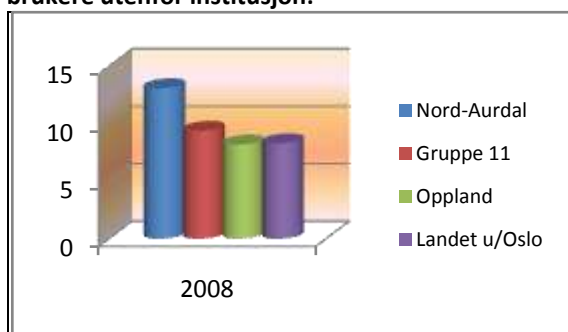
Netto driftsutgifter pr. institusjonsplass i Nord-Aurdal ligger nærmere kr 100 000 lavere enn landsgjennomsnittet og nærmere kr 70 000 under kommunegruppe 11. Dette gir grunn til å anta at kommunens sykehjem drives svært kostnads-effektivt. Sykehjemmet hadde 40 flere korttidsopphold i 2008 enn året før. Antall avlastningsopphold økte fra 27 til 33, og oppholdene har også vært av lengre varighet.

Nord-Aurdal har også forholdsvis mange tjenestemottakere som har et omfattende bistandsbehov, det vil si har vedtak med en høy timeinnsats. Netto driftsutgifter til pleie- og omsorgstjenester i prosent av kommunens totale driftsutgifter ligger derfor ca. 4 % over kommunegruppe 11 og 4,5 % over gjennomsnittet i Oppland. Figuren øverst på neste side (KOSTRA) viser dette.

Kommentarer til drift

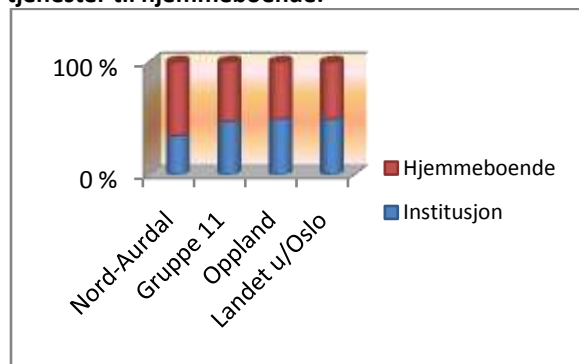
Gjennomsnittlig antall tildelte timer i uken, brukere utenfor institusjon:

Kostra-indikatorer

Tekst	Nord-Aurdal 2008	Gruppe 11 2008	Oppland 2008	Landet 2008
Prioritering:				
Institusjoners andel av netto driftsutgifter til plo	34	45	47	47
Tjenester til hjemmeboende, andel av nto. driftsutgifter til plo	64	50	48	48
Netto driftsutgifter pr. innbygger, plo	16 039	14 573	14 094	12 325
Netto driftsutgifter plo pr. innbygger 80 år og over, kroner	285 829	262 270	247 984	267 185
Netto driftsutgifter plo pr. innbygger 67 år og over, kroner	104 410	96 453	88 769	93 937

Fordeling mellom institusjonsplass og tjenester til hjemmeboende:

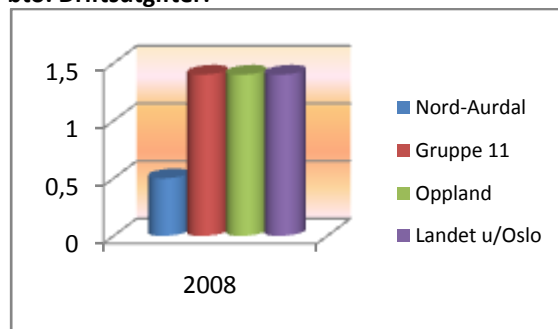

Kommunens hjemmetjeneste har fram til 2009 vært organisert i 3 geografiske distrikt som har

utviklet ulik praksis i forhold til vedtaksprosessen. På denne bakgrunn ble det nedsatt en arbeidsgruppe for å lage forslag til organisering, rutiner, flytskjema og maler for saksbehandling innen pleie- og omsorgstjenester. I løpet av våren 2009 er det planer om å opprette et tildelingskontor som skal saksbehandle alle søknader på disse tjenestene. Det er grunn til å tro at dette vil kvalitetssikre vedtaksprosessen på en mer helhetlig måte. På dette området er det også et opplæringsbehov som blir ivarettatt i løpet av våren 2009. Det skal gjennomføres til sammen 4 dager med ekstern foreleser.

Når det gjelder brukerbetaling for praktisk bistand, hjemmehjelp, viser KOSTRA-tallene for 2008 at kommunen har en svært lav inndekning på dette området, ca. 1/3 av det de gruppene det er naturlig å sammenligne seg med har. Dette vil endre seg fra 2009, da tiltak er iverksatt.

Brukerbetaling, praktisk bistand, i % av korrigerte bto. Driftsutgifter:

Når det gjelder brukerbetaling på sykehjemmet ligger kommunen godt an med en andel på 15,3 mot 13,9 i kommunegruppe 11 og 14,2 i Oppland. Dette er et resultat av at den merkantile ressursen som er til rådighet prioriteres brukt på dette området.

Kommunen har behov for flere omsorgsboliger med heldøgns bemanning. Mangelen på slike boliger medfører blant annet at en andel av beboerne på langtidsopphold i sykehjem har fått vedtak om tjenestetilbud med for høyt omsorgsnivå. Anslagsvis gjelder dette 10 personer i 2008.

Yngre demente er en gruppe som vil gi utfordringer framover. Antall demente forventes å øke, og for å unngå unødig tvangsbruk kreves det både kompetanse og ressurser som kommunen ikke har i dag. Flere bemannede bofellesskap er et adekvat tiltak for å møte utfordringen.

Inneklimaet på Aurdalsheimen er en utfordring med et bygg fra 1964. Ventilasjon ble oppgradert

med kjøleanlegg i 2008. Slitasjen på bygget merkes stadig mer og det er tungt å drive pleie- og omsorgsarbeid i et bygg som ikke er lagt til rette for dagens krav. Herunder kan nevnes mange pasienter pr. bad og toalett og at dører er for smale til sykesengene.

Nye forskrifter og rutiner skal implementeres i organisasjonen, Pasientrettighetsloven § 4A om tvang og nye retningslinjer for medikamenthåndtering. I 2008 har arbeidsgrupper utredet prosedyrer og retningslinjer for dette arbeidet og det er gjennomført kurs og opplæring hvor det ble gitt mulighet til de andre Valdreskommunene om å delta. Oppslutningen fra de andre kommunene var svært god og det er gitt positiv respons tilbake på tiltaket.

I tillegg til at flere arbeidsgrupper har arbeidet med å utvikle nye rutiner, prosedyrer m.m. har det i 2008 også vært brukt mye ressurser på forprosjekt helsetun. Dette er en prosess som vil vedvare både internt i Nord-Aurdal og på regionnivå fram til den varslede Samhandlingsreformen skal iverksettes. Ut fra sentrale signaler fram til nå vil reformen innebære vesentlige endringer for kommune-

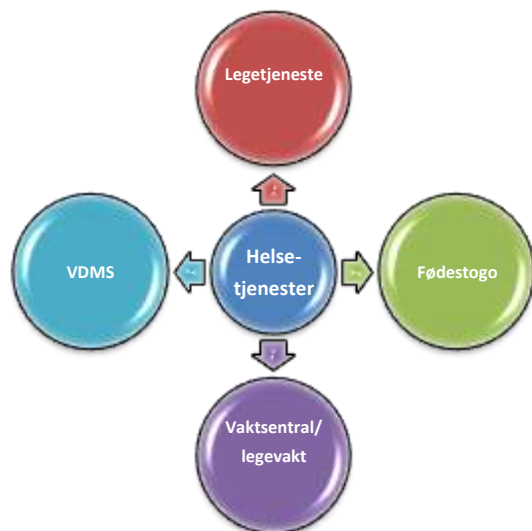
helsetjenestens ansvarsområde. For å møte de nye utfordringene vil det være nødvendig med et forpliktende samarbeid både regionalt og med Sykehuset Innlandet om videreutvikling av Valdres distriktsmedisinske senter. Samhandlingsreformen ser ut til å innebære behov for mer helsepersonell med høy kompetanse. Dette vil særlig gjelde antall fastleger og sykepleiere.

Kommunen har i dag utfordringer med å heve kompetansenivået, særlig hos de lavest utdannede. KOSTRA-tall kan indikere at Nord-Aurdal har flere med utdanning på videregående nivå og ufaglærte enn kommunegruppe 11, Oppland og landsgjennomsnitt. Tallene er klare når det gjelder andel høyskoleutdannede hvor Nord-Aurdal har 22 %, kommunegruppe 11 og Oppland 26 % og landsgjennomsnittet er på 29 %. For å øke andelen høyskoleutdannede i pleie- og omsorgstjenesten er det i 2008 omgjort 2 x 100 % stillinger fra fagarbeider- til høyskolestilling. Dette vil det bli gjort mer av når muligheten byr seg.

Frokost på Aurdalsheimen

Rammeområdet helsetjenester

Økonomi

	Regnskap 2008	Budsjett 2008	Avvik kr	Avvik %
Helseavdeling	6 813	6 841	-28	0
Fødestogo	644	286	358	125
Totalt	7 458	7 128	331	5

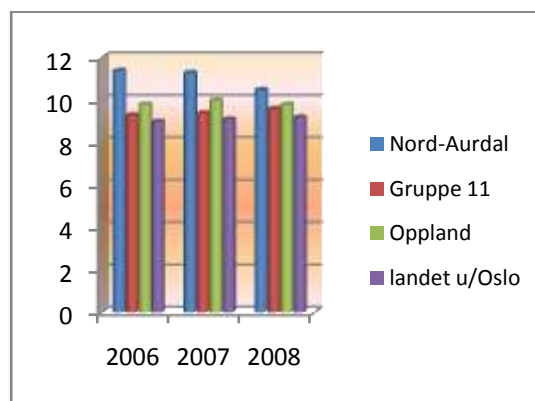
Spesifisering på tjeneste:

Helseavdeling	Regnskap 2008	Budsjett 2008	Ant. Konsultasjoner /henvendelser
Helsevern	736	817	
Legesenter	4 218	4 040	41 867/36 347
Vaktsentral/ Legevakt	1 768	1 899	30 720

Kommentarer til avvik på økonomi:

Budsjetteringen på fødestua de siste år har vært gjort ved å videreføre fjorårets tall med påslag av kostnadsutviklingen. Ved en grundigere gjennomgang er det nå avdekket skjevheter som gjør at det tilsynelatende er et stort merforbruk på distrikts-jordmortjenesten. Dette vil bli rettet fra 2009. Grunnet langtids sykefravær i 1 jordmorstilling er det utbetalt svært mye overtid i 2008.

Legeårsverk pr. 10 000 innbyggere:

Kommentarer til drift

KOSTRA-tall innen kommunehelse forteller oss at Nord-Aurdal har noe flere fastleger og fysioterapeuter med driftsavtale, men færre fastlønnede fysioterapeuter, enn de det er naturlig å sammenligne seg med. Da Nord-Aurdal er en regionkommune innebærer det at både fastleger og avtale-fysioterapeuter behandler flere enn kommunens innbyggertall skulle tilsi. Antall pasienter på fastlegenes liste pr. 01.01.09 var 6 713. Gjennomsnittlig listelengde pr. fastlege var 839 mot 1 114 i kommunegruppe 11 og 1 077 i Oppland.

Høsten 2008 pågikk det en prosess for omorganisering av helseavdelingen og beslutning ble at avdelingen slås sammen med sykehjemmet i virksomhet Helse og omsorg fra 2009.

Legesenteret har flere medarbeidere over 60 år og det etterlyses en seniorpolitikk for å beholde disse lengst mulig.

Regionen har en utfordring framover innen legevakt-ordningen da flere leger nærmer seg aldergrensen for når de kan unntas fra legevakt (60 år). Fra 2013 vil det være færre i ordningen enn det den er basert på dersom ikke adekvate tiltak iverksettes.

Aktiviteten ved VDMS har også i 2008 vært høy med noen flere dialyse-behandlinger og røntgenundersøkelser enn året før. Antall konsultasjoner hos spesialist har også i 2008 vært ca 800. Det er inngått avtale i Valdres om å betale for lederfunksjonen ved VDMS for perioden 2008 -2009.

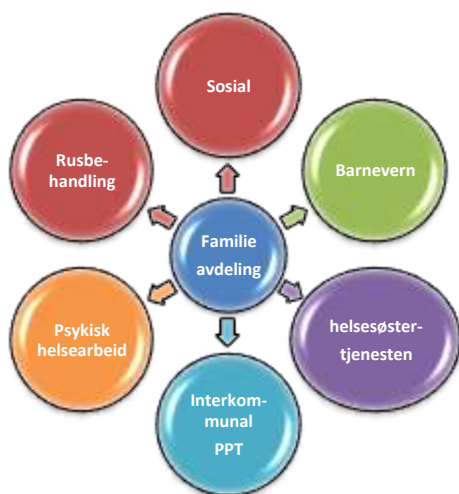
Fødestua var igjen høsten 2008 nedleggingstruet, men ble reddet i siste liten da forslaget ble trukket fra sakslista til styret i Sykehuset Innlandet. Det var et stort engasjement i Valdresregionen for å opprettholde tilbudet og både politikere og innbyggere stod sammen i saken.

Fødestua hadde 36 fødsler i 2008. Utfordringen framover er å rekruttere nye og erfarne jordmødre til stillinger som vil bli ledig. Hvordan fødetilbudet i Valdresregionen vil bli framover er også avhengig av hvilke føringer Samhandlingsreformen vil gi.

Fagernes legesenter

Rammeområde Familieavdeling

Familieavdelingen	Regnskap 2008	Budsjett 2008	Avvik kr	Avvik %
Totalt	22 482	25 694	-3 212	-13

Område	Regnskap 2008	Budsjett 2008	Avvik kr	Avvik %
Sosial	6 045	8 132	-2 087	-25
Barnevern	6 639	6 861	-222	-3
Rusbehandling	193	372	-179	-48
Forebyggende Helsearbeid	2 838	3 124	-286	-9
Psykisk helsearbeid	5 077	5 204	-127	-2
Interkommunal PPT	1 690	2 000	-310	-13

Økonomi

Kommentarer til avvik på økonomi:

Underforbruket skyldes lange perioder med vakanser både i helsesøster- og sosialtjenesten. I kvartalsrapporter er det påpekt forhold som lav arbeidsledighet som fører til underforbruk på sosialhjelp. Dette er en del av årsaken, men underforbruket skyldes også underbemanning og påfølgende lav aktivitet.

Tilsyn:

Våren 2008 hadde Familieavdelingen tilsyn fra Fylkesmannen. Det ble gitt 2 avvik som involverte flere avdelinger: barneverntjenesten, skolehelse-tjenesten og avdeling for psykisk helsearbeid. Nødvendige tiltak ble iverksatt slik at avvikene ble rettet opp høsten 2008.

Kommentarer til drift:

Når det gjelder tjenestetilbud til barn og unge og deres familier ble det i 2008 fattet vedtak om å opprette Familiens hus. Dette er et spennende konsept for samhandling og koordinering av tjenester for brukere med sammensatte behov, samtidig som det skal være et fokus på helsefremmende og forebyggende tiltak. Nord-Aurdal kommune sin utfordring i første omgang er å finne egnede lokaler slik at alle avdelinger kan samlokaliseres. Før dette er på plass vil det være umulig å ta ut alle gevinstene i konseptet, men mye kan likevel gjøres. Dette arbeidet startet i oktober 2008 og vil pågå framover.

Tilrettelagte tjenester for barn og unge skal inngå i familiens hus, det samme med ungdomsklubben. I tillegg består virksomheten av barneverntjenesten, helsesøstertjenesten, psykisk helsearbeid og en ny avdeling for habilitering og rehabilitering. Denne avdelingen samler ressursene innen ergo- og fysioterapitjenester. I tillegg har avdelingen en logoped og en nyopprettet stilling for systemkoordinator, samt Fysakkoordinator. Dette vil være et godt grunnlag for å oppfylle målsettinger og tiltak i kommunens rehabiliteringsplan

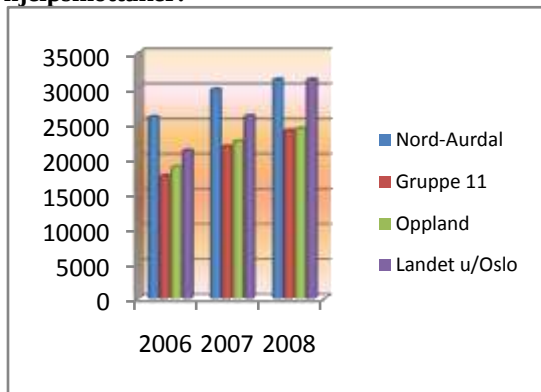
På slutten av 2008 opprettet kommunen Frivilligsentral på Vikatunet.

Arbeidet med å planlegge etablering av NAV Nord-Aurdal og NAV Valdres har pågått hele 2008 og ombygging av 2. etasje i rådhuset startet høsten 2008. Planleggingsarbeidet har bydd på store utfordringer da sosialtjenesten har vært preget av mange og lange sykemeldinger i hele 2008. Kontoret åpner i mai 2009.

Sosialtjenesten skal inngå i NAV. Figuren øverst på neste side viser at Nord-Aurdal kommune har høye driftsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker sammenlignet med andre kommuner (KOSTRA-data).

Interkommunal PPT er omtalt i egen årsmelding for interkommunale tiltak.

Korr. driftsutgifter, kroner pr. sosialhjelpsmottaker:

Figuren til venstre viser at Nord-Aurdal har høye driftsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker sammenlignet med alle andre kommuner. Det er grunn til å foreta en nærmere analyse av årsakene til at Nord-Aurdal har et så vidt høyt utgiftsnivå.

Barnevern, antall undersøkelser m.v. med behandlingstid over 3 mdr., %:

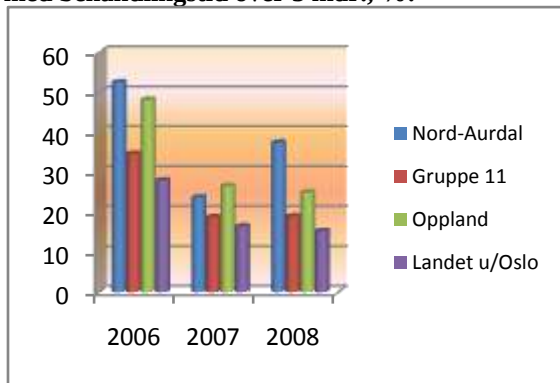
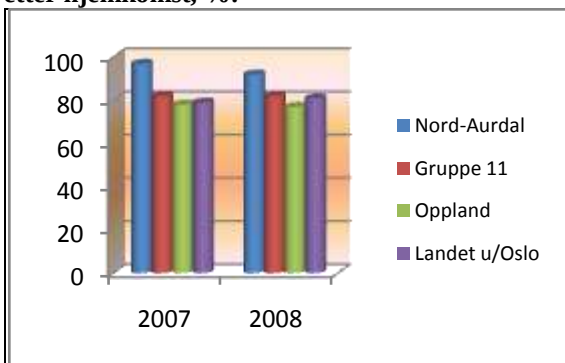

Figure viser at Nord-Aurdal har lang saksbehandlingstid på barnevernssaker, og at det har vært en økning i antall saker med lang saksbehandlingstid fra 2007 til 2008. Nærmere redegjørelse er gitt i del 4 – KOSTRA-analyse.

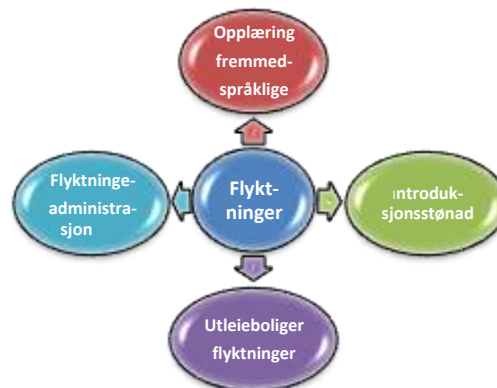
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen 2 uker etter hjemkomst, %:

Hjemmebesøk etter fødsel har høy prioritet, og Nord-Aurdal har en høy prosentandel nyfødte med hjemmebesøk innen 2 uker etter hjemkomst sammenlignet med andre kommuner.

Rammeområde Aktivitetsenhet

Tjenester som inngår i rammeområdet:

Økonomi

Rammeområ- de aktivitetsenh- et	Regnskap 2008	Budsjett 2008	Avvik kr	Avvik %
Totalt	6 802	8 245	1 443	-17,5

Område:	Regnskap 2008	Budsjett 2008	Avvik kr	Avvik %
Aktivitetesenhet	4 512	4 232	280	6,6
Flyktninger	918	2 773	-1 855	-66,9
Interkomm. Flyktningetjen- este	1 372	1 239	133	10,7

Kommentarer til avvik på økonomi

Mindreforbruket skyldes følgende faktorer: Basistilskudd, kr 370 000, var uteglemt ved budsjetteringen. Når det gjelder overføringer fra staten, er det vanskelig å forutse hva det vil være i løpet av året. En har god oversikt over flyktningene som er bosatte etter avtale med IMDI (Integrerings- og mangfoldsdirektoratet). Når det gjelder innvandrere (inngifte), er det vanskelig å spå hvor mange nye som ankommer i løpet av året og som utløser per-capita-tilskudd som utbetales til kommunen så snart de står registrert i folkeregisteret, og uavhengig av om de melder seg opp til norskundervisning. I 2008 var det en stor økning av innvandrere til kommunen, noe som har ført til økte overføringer fra staten.

før 01. september 2005, og som ikke utløste per-capitatilskudd. Denne refusjonen var gunstig, men en kunne ikke forutse hvor mange av de som kom inn under ordningen som ville benytte seg av tilbudet.

Når elevene tar avsluttende eksamen på Gjøvik utbetales det et resultattilskudd på kr 10 000 pr. elev hvis muntlig (5000.) og skriftlig (5000) er bestått.

I 2008 mottok Nord-Aurdal kommune 130 000 i resultattilskudd som ikke var budsjettert fordi dette ikke er mulig å forutse.

Når det gjelder mindre utbetaling av introduksjonsstønad enn budsjettert så skyldes det at en kalkulerer med hvor mange mnd den enkelte skal ha denne stønaden. Hvis vi klarer å kvalifisere tidligere enn antatt prognose, det vil si at eleven kommer raskere ut i arbeid enn antatt, så er det kostnadsreducerende. Dette har vært tilfellet for 2008.

Når det gjelder redusert utbetalinger av lønn så skyldes det at tjenesteleder var sykemeldt store deler av året, og vikar kom først på plass siste halvdel.

Vi har jobbet etter en hovedregel at vi ikke tar inn vikarer ved korttids sykefravær. Alle ansatte på Kvalifiseringssenteret strekker seg langt her, noe som fører til reduserte kostnader.

Kommentarer drift

Kvalifiseringssenteret har hatt økning i antall brukere fra 2007 til 2008, 14 flere, hovedsakelig fra Schengenområdet. Til sammen har brukere representert 23 ulike nasjoner. Gode resultater for de som har vært i introduksjonsprogram har ført til at deltakerne har kommet raskt ut i arbeid. Samarbeidsavtalen om flyktningetjeneste med Øystre Slidre bør evalueres i 2009.

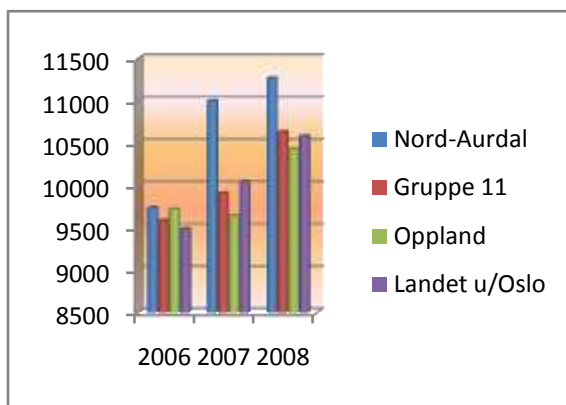
Resultater ved språkprøver ligger langt over landsgjennomsnittet. Det har vært en positiv utvikling innad i kommunen for å fremskaffe språkpraktisplasser og det er et godt samarbeid med det lokale næringsliv.

Voksenopplæringen, gis etter enkeltvedtak, kan vise til tydelig fremgang hos de yngre brukerne. For andre bidrar undervisningen til kunnskap som gjør det enklere å mestre hverdagen.

Rammeområdet har ansvar for kommunens VTA – plasser (varig tilrettelagte arbeidsplasser) og det er viktig å sikre /oppretholde disse framover. Samarbeidet med tiltaksarrangør Valdres Arbeids-senter A/S er godt og dette må videreføres.

Kommuneskogen forvaltes på en god måte og dette er en ressurs det er viktig å ivareta framover.

Introduksjonsstønad, gjennomsnittlig utbetaling pr. stønadmåned.

Figuren viser at Nord-Aurdal har en høyere gjennomsnittlig utbetaling av introduksjonsstønad enn andre kommuner.

Etter loven skal det utbetales følgende satser for introduksjonsstønad:

Under 25 år: 2/3 av 2G som utgjør 93 675,- pr. år
Over 25 år: 2G som utgjør 140 512,- pr. år.

Noen år tilbake ble det vedtatt at alle som går i introduksjonsprogram skal ha utbetalt 2G minus skatt pr. måned. Bakgrunnen for dette er at boustgifter er like uavhengig av alder. Brukere under 25 år måtte fått supplerings fra sosialkontoret hver måned for å klare seg, og målet er ikke å lære flyktninger til aktiv bruk av sosiale tjenester. Det var i 2008 5 brukere under 25 år.

Videre kan en påpeke at det skal trekkes kr 390,31 i stønad pr. dag for ugyldig fravær hos elevene. Det fører til redusert utbetaling av introduksjonsstønad hvis dette er en del av hverdagen på en skole. Vi har strenge regler og krever fremmøte. Hvis ikke, skrives de ut av program. Dette medfører lite skulk og bra resultater, hvilket vi har.

Rammeområde Kultur og Service

Kultur og service	Regnskap 2008	Budsjett 2008	Avvik kr	Avvik %
Totalt	7 885	7 161	723	10

Kultur	Regnskap 2008	Budsjett 2008	Avvik kr	Avvik %
Totalt	4 949	5 495	547	11

Brukertorg	Regnskap 2008	Budsjett 2008	Avvik kr	Avvik %
Totalt	2 390	2 213	177	8

Kommentarer til økonomi:

Valdres Sommersymfoni viser et overforbruk på kr 500 000,- for 2008. Dette skyldes at Nord-Aurdal kommune sin andel av utgiften ikke var budsjettet og bokført i 2007, og at denne andelen heller ikke var budsjettet for 2008.

Kvitvella kino har hatt et veldig godt driftsår, med et driftsoverskudd på kr 50 000,-, mot et budsjettet underskudd på kr 66 000,-. I tillegg har kinokiosken gitt et overskudd på kr 98 000,- som ikke var budsjettet.

Biblioteket har hatt et for stort overforbruk. Dette skyldes større kostnader på linsenser og avgifter i tillegg til større kostnader for å sikre medietilveksten, Biblioteket er en viktig kunnskapsbase for innbyggere i Valdres.

Brukertorget har hatt en økning i utgifter til porto. Noe av årsaken er økte portotakster. Frankeringsmaskinen registrerer kun omsetningen, men ikke om det er A eller B post.

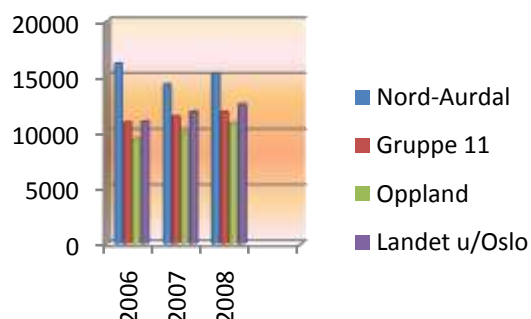
Tilskudd til lag og foreninger: har vært betydelig lavere i 2008 enn budsjettet.

Kommentarer til drift:

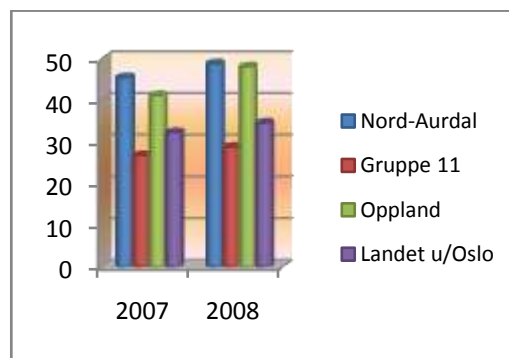
Kulturskolen hadde 25-års jubileum med mange konserter, både grendekonserter og konserter i kulturhuset. Nord-Aurdal kommune har over tid hatt en bevisst satsing på kultur som har gitt resultater i verdensklasse.

Kostratall viser at Nord-Aurdal kommune har langt høyere utgifter til musikk- og kulturskole enn gjennomsnittet både for kommunegruppe 11, Oppland og landet. Det er grunn til å foreta en nærmere analyse av årsaken til forskjellene, og vurdere driftsform m.v..

Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, kroner pr. bruker:

Kvitvella kino har hatt et godt driftsår. KOSTRA-tall viser at vi har et besøkstall som ligger godt over landsgjennomsnittet, på nivå med Oppland som ligger høyt sammenlignet med gjennomsnitt av andre fylker.

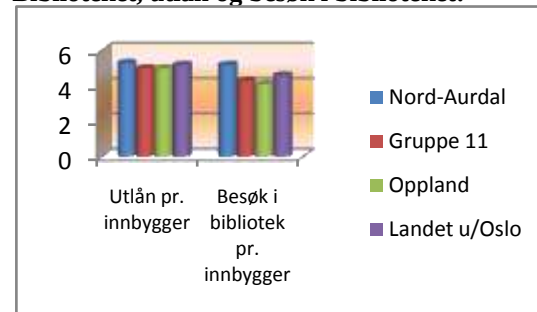

Besøk pr. kinforestilling

Valdres sommersymfoni gjennomførte et meget godt arrangement. Hovedsatsingen på Festival-delen var konserten med Kringkastings-orkesteret og oppstart av Norsk barnesymfoni-orkester. Publikums-tilslutningen til konsertene i Valdres-hallen var veldig bra. Valdres sommer-symfoni er regnet som et av Europas viktigste kurs for målgruppen. Finansiering av sommersym-fonien er gjennom offentlige tilskudd og elev-betalinger.

Biblioteket har hatt et år på det jevne. Her viser KOSTRA-tall at vi har hatt en tilvekst (innkjøp) som ligger over gjennomsnittet, tallene viser også at vi har et høyere besøkstall enn sammenlignbare kommuner jfr. Figuren til høyre.

Biblioteket, utlån og besøk i biblioteket:

Annet:

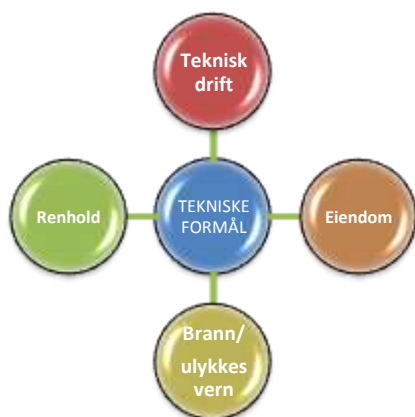
Gjennom prosjektet Nord-Aurdal inn i framtida, har en hatt en gjennomgang av brukertorget. og det er foreslått noen endringer som skal iverksettes i 2009.

Brukerne og organisasjoner blir tatt med på råd, eksempelvis tildelingen av treningstider i Valdres-hallen og fordelingen av kommunale kulturmidler.

Oppgaver i 2009:

Viktige oppgaver i 2009 er bl.a. er å starte opp arbeidet med nytt bibliotek, gjennomføre digitalisering av Kvitvella kino og sikre kulturskolen gode og varige undervisningslokaler. Kulturskolen har sitt tilholdssted i midlertidig lokaler som har svært høye driftutgifter. Det vil bli vurder andre alternative lokaliteter. Bemanningssituasjonen er stabil.

Rammeområde Tekniske formål

Tekniske formål	Regnskap 2008	Budsjett 2008	Avvik kr	Avvik %
Totalt	21 830	17 967	3 864	22

Områder	Regnskap 2008	Budsjett 2008	Avvik kr	Avvik %
Teknisk drift	777	-1 349	2 125	-158
Brann/ulykkesvern	3 892	3 383	509	15
Drift/vedlikehold kommunale bygg	9 731	9 511	219	2
Renhold	7 431	6 421	1 010	16

Kommentarer til økonomi

Brann-/ulykkesvern:

Overforbruk på brann/brannforebyggende skyldes i hovedsak nye lønnsbetingelser for brannmannskapene med etterbetaling fra 01.01.2008. I tillegg har det vært en økning i antall utrykninger og en del større hendelser som har medført økt timebruk.

Vei, vann, avløp:

Overforbruk på vei, vann og avløp forklares ved flere forhold. Større utgifter til brøyting og bortkjøring av snø, da det var en snørik vinter. Det har vært en inntektssvikt på års- og tilknytningsavgifter. Det har vært unormalt mange vannlekkasjer, dette skyldes manglende vedlikehold over tid. KOSTRA-tall viser av Nord-Aurdal kommune ligger langt over i alder på sitt vannledningsnett og spillvannsnett. Dette er grunnen til at vi ligger skyhøyt over i vannlekkasjer per meter ledning. KOSTRA-tall viser også en vesentlig økning i negativ retning fra 2007 til 2008.

Eiendom:

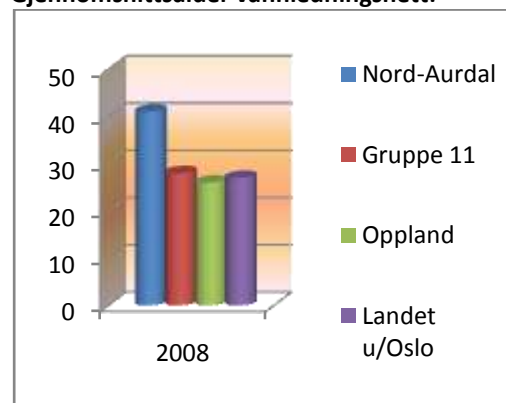
Overforbruk på renhold som skyldes at det ikke ble avsatt midler til drift og innkjøp av utstyr. Dette skyldes en glipp i budsjetteringen i forbindelse med at renhold ble samlet i en enhet. Tidligere har det ligget under de enkelte tjenesteområder.

Kommentarer til drift

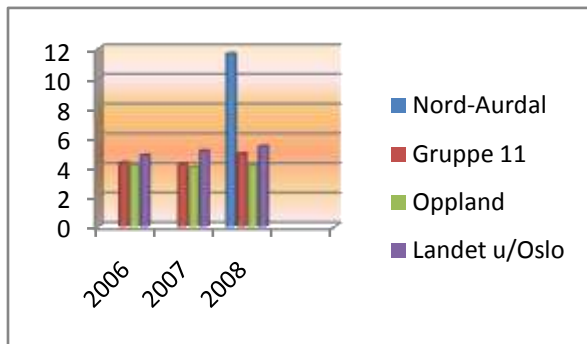
Feiervesenet har hatt liten aktivitet p.g.a. manglende bemanning. Brannvesenet derimot, har hatt stor aktivitet og store utfordringer, store branner med alvorlig utfall. Brannforebyggende har i 2008 oppnådd målet med utøvelse av lovpålagte tilsyn i særskilte brannobjekt i kommunen.

Uteseksjonen har hatt store utfordringer med søking etter vannlekkasjer. Rehabilitering av renseanlegget på Leira har medført store utfordringer i å holde driften i gang slik at utslippstillatelsen kunne i vareta byggeperioden. Kravet til rensing av kloakk er oppfylt iht. utslippstillatelsen. Målene med å levere godt og nok drikkevann iht. drikkevannsforskriften er oppnådd.

Gjennomsnittsalder vannledningsnett:

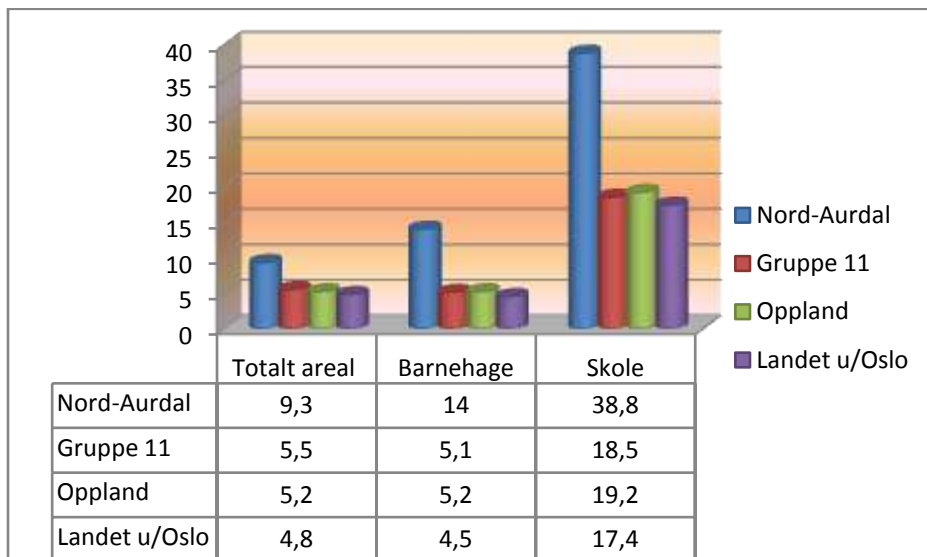
Beregnet vannlekkasje per meter ledning pr. år, kubikkmeter:

KOSTRA-tall viser tydelig utfordringene knyttet til vannlekkasjer på grunn av høy alder og dårlig vedlikehold av vannledningsnettet.

Kommentarer til drift av eiendom:

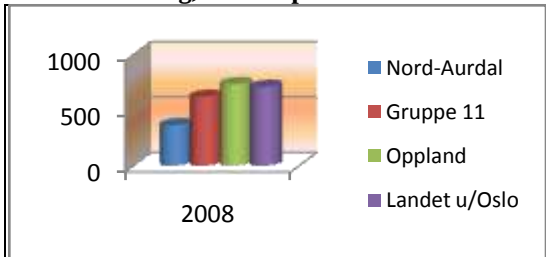
Driften har vært tilfredsstillende, nødvendig og påkrevet vedlikehold er blitt utført og den nye organiseringen av renholdstjenesten har vært svært vellykket. Den største utfordringen er knyttet til vedlikeholdsbudsjettet, som i liten grad gjenspeiler vår bygningsmasse. Vi har i dag et stort etterslep på vedlikehold og vi har uforholdsmessig stor eiendomsmasse sammenlignet med tilsvarende kommuner, se figurene nedenfor.

Tabellen over viser:

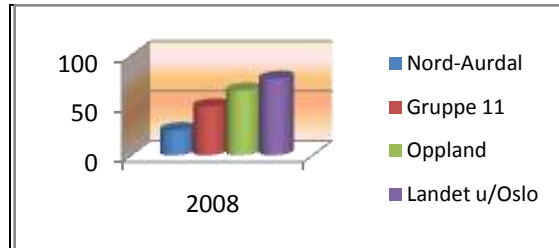
- Totalt areal på formålsbyggene i kvadratmeter pr. innbygger
- Samlet areal på førskolelokaler i kvadratmeter pr. innbygger 1-5 år
- Samlet areal på skolelokaler per elev

Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning, kroner pr. kvm.

Det foreligger ikke data for årene før 2008.

Utgifter til vedlikehold, pr. kvm.

Rammeområde Areal og Næring

Tjenester som omfattes av området:

Økonomi:

Areal og næring	Regnskap 2008	Budsjett 2008	Avvik kr	Avvik %
Totalt	3 239	2 702	537	20

Kommentarer til økonomi:

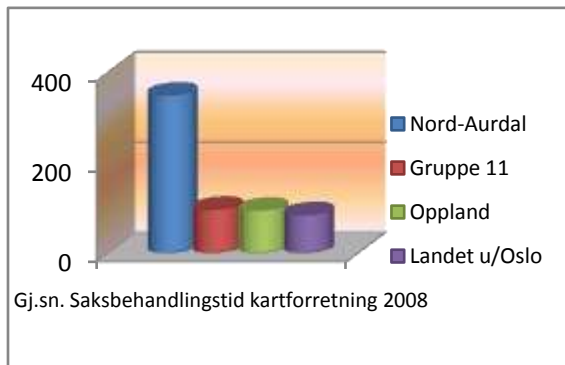
Totalt vises et stort merforbruk som i hovedsak skyldes mindre inntekter enn budsjettet., dette gjelder spesielt arealplanlegging. Her ble det budsjettet svært optimistisk med utgangspunkt i tidligere år. Det viste seg at det ikke var mulig å få så store inntekter, noe som har vært rapportert i tidligere regnskapsrapporter i 2008. Ellers har vi forskyvninger i utgifter/inntekter både innen oppmåling og eiendomsskatteprosjektet. Innen oppmåling kompenserer gebyrinntektene normalt for utgiftene til innleid konsulent. Ved etterslep/ forsinkelser av utsending av målebrev sent på året, blir dette faktureres året etter.

Eiendomsskatteprosjektet hadde et budsjett på 6,5 mill, fordelt på 6 mill i 2007 og 0,5 mill i 2008. Det ble i 2007 brukt 5,35 mill. og i 2008 0,78 mill. Det gjenstår behandling av ca. 200 klager som vil bli belastet 2009 budsjettet.

Kommentarer til drift

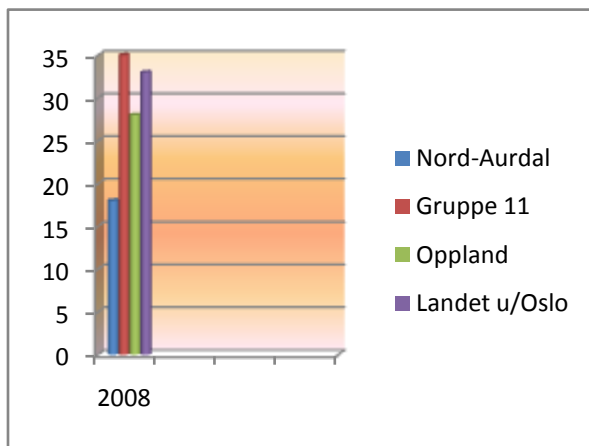
Rekruttering av kompetent arbeidskraft er stor utfordring. Situasjonen er bedret innen arealplanlegging. For landbruk har det i 2008 vært svært kritisk, da det ikke lyktes å skaffe vikar i forbindelse med avvikling av permisjon. Vakans i stilling innen byggesak/eiendomsskatt har også vært svært belastende for virksomheten. Videre er det store utfordringer knyttet til ambisjonsnivået /forventninger innen de ulike tjenestene.

Kapasiteten er for tiden begrenset innenfor byggesak, oppmåling, landbruk, miljø og næringsutvikling. Det skjer kontinuerlig en hard prioritering av "skal"-oppgaver foran "bør"-oppgaver. Innenfor nevnte fagområder har en liten reell mulighet til å imøtekomme forventninger fra nasjonale og regionale myndigheter, næringsliv/ bransjer og publikum. Virksomheten preges, tross kapasitetsutfordringer, av godt arbeidsmiljø, tilfredse medarbeidere og relativt sett høy tilstedeværelse.

Lang saksbehandlingstid skyldes primært kapasitetsmangel gjennom lengre tid og dermed stort etterslep. Kapasiteten ble redusert fra 2 stillinger til én stilling i 2001. Økt bruk av innleid hjelp fra 2001 og nytt utstyr fra 1007 kompensere mye i forhold til løpende oppgaver, men har ikke gjort etterslepet mindre. Budsjettert engasjementstilling (foreløpig ubesatt på grunn av mangel på søkere) i 2009 vil bidra til å redusere etterslepet.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid 2008, byggesaker:

Oversikt over behandlede saker:

Type søknader	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Bygge- og fradelingssaker	448	444	396	362	470	381	447	490	497	509	451	371
Behandlet politisk	90	107	86	122	118	94	75	66	68	85	157	124
Behandlet administrativt	358	337	310	379	352	301	372	424	429	426	294	249
Herav fullmaktssaker	262	225	194	240	228	208	220	268	311	300		
Herav meldinger, pbl. § 86 a	96	112	116	139	124	93	152	156	118	126	118	106
Byggemeldte boliger	17	19	11	12	6	13	13	19	12	12	14	23
Byggemeldte hytter	72	61	41	71	50	46	37	40	44	64	77	41
Byggemeldte driftsbygninger	2	0	8	1	1	22	1	7	10	2	3	
Byggemeldte forretn./industribygg	3	1	6	5	5	9	1	4	3	1	2	8
Byggemeldte offentlige bygg	1	1	1	0	2	2	0	4	0	0	0	
Ferdigstilte boliger	8	11	14	7	14	12	16	12	15	12	12	14
Antall nye leiligheter	12	36	28	13	19	13	31	20	12	0	18	25
Bruks-/ferdigattester	68	60	97	51	79	70	71	62	97	64	63	77
Godkjente avløpsanlegg							28	49	63	66	59	41

Oppmåling:	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Rekvisisjoner	85	123	121	148	63	128	109	129	161	218	261	121
Behandlede delingssaker*	70	75	108	76	75	125	98	160	61	69	217	77
Kartforretninger/grensejustering							11	44	44	82	35	20
Tinglyste saker	85	123	121	148	63	102	81	116	129	236	156	126
Ferdigstilte/fullførte saker											100	140

**For perioden 1997 – 2001 viser tabellen antall tinglyste målebrev.*

Landbruk:	Behandlet politisk			Behandlet delegert			Totalt antall		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Konsesjonssaker	0	0	0	12	15	8	12	15	8
Delingssaker	4	2	5	10	12	10	14	14	15
Omdisponeringssaker	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Bo- og driveplikt	0	2	0	2	0	2	2	2	2
Sum	4	4	5	24	27	21	28	31	26

Rammeområde kraftutgifter

Rammeområdet omfatter utgifter til kraft på samtlige områder, med unntak av kraftutgifter som føres under rammeområde tekniske formål.

Kraftutgifter ble skilt ut i et eget område fra 2007, da store avvik mellom budsjetterte kraftutgifter og faktiske kraftutgifter ga urimelige utslag for mange virksomheter. Man ser på sikt på muligheten for å tilbakeføre kraftutgifter til de enkelte virksomhetsområder.

Kraftutgifter	Regnskap 2008	Budsjett 2008	Avvik kr	Avvik %
Totalt	4 754	3 650	1 104	30

Kommentarer til avvik på økonomi:

På område barnehage er kraftutgiften kr 86 000,- høyere enn budsjettert. Hovedårsaken er usikkerhet mht. kraftutgifter for nye barnehageavdelinger på budsjetteringstidspunktet.

Skolene har en budsjettoverskridelse på kr 325 000,-, eller 26 %.

Den største overskridelsen gjelder Aurdalsheimen, der utgiftene har økt fra 480 000,- i 2007 til 831 000,- i 2008. Økningen antas å skyldes dels åpning av korttidsavdelingen, dels utgifter til kjøling i forbindelse med montering av kjøleanlegg sommeren 2008.

Investeringsprosjekter

Leiligheter i Våningvegen, prosjekt 866110

Arbeidet med gjenreising av boligene i Våningvegen ble på begynt høsten 2008. Arbeidene med disse seks leilighetene vil bli sluttført før sommeren 2009. Anbudet på arbeidene var på kr 4 969 560. eks. avg.. Av utgiftene dekkes ca. kr 3,3 mill. av forsikringssummen samt inntekter fra salg av bolig på Leira.

Renseanlegget Fagernes/Leira, prosjekt 816100.

Prosjektet med renseanlegget for Fagernes og leira er i dag nesten sluttført. Arbeidene har blitt en del mer omfattende enn forutsatt. Som tidligere anmerket, i rapporter, vil de totale utgifter ligge på ca. 31,5 mill. kroner mot budsjetterte 27,9 mill.. De økte kostnadene skyldes skjerpede utslippskrav noe som medførte krav om biologisk rensing. I tillegg kom en del bygningsmessige utfordringer etter at anlegget ble nedtappet og alle overflater ble synlige.

Kantklipper, prosjekt 828100.

Det ble avsatt nødvendige midler, kr 350 000, til innkjøp av kantklipper i 2008. Endelig forbruk var på kr 344 362. Prosjektet er sluttført.

Feiemaskin, prosjekt 828110.

Til innkjøp av ny feiemaskin var det avsatt kr 1 mill. kroner. Det ble forbrukt kr 994 750. Sluttført 2008.

Svømmebasseng ved NAUS, prosjekt 837110.

Det ble vedtatt å foreta rehabilitering av svømmebassenget ved NAUS. Dette arbeidet ble påbegynt i 2008 og er for en stor del ferdigstilt. Det var avsatt kr 4 700 000 på budsjettet til formålet. I tillegg kommer tippemidler på kr 1 650 000. Ut over dette er det søkt om ytterligere kr 650 000, slik at det er forutsatt et tilskudd på kr 2 300 000. Det er pr. 01.01.09 et bokført forbruk på kr 6 483 831.

Ventilasjonsanlegg, prosjekt 867200.

Det ble avsatt 1 mill. kroner til ventilasjonsanlegg i 2008. Det ble bestemt at deler av dette skulle benyttes til nytt kjøleanlegg og markiser på Aurdalsheimen. Bokførte utgifter pr. 01.01.09 var på kr 728 460. Det er fortsatt en utestående regning på kr 20 000. Denne vil bli betalt så snart anlegget er testet sommeren 2009.

Opprusting gatelys, prosjekt 827100.

Det ble totalt avsatt 5,3 mill. kroner til opprusting av gatelyset, fordelt over 2007/2008. Bokførte utgifter pr. 01.01.09 var på kr 5 853 727,-. Det gjenstår en ubetalt slutfaktura på ca. kr 100 000, fakturaen er holdt tilbake som sikkerhet for

utførelse av kompletteringsarbeider langs Garli-vegen på Fagernes kommende vår. Forventet sluttsum forprosjektet er således kr 5 960 000.

I forhold til bevilget beløp betyr dette en økt kostnad på ca. kr 660 000. El-Fag sitt tilbud var på kr 5 534 875; og det var fra tilbudet ble godtatt et budsjettmessig etterslep på ca. kr 230.000. Ved inngåelse av kontrakt for etappe 2/3, ble det i samsvar med anbudsbetingelsene framforhandlet et fast beløp for prisstigning på ca. kr 240 000.

Valdres Energiverk har gjennom tilsynsordningen pålagt fornying av matepunkter og krevd anleggsbidrag for dette, - i sum ca. kr 70 000. Ellers har vegvesenet skjerpet kravene til nærføring langs fylkesveg, noe som medførte en kostnadsøkning langs Garlivegen både på Leira og Fagernes.

Veg og gangveg Spikarmoen, prosjekt 827120.

Det ble først bevilget kr 1 260 000 + mva. (1 575 000). Det ble deretter gitt en tilleggsbevilgning på kr 800 000 inkl. mva. slik at gang/sykelveg kunne bygges på strekningen. Budsjettet kr 1 912 500 eks. avg. Ved årsskiftet var det bokførte en utgift på kr 1 849 222. Da Valdres Anlegg gikk konkurs, gjensto en reklamasjonssak vedr. asfaltkvalitet. Dette er innberettet til bobestyrer. Inntil dette er avklart, må det tas høyde for at boet legger asfalt og innkrever det utestående beløp.

Opprusting av Marsteinvegen, prosjekt 828120.

Det var avsatt kr 2 000 000 til prosjektet. Bokførte utgifter ble på kr 2 055 490. Avsluttet i 2008.

Fortau langs Øvrevegen, prosjekt 823130.

Det ble bygget fortau langs Øvrevegen, mellom barnehagen og Fagernes skole. Bokført kostnader er på kr 646 445. Det er gitt et tilskudd gjennom trafikkisikkerhetsmidler på kr 300 000. Nettoforbruk er dermed på kr 346 445. Bevilget beløp var kr 550 000. Anlegget ble avsluttet i 2008.

VA-anlegg Tynvegen, prosjekt 818110.

Det var avsatt kr 3 000 000 til dette prosjektet i 2008. Det ble inngitt bare et tilbud, kr 3 300 000. Alle gravearbeider ble sluttført i 2008, mens asfaltering og tilstussing vil bli avsluttet i juni 2009. Bokførte utgifter pr. 01.01.2009 var kr. 2.614.418,00. På grunn av at sikringstiltakene ble mindre omfattende enn først antatt, er forventet sluttsum for prosjektet kr. 3.100.000.

NAV rådhuset, prosjekt 868110.

Ombygging av annen etasje i rådhuset. Arbeidene vil bli sluttført til påske 2009. Kontrakten er en fastpriskontrakt og det er ikke utgifter i denne kontrakten som vil medføre økt kontraktssum.

Del 3

Del 3: Økonomi

På de følgende sidene vil du finne økonomiske oversikter, redegjørelse for den økonomiske utviklingen og annen informasjon spesielt knyttet til årsregnskapet for 2008.

Kommuneregnskapet - generelt

Kommunens årsregnskap er inndelt i

- ✚ Driftsregnskap
- ✚ Investeringsregnskap
- ✚ Balanseregnskap

Driftsregnskapet:

Omfatter alle løpende utgifter og inntekter vedrørende kommunens drift, herunder renter og ordinære avdrag på lån og avsetning til og bruk av fond og annen egenkapital.

Investeringsregnskapet:

Omfatter utgifter til investeringer, utlån og ekstraordinære avdrag på lån. Angir også hvordan disse utgiftene er finansiert ved bruk av lån, inntekter fra salg av driftsmidler, egenkapital m.v..

Balanseregnskapet:

Gir oversikt over bokførte eiendeler, gjeld og egenkapital pr. 31.12.

Regnskapsprinsipper:

Kommunale regnskap føres etter de regnskapsprinsipper som følger av kommunelovens § 48 og regnskapsforskriftens § 7.

Avskrivninger:

Årlige avskrivninger vises som en driftsutgift, og påvirker derved kommunens brutto driftsresultat. Denne utgiften nulles ut, slik at netto driftsresultat ikke påvirkes av avskrivninger. Isteden føres avdrag på lån som en finansutgift.

Brutto prinsippet:

Regnskapet føres etter brutto prinsippet, som betyr at det ikke er gjort fradrag i inntekter for tilhørende utgifter eller fradrag i utgifter for tilhørende inntekter. Dette innebærer at når for eksempel utgifter til lønn stiger p.g.a. sykefravær, fremkommer denne lønnsutgiften brutto under driftsutgifter, mens sykepengerefusjon føres som en driftsinntekt. I hovedoversikt drift fremkommer da et avvik på lønnsposter som ikke samsvarer med det reelle avviket. Derfor er det nødvendig å lese kapittelet vedrørende budsjettavvik for å få en oversikt over reelle avvik. Tilsvarende gjelder for merverdiavgift, der betalt merverdiavgift føres som en driftsutgift, mens refusjon av merverdiavgift er en driftsinntekt. Både refusjon av merverdiavgift og sykepenger fremkommer som "overføring med krav til motytelse" i hovedoversikt drift. Det vil derfor naturlig være et betydelig avvik mellom budsjett og regnskap på denne posten.

Driftsregnskapet

	Regnskap 2008	Reg. budsj. 2008	Oppr. budsj. 2008	Regnskap 2007
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	15 976 623	16 583 000	16 583 000	14 269 201
Andre salgs- og leieinntekter	58 015 912	48 597 000	48 597 000	54 271 697
Overføringer med krav til motytelse	72 049 938	43 369 000	43 369 000	65 804 962
Rammetilskudd	89 389 606	82 488 000	82 488 000	84 366 404
Andre statlige overføringer	31 081 889	22 937 000	22 937 000	24 348 069
Andre overføringer	2 652 591	155 000	155 000	851 657
Skatt på inntekt og formue	115 225 200	118 800 000	118 800 000	111 151 951
Eiendomsskatt	19 557 327	19 400 000	19 400 000	14 008 151
Andre direkte og indirekte skatter	8 132 803	8 120 000	8 120 000	8 132 803
Sum driftsinntekter	411 781 315	360 449 000	360 449 000	377 204 895
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	240 662 107	218 022 148	217 876 000	215 683 378
Sosiale utgifter	41 929 267	42 385 852	42 532 000	38 537 325
Kjøp av varer og tj. som inngår i tj. produksjon	59 864 251	50 543 000	50 213 000	58 927 516
Kjøp av tjenester som erstatter tj. produksjon	19 557 327	17 946 000	17 946 000	21 452 350
Overføringer	24 142 580	14 316 000	13 976 000	23 705 723
Avskrivninger	14 059 113	0	0	12 817 126
Fordelte utgifter	0	0	0	-14 575
Sum driftsutgifter	400 214 646	343 213 000	342 543 000	371 108 843
Brutto driftsresultat	11 566 669	17 236 000	17 906 000	6 096 052
Finansinntekter:				
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	10 250 699	5 000 000	5 000 000	5 582 342
Mottatte avdrag på utlån	176 817	130 000	130 000	183 169
Sum eksterne finansinntekter	10 427 516	5 130 000	5 130 000	5 765 511
Finansutgifter:				
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	17 569 809	11 000 000	11 000 000	11 691 865
Avdragsutgifter	12 495 941	8 400 000	8 400 000	9 490 858
Utlån	133 522	310 000	310 000	260 301
Sum eksterne finansutgifter	30 199 272	19 710 000	19 710 000	21 443 024
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-19 771 756	-14 580 000	-14 580 000	-15 677 513
Motpost avskrivninger	14 059 113	0	0	12 817 126
Netto driftsresultat	5 854 026	2 656 000	3 326 000	3 235 665
Interne finanstransaksjoner	14 053 180	14 053 180	0	18 973 242
Bruk av tidligere års regnsk.mer/mindreforbruk	0	0	0	12 400 000
Bruk av disposisjonsfond	3 477 209	2 652 000	2 652 000	2 634 502
Bruk av bundne fond	0	0	0	0
Bruk av likviditetsreserve	17 530 389	16 705 180	2 652 000	34 007 744
Sum bruk av avsetninger				
Overført til investeringsregnskapet	637 345	363 435	0	0
Dekning av tidligere års regnskapsmessig merforbruk	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	13 705 662	13 689 744	0	18 985 394
Avsetninger til bundne fond	4 735 851	2 313 000	2 313 000	4 204 836
Avsetninger til likviditetsreserven	0	0	0	0
Sum avsetninger	19 078 857	16 366 180	2 313 000	23 190 230
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	4 305 558	2 995 000	3 665 000	14 053 179

Investeringsregnskapet

	Regnskap 2008	Reg. budsj. 2008	Oppr. budsj. 2008	Regnskap 2007
Inntekter:				
Salg av driftsmidler og fast eiendom	839 500	500 000	500 000	149 200
Andre salgsinntekter	37 724	0	0	194 369
Overføringer med krav til motytelse	6 249 685	1 433 000	1 433 000	6 426 065
Statlige overføringer	349 750	200 000	200 000	665 000
Andre overføringer	275 000	0	0	252 800
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	0	0	0	0
Sum inntekter	7 751 659	2 133 000	2 133 000	7 687 434
Utgifter:				
Lønnsutgifter	3 815	0	0	18 283
Sosiale utgifter	0	0	0	0
Kjøp av varer og tj. som inngår i tj.prod.	68 234 856	32 020 000	24 670 000	30 173 778
Kjøp av tjenester som erstatter tj.prod.	0	0	0	7 963
Overføringer	3 805 640	0	0	2 228 381
Renteutgifter, provisjoner og andre fin.utg.	0	0	0	0
Fordelte utgifter	0	0	0	0
Sum utgifter	72 044 311	32 020 000	24 670 000	32 428 405
Finansransaksjoner:				
Avdragsutgifter	23 853 475	0	0	376 078
Utlån	836 222	0	0	25 195 466
Kjøp av aksjer og andeler	827 799	1 000 000	1 000 000	931 638
Dekning av tidligere års udekket	363 435	363 435	0	0
Avsetninger til ubundne investeringsfond	15 917	0	0	12 151
Avsetninger til bundne fond	305 196	0	0	348 734
Avsetninger til likviditetsreserve	0	0	0	0
Sum finansieringstrans.	26 202 044	1 363 435	1 000 000	26 864 067
Finansieringsbehov	90 494 696	31 250 435	23 537 000	51 605 038
Dekket slik:				
Bruk av lån	56 317 925	30 887 000	23 537 000	50 503 319
Mottatte avdrag på utlån	25 136 964	0	0	726 132
Salg av aksjer og andeler	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Overføringer fra driftsregnskapet	637 345	363 435	0	0
Bruk av disposisjonsfond	15 918	0	0	12 152
Bruk av ubundne investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	0	0	0	0
Bruk av likviditetsreserve	0	0	0	0
Sum finansiering	82 108 152	31 250 435	23 537 000	51 241 603
Udekket/udisponert	- 8 386 544	0	0	-363 435

Balansen

	2008	2007
EIENDELER		
Anleggsmidler	801 410 773	726 445 510
Herav:		
Faste eiendommer og anlegg	343 227 574	289 529 346
Utstyr, maskiner og transportmidler	14 386 561	12 771 082
Utlån	26 984 351	51 998 502
Aksjer og andeler	21 343 023	20 815 224
Pensjonsmidler	395 469 261	351 331 356
Omløpsmidler	115 950 762	139 741 546
Kortsiktige fordringer	35 036 299	29 373 951
Premieavvik	11 837 010	6 091 185
Aksjer og andeler	0	0
Sertifikater	0	0
Obligasjoner	0	0
Kasse, postgiro, bankinnskudd	69 077 452	104 276 410
Sum eiendeler	917 361 535	866 187 056
EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital	154 157 496	143 194 914
Herav:		
Disposisjonsfond	23 301 987	9 612 242
Bundne driftsfond	16 331 086	15 072 444
Ubundne investeringsfond	9 902 535	9 886 617
Bundne investeringsfond	5 680 878	5 375 682
Endring regnsk. prins.	-10 861 530	0
Renskapsmessig mindreforbruk	4 305 558	14 053 179
Regnskapsmessig merforbruk	0	0
Udisponert i inv. regnskap	0	0
Udekket i inv. regnskap	-8 386 544	-363 435
Likviditetsreserve	4 297 080	-6 724 449
Kapitalkonto	109 586 446	96 282 632
Langsiktig gjeld	696 879 797	668 324 272
Herav:		
Pensjonsforpliktelser	440 785 741	399 092 800
Ihendehaverobligasjonslån	0	0
Sertifikatlån	-3 891 329	156 678 671
Andre lån	259 985 385	112 552 801
Kortsiktig gjeld	66 324 242	54 667 871
Herav:		
Kassekredittlån	0	0
Annen kortsiktig gjeld	66 324 242	54 667 871
Premieavvik	0	0
Sum egenkapital og gjeld	917 361 535	866 187 057
Memoriakonti		
Memoriakonto	5 055 470	38 161 395
Herav:		
Ubrukte lånemidler	5 055 470	38 161 395
Andre memoriakonti	0	0
Motkonto memoriakonti	-5 055 470	-38 161 395

Omløpsmidler		
Endring betalingsmidler	-35 198 958	48 630 219
Endring ihendehaverobl. Og sertifikater	0	0
Endring kortsiktige fordringer	5 662 348	-8 999 115
Endring premieavvik	5 745 825	968 614
Endring aksjer og andeler	0	0
Endring omløpsmidler (A)		
Kortsiktig gjeld	-23 790 785	40 599 717
Endring kortsiktig gjeld (B)	-11 656 371	-6 929 644
Endring arbeidskapital (A-B)	-35 447 156	33 670 073

Sentrale resultatmål i driftsregnskapet

De viktigste resultatmålene er:

- Brutto driftsresultat
- Netto driftsresultat
- Regnskapsmessig mer- eller mindreforbruk

Resultatmålene fremkommer slik:

Brutto driftsresultat	Netto driftsresultat	Regnskapsm. Mer/midreforbruk
Driftsinntekter	Brutto driftsresultat	Netto driftsresultat
- Driftsutgifter	+ Finansinntekter	+ Bruk av fond og annen EK
	- Finansutgifter	- Avsetning til fond og annen EK
= Brutto driftsresultat	= Netto driftsresultat	= Regnskapsm. mer/mindreforbruk

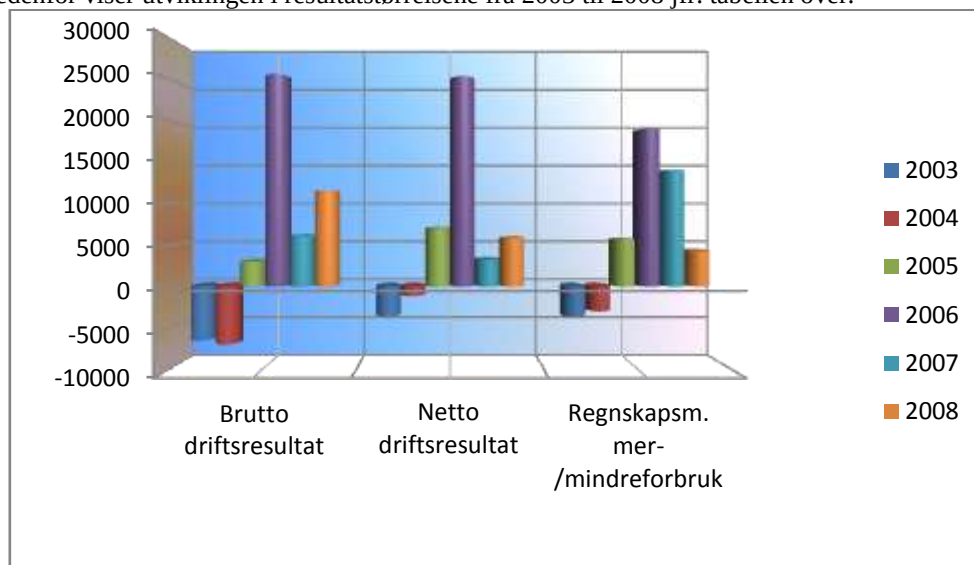
Resultatmål	Forklaring
Brutto driftsresultat	Viser hvor stor del av driftsinntektene som er igjen etter at utgifter knyttet til kommunens drift er dekket.
Netto driftsresultat	Netto driftsresultat viser om drifts-, rente- og avdragsinntektene har vært tilstrekkelige til å dekke ikke bare driftsutgiftene, men også renteutgifter og avdrag på investeringslån. Netto driftsresultat kan benyttes til avsetninger og til finansiering av investeringer, og sier derved noe om kommunens økonomiske handlefrihet. Ved vurdering av netto driftsresultat må en ta hensyn til evt. øremerkede midler kommunen har mottatt, men som ikke fullt ut er disponert i inntektsåret. De øremerkede midlene vil være medtatt i sin helhet under driftsinntekter, mens avsetning av den ubrukte andelen til fond først skjer under punktet interne finanstransaksjoner. Når de avsatte øremerkede midlene brukes året etter, vil utgiftene fremkomme som driftutgift og påvirke netto driftsresultat, mens bruken av avsatte midler vises under interne finanstransaksjoner.
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	Dette resultatmålet sier isolert sett lite om hvordan kommunens økonomi utvikler seg. Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk viser hvordan kommunen har gått i forhold til kommunestyrets budsjettvedtak for det aktuelle år

Sentrale resultatmål – utvikling

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Brutto driftsresultat, 1000 kroner	- 6 448	- 6 946	3 009	25 529*	6 096	11 567
Brutto driftsresultat i % av driftsinntekter	- 2,1 %	- 2,1 %	0,9 %	6,8 %	1,5 %	2,8 %
Netto driftsresultat, 1000 kroner	- 3 581	- 1 125	7 043	25 287	3 236	5 854
Netto driftsresultat i % av driftsinntekt	- 1,2 %	- 0,3 %	2,0 %	6,7 %	0,9 %	1,4 %
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	- 3 640	- 2 950	5 651	18 973	14 053	4 305
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk i % av driftsinntekter	- 1,2 %	- 0,9 %	1,6 %	5,0 %	3,7 %	1,04 %

* Inntekter fra salg av andelskraft og konsesjonskraft ble t.o.m. 2005 feilaktig bokført som finansinntekt. Denne inntekten har derved ikke vært med i brutto driftsresultat. Beløp ført på denne posten var for 2006 kr 8 671 554.

Figuren nedenfor viser utviklingen i resultatstørrelsene fra 2003 til 2008 jfr. tabellen over.

Brutto driftsresultat:

Brutto driftsresultat viser som nevnt, forholdet mellom driftsinntektene og driftsutgiftene. For 2008 har Nord-Aurdal et brutto driftsresultat i underkant av 11,6 mill. Dette er en økning på 5,5 mill. sammenlignet med 2007 (Se tabell s 47 og figur denne siden).

Kommunens lånegjeld har økt (se figur side 54), og dermed også renteutgifter og avdrag på lån (s 53). Iht. kommunens økonomiplan står en overfor betydelige investeringer i årene fremover. Lånegjelden vil øke betydelig. Brutto driftsresultat viser (noe forenklet) hva som gjenstår av inntekter til betjening av lån, etter at driftsutgiftene er dekket. For at kommunen skal kunne betjene fremtidige lån, er en avhengig av et stadig høyere brutto driftsresultat. Brutto driftsresultat kan økes gjennom enten høyere driftsinntekter eller lavere driftsutgifter. Når en vet at kommunen har liten påvirkningsmulighet på de fleste inntekstpostene, er det åpenbart at utgiftene til drift må reduseres.

Brutto driftsresultat har, særlig i en situasjon med vridning av utgiftene fra drift til finans, svært begrenset informasjonsverdi.

Netto driftsresultat:

Netto driftsresultat er for 2008 positivt med 5,8 millioner. Dette er en økning fra 2007, da netto driftsresultat var på 3,2 mill. (Se tabell s 47 og figur

s 65). Ved sammenligningen av resultatet for disse to årene, må en ta i betraktning spesielle forhold i 2007 som ikke er knyttet til løpende drift. Det ble gjennomført en taksering i forbindelse med innføring av eiendomsskatt i hele kommunen. Arbeid direkte med takseringen og arbeid i tilknytning til det, beløper seg til kr 5,3 mill., mens kommunen har fått inntekter fra utvidelsen fra 2008. I tillegg ble korttidsavdelingen åpnet 01. november 2007. Dersom man ser bort fra disse spesielle forholdene, er resultatet knyttet til ordinær drift lavere i 2008 enn i 2007.

Netto driftsresultat bør over noe tid utgjøre minst 3 % av brutto driftsinntekter. Dette vil gjøre det mulig for kommunen å avsette midler til disposisjonsfond for bl.a. å bli mindre sårbare for variasjoner i inntekts- og utgiftsnivå.

Med tanke på de utfordringer Nord-Aurdal kommune står overfor mht. påkrevde investeringer, bør netto driftsresultat være høyere enn 3 %.

Regnskapsmessig mindreforbruk:

Regnskapet for 2008 viser et regnskapsmessig mindreforbruk på 4,3 mill.. Revidert budsjett viser et budsjettert mindreforbruk på 2 995 000,-. Dette betyr at resultatet ble 1,3 millioner bedre enn det som var budsjettert. Årsakene til mindreforbruket er det redegjort for under punktet "budsjettavvik".

Driftsinntekter

Kommunens driftsinntekter består i hovedsak av:

- Salgs- og leieinntekter, som gebyrer og betaling for kommunale tjenester
- Skatteinntekter (skatt på formue og inntekt/eiendomsskatt)
- Rammetilskudd
- Andre driftsinntekter, deriblant tilskudd/overføringer fra stat og fylkeskommune

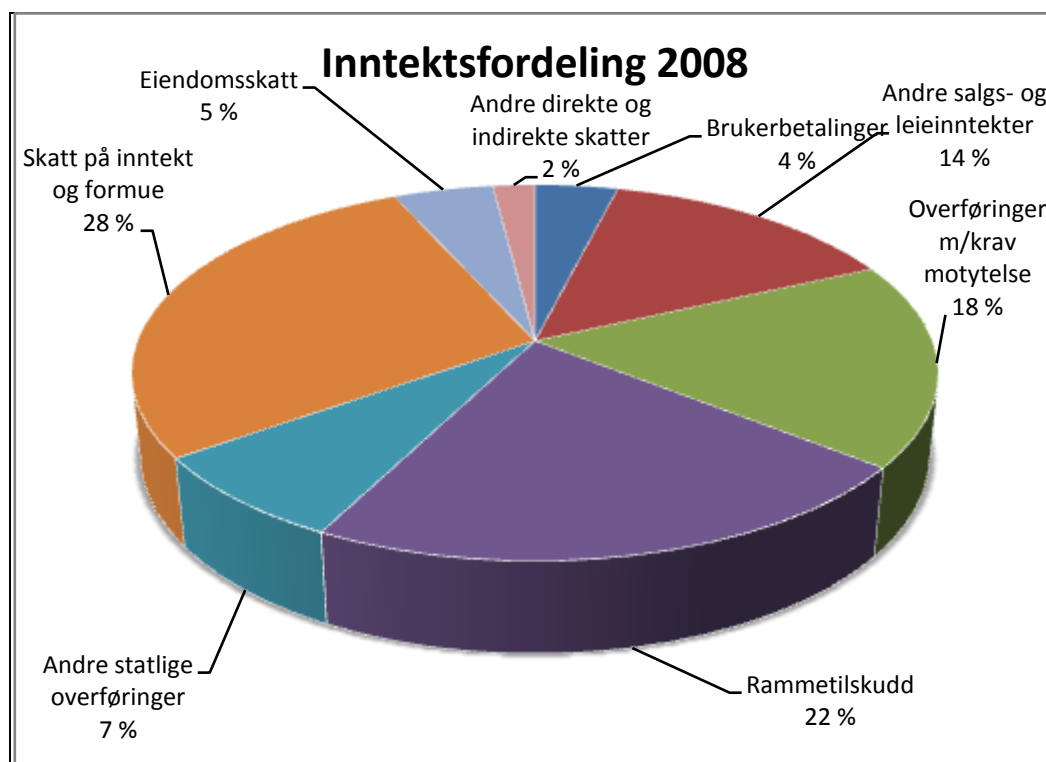
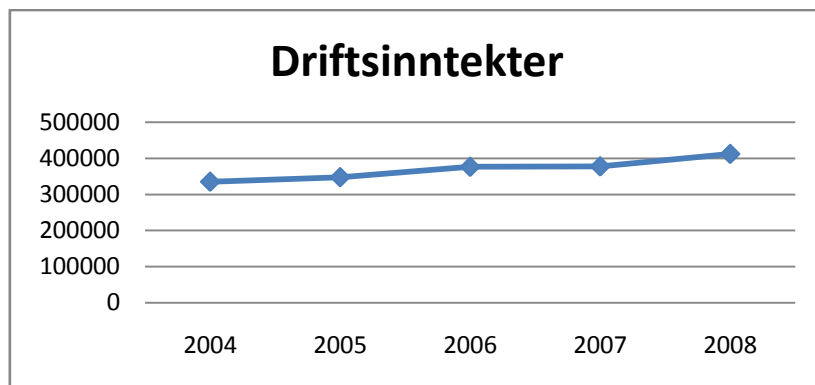
Spesifikasjon av inntektspostenes innhold:

Inntektsart	Omfatter
Brukerbetaling	Foreldrebetaling i barnehage Foreldrebetaling i SFO Betaling for tjenester innenfor pleie/omsorg
Andre salgs- og leieinntekter	Eiendomsavgifter Renovasjonsavgifter Husleieinntekter Gebyr for kommunaltekniske tjenester
Overføringer med krav til motytelse	Refusjon av betalt merverdiavgift Refusjon av sykepenger Refusjoner fra stat, fylke og andre kommuner
Andre statlige overføringer	Tilskudd til barnehager Tilskudd til flyktninger Tilskudd til psykisk helsevern
Andre overføringer	Hovedsakelig overføring fra fylket til finansiering av ulike tiltak innenfor kultur Tilskudd til VDMS (Valdres distriktsmedisinske senter)
Andre direkte og indirekte skatter	Konsesjons- og reguleringsavgifter Naturressursskatt

Driftsinntekter – utvikling

Driftsinntekter	Regnskap 2004	Regnskap 2005	Regnskap 2006	Regnskap 2007	Regnskap 2008	Endring % 06/07	Endring % 07/08
Brukerbetalinger	12 221	12 817	13 098	14 269	15 977	8,9	12,0
Andre salgs- og leieinntekter	42 985	44 461	55 070*	54 272	58 016	-1,5	6,9
Overføringer m/ krav til motytelse	52 944	58 529	50 845	65 805	72 049	29,4	9,5
Rammetilskudd	57 456	66 059	85 333	84 366	89 389	-1,1	5,9
Andre statlige overføringer	41 344	36 999	34 096	24 348	31 082	-28,6	27,7
Andre overføringer	6 395	1 370	500	852	2 653	70,4	211,4
Skatt på inntekt og formue	110 658	108 125	117 487	111 151	115 225	-5,4	3,6
Eiendomsskatt	8 669	9 727	11 363	14 008	19 257	23,3	37,5
Andre direkte og indirekte skatter	2 135	9 203	8 153	8 133	8 133	-0,3	0
Sum	334 807	347 290	375 944*	377 204	411 781	0,3	9,2

* Kraftinntekter er ført som finansinntekt t.o.m. 2005, og som driftsinntekt f.o.m. 2006.

Rammetilskudd og skatt på inntekt og formue utgjør de klart største inntektspostene til kommunen. Disse inntektene er utenfor kommunens kontroll, og særlig skatteinngangen kan variere fra år til år.

Driftsutgifter

De største utgiftspostene er:

- Lønn og sosiale utgifter
- Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon

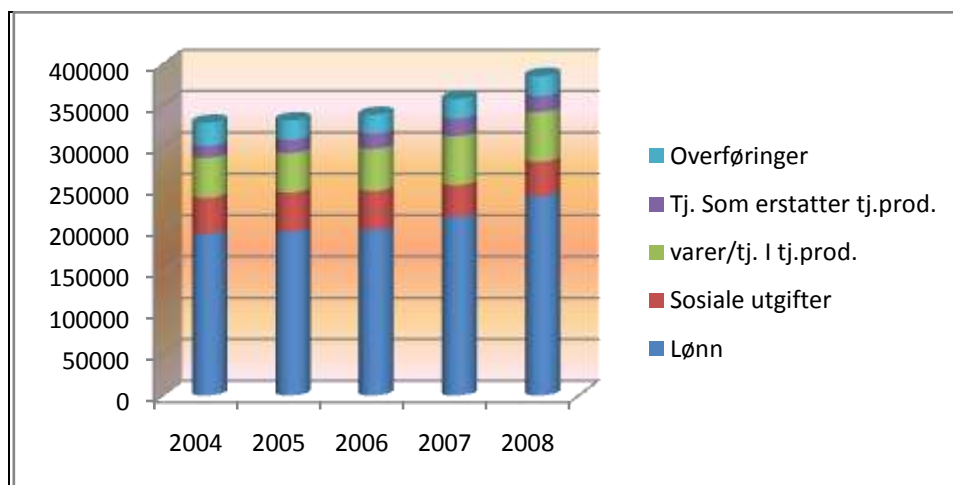
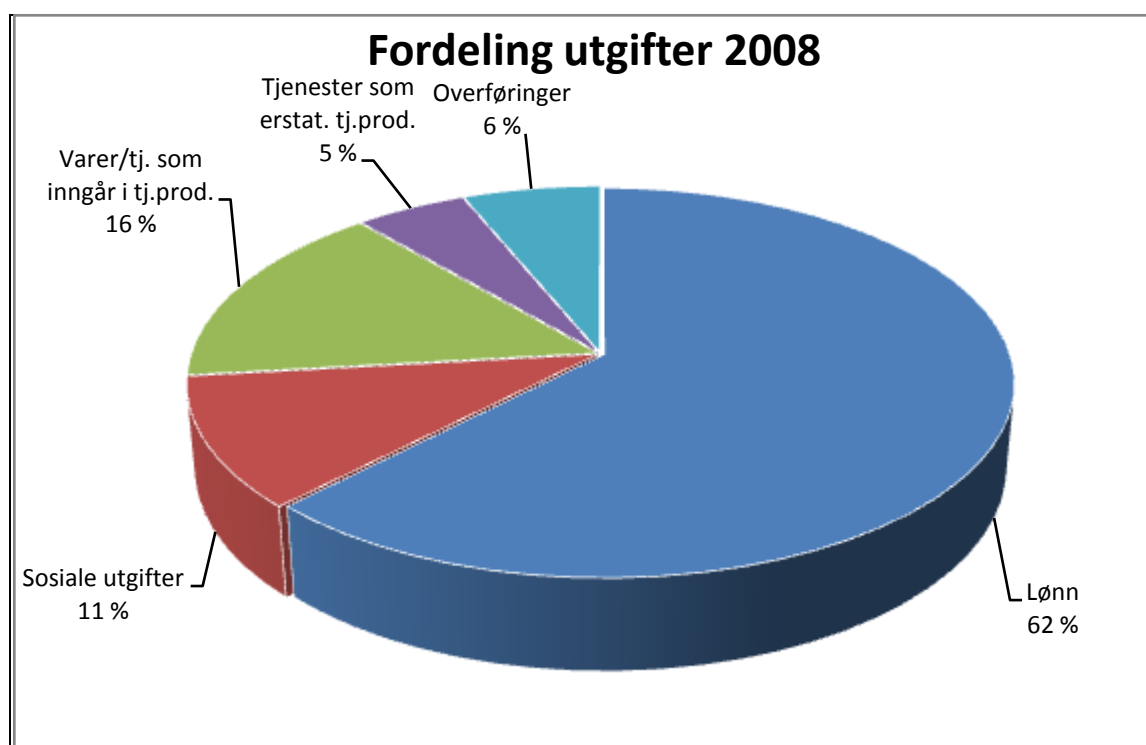
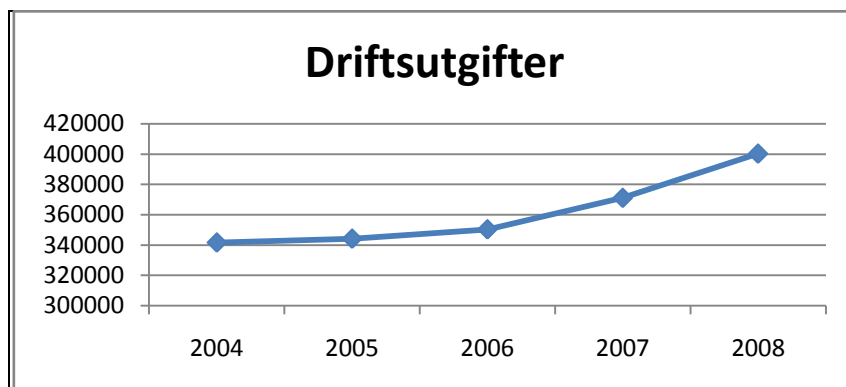
For 2008 utgjør lønn og sosiale utgifter til sammen ca. 73 % av kommunens totale driftsutgifter. Andelen er økt sammenlignet med 2007, da lønn utgjorde 68 %.

Utgiftspostene består av:

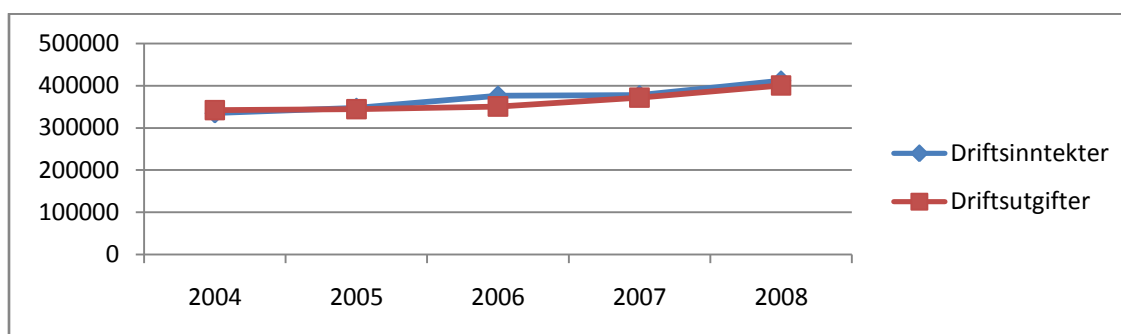
Utgiftsart	
Lønn	Faste og variable lønnsposter
Sosiale utgifter	Pensjonspremie Arbeidsgiveravgift
Kjøp av varer og tjenester til tjenesteproduksjonen	Strøm og annen energi Kommunale avgifter Kontingenter og lisenser Vedlikehold og byggtjenester Materialer og vedlikehold Serviceavtaler og reparasjoner Post/banktjenester/telefon Leieutgifter Inventar og utstyr
Kjøp av tjenester som erstatter tjenesteproduksjonen	Overføring av innkrevde avgifter på renovasjon og slamtømming til Valdres Kommunale Renovasjon Driftstilskudd til private leger og fysioterapeuter Utgifter til ulike samarbeidstiltak
Overføringer	Merverdiavgift – kompensasjonsordning Økonomisk bistand til livsopphold Driftstilskudd Kirkelig Fellelsråd og Regionrådet Tilskuddsordninger fra Husbanken som administreres av kommunen

Driftsutgifter – utvikling

Driftsutgifter	Regnskap 2004	Regnskap 2005	Regnskap 2006	Regnskap 2007	Regnskap 2008	Endring % 06/07	Endring % 07/08
Lønnsutgifter	195 292	198 362	199 975	215 683	240 662	7,9	11,6
Sosiale utgifter	43 764	47 024	47 133	38 537	41 929	-8,2	8,8
Kjøp av varer/tjenester til tjenesteproduksjon	48 158	47 496	50 838	58 928	59 864	15,9	1,6
Kjøp av tjenester som erstatter tjenesteproduksjon	14 627	16 068	18 579	21 452	19 557	15,5	-8,8
Overføringer	27 813	23 502	22 662	23 706	24 143	4,6	1,8
Avskrivninger	12 099	11 830	11 228	12 817	14 059	14,2	9,7
Fordelte utgifter	0	0	0	-15	0	0,0	0
Sum	341 754	344 282	350 415	371 108	400 214	5,9	7,8

- Figuren over viser at det er økningen i lønn og sosiale utgifter som utgjør den største utgiftsøkningen fra 2007 til 2008.
- Økningen i lønnsutgiftene fra 2006 til 2007 skyldes dels lønnsoppgjøret pr. 01.05.07, dels opprettelse av nye stillinger, jfr. budsjettvedtakene for 2007 (opprinnelig og revidert).
- Også økningen i lønnsutgifter fra 2007 til 2008 skyldes dels lønnsoppgjøret pr. 01.05.08 dels opprettelse av nye stillinger jfr. budsjettvedtak for 2008 (korttidsavdeling, kommuneleder, barnehager).
- Sosiale utgifter er redusert fra 2006 til 2007 hovedsakelig på grunn av nedsettelse av satsen for arbeidsgiveravgift fra 12,1 % til 6,4 %. Denne endringen medførte på inntektssiden en reduksjon i skjønnstilskuddet (rammetilskudd), da den tidligere økningen fra lav til høy sats var blitt kompensert.

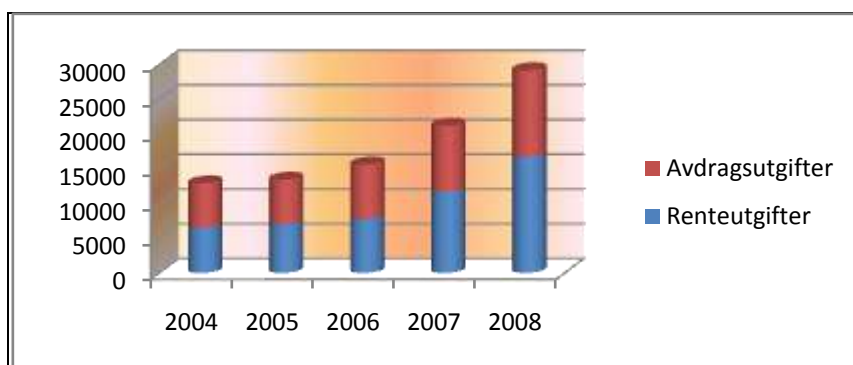

Finanstransaksjoner

Eksterne finanstransaksjoner – utvikling

Eksterne finans-transaksjoner	Regnskap 2004	Regnskap 2005	Regnskap 2006	Regnskap 2007	Regnskap 2008	Endring % 06/07	Endring % 07/08
Renteinntekter, utbytte, eieruttak	6 777	5 628	4 259	5 582	10 251	23,7	83,6
Mottatte avdrag på utlån	162	206	132	183	177	38,6	-3,2
Sum eksterne finansinntekter	6 969	5 834	4 391	5 765	10 428	31,3	80,9
Renteutgifter, provisjoner m.m.	6 522	7 013	7 788	11 692	17 570	50,1	33,5
Avdragsutgifter	6 365	6 397	7 810	9 491	12 496	21,5	31,7
Utlån	330	219	263	260	133	-1,1	-48,8
Sum eksterne finansutgifter	13 217	13 629	15 861	21 443	30 199	35,2	40,8

Kraftinntekter er ført som finansinntekt i 2004 og 2005.

Figuren viser stigning i renter og avdrag som følge av økt lånemasse i forbindelse med kommunens investeringer. Økningen i avdrag fra 2005 til 2006 skyldes hovedsakelig endring i beregningsmetode for minste tillatte avdrag. Renteutgiften er redusert med 880 000,- i forhold til hovedoversikt drift, da inntekter fra rentebytteavtaler knyttet til lån er ført som renteinntekt og ikke til reduksjon av renteutgiftene.

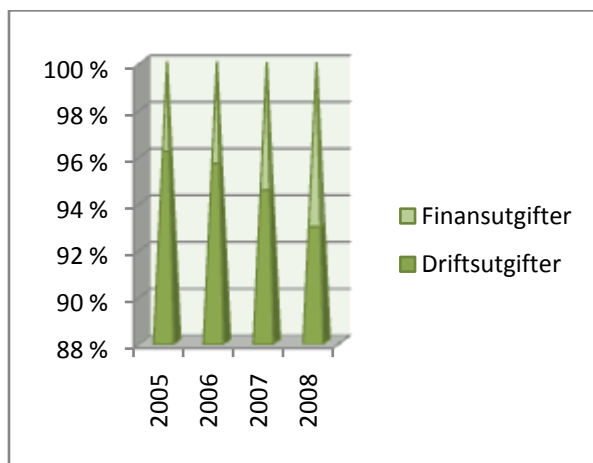
Rente- og avdragsutgifter:

Rente- og avdragsutgiftene har økte betydelig i perioden 2006 - 2008. Hovedårsaken er opptak av nye lån bl.a. i forbindelse med overtagelse av eiendomsmassen til Nord-Aurdal Trygghetsboliger. Også renteutviklingen har hatt betydning for økte renteutgifter. Nord-Aurdal kommune har hatt gunstige låneavtaler i 2008.

Jfr. kommunens økonomiplan for perioden 2009– 2012, vil lånemassen øke som følge av nye investeringer. Renter og avdrag på lån vil da stige ytterligere i årene som kommer.

Renteinntekter:

Kommunen har ubrukte lånemidler plassert i bank som har gitt renteinntekter i 2008. Når de investeringsprosjekter disse midlene skal finansiere blir gjennomført, vil renteinntektene synke.

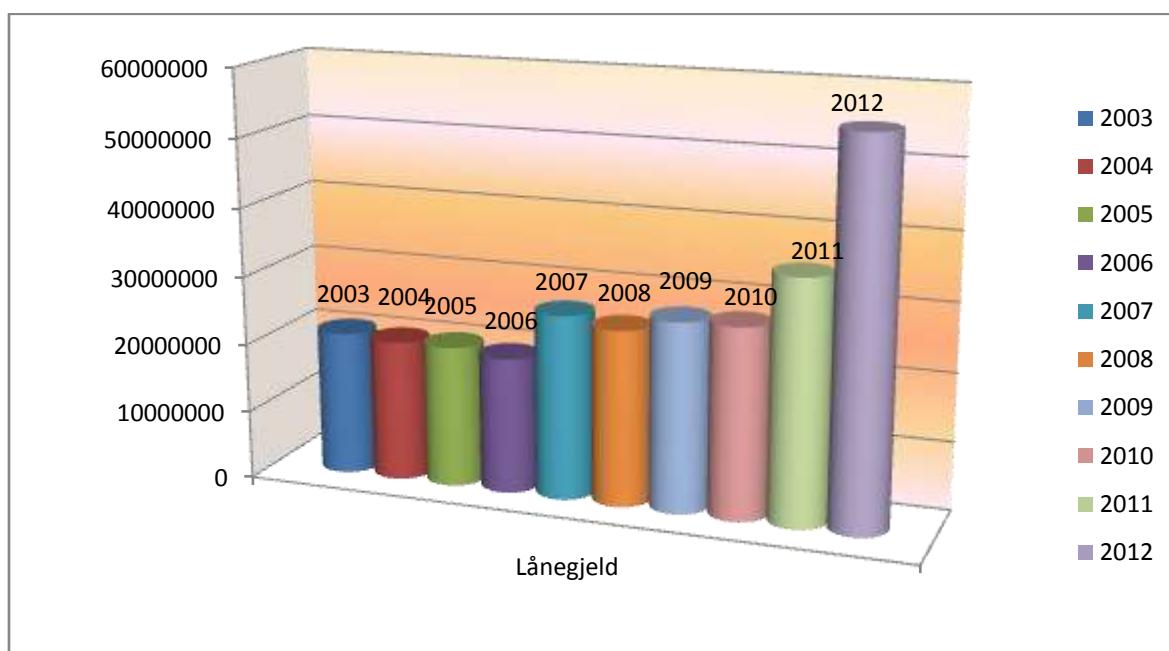

Figuren viser hvordan driftsutgiftene utgjør en stadig mindre andel av kommunens totale utgifter

Ser en bort fra lønns- og prisstigning er de totale utgifter (drifts- og finansutgifter) relativt konstante disse årene. Dette betyr at driftsutgiftene reduseres, ikke bare i prosentandel, men også i kroner.

Lån - utvikling

Figuren nedenfor gir et bilde av utviklingen i langsiktig gjeld, eksklusive pensjonsforpliktelser. I tillegg til regnskapstall for årene 2003 – 2008, er det tatt inn tall fra økonomiplanen for perioden 2009 – 2012.

Budsjettavvik fellesområdet

Inntekter	Regnskap 2008	Budsjett 2008	Avvik kr
Salgs- og gebyrinntekter, avgiftsfrie	7 091 826	2 150 000	-4 941 826
Refusjon fra staten	15 749 015	13 608 000	-2 141 015
Skatteinntekter	115 225 200	118 800 000	3 574 800
Rammetilskudd	89 389 606	82 488 000	-6 901 606
Eiendomsskatt	19 256 753	19 400 000	143 248
Andre direkte og indirekte skatter	8 132 803	8 120 000	-12 803
Andre statstilskudd	24 680 391	21 223 000	-3 457 391
Refusjon fra private	102 530	0	-102 530
Refusjon fra staten, merverdiavgift	3 613 488	0	-3 613 488
Renteinntekter	8 864 513	4 000 000	-4 864 513
Utbytte og eieruttak	1 154 085	1 000 000	-154 085
Mottatte avdrag på utlån	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0
Bruk av bundne fond	2 036 887	1 919 000	-117 887
Bruk av tidligere års overskudd	14 053 180	14 053 180	0
Sum inntekter	309 350 277	286 761 180	-22 589 097

På inntektssiden angir negative tall en høyere inntekt enn budsjettet (positivt), mens positive tall angir lavere inntekt enn iht. budsjettet (negativt).

Utgifter	Regnskap 2008	Budsjett 2008	Avvik kr
Renteutgifter inkl. låneomkostninger	17 567 521	11 000 000	6 567 521
Avdrag på ordinære lån	12 495 941	8 400 000	4 095 941
Premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift	-5 745 825	0	-5 745 825
Tap på utestående fordringer	0	0	0
Overføring til andre kommuner	0	0	0
Overføring til staten	826 426	0	826 426
Andre driftsutgifter	237 439	0	237 439
Mva. – generell kompensasjonsordning	57 921	0	57 921
Dekning av tidligere års underskudd	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	13 705 662	13 689 744	15 917
Avsetninger til bundne fond	2 268 341	2 173 000	95 341
Overført investeringsregnskapet	381 657	363 435	18 221
Regnskapsmessig overskudd	4 305 558	2 995 000	1 310 558
Sum utgifter	46 100 641	38 621 180	11 785 019

På utgiftssiden markerer negative tall en lavere utgift enn budsjettet (positivt), mens positive tall betyr høyere utgift enn budsjettet (negativt).

Kommentarer til budsjettavvikene fellesområdet

Kun vesentlige budsjettavvik blir kommentert.

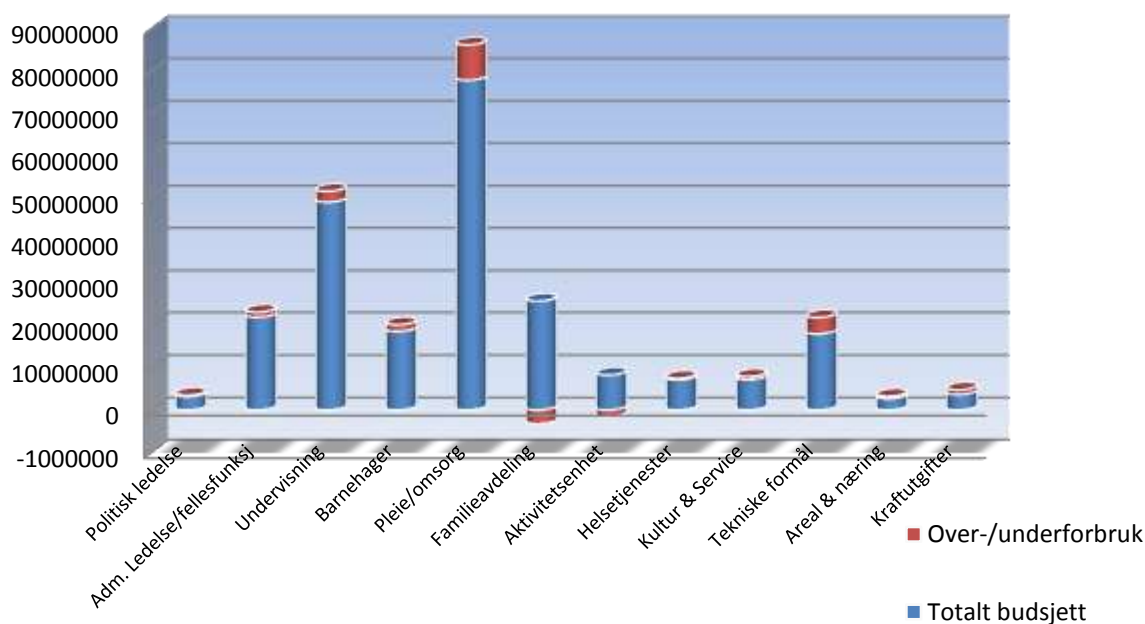
Inntekter fellesområdet	Avvik	Årsak
Salgs-/gebyrinntekter avgiftsfri	-4 941 826	Underforbruket skyldes at kraftprisen har vært høy. Kraftinntektene blir derfor høyere enn budsjettet. Det reelle avviket er kr 833 000,- lavere, da skattekostnaden bokført som overføring til staten, må trekkes fra. Etter at regnskapet var avlagt, mottok kommunen korrigert avregning fra Valdres Energiverk. Denne viste inntekter for 2008 som var 600 000,- høyere enn bokført. Dette beløpet er medtatt som inntekt i regnskapet for 2009.
Refusjon av mva. fra investering	-3 555 000	Til og med inntektsåret 2008 er det slik at merverdiavgiften knyttet til investeringsutgifter (unntatt VAR-områdene) føres i investeringsregnskapet, mens refusjon av merverdiavgiften føres som en inntekt i driftsregnskapet. Kommunen har betydelige investeringsutgifter, og refusjon av merverdiavgift kan komme opp i store beløp. Tidsforskyvninger i prosjekters fremdrift kan medføre at mva-refusjonen blir langt mindre enn investeringsbudsjettet skulle tilsi. Av hensyn til forsiktighetsprinsippet har man valgt ikke å budsjettere med slik refusjon, og dette utgjør derved en reserve. Fra og med 2009 er bokføringsreglene endret, slik at refusjonen heretter skal bokføres i investeringsregnskapet (overgangsordning).
Refusjon fra staten	-2 141 015	Refusjon fra staten vedr. styrket barnehagetilbud er budsjettet som overføring fra staten, kto. 1810 med kr 1 060 000,-, mens tilskuddet korrekt er bokført på konto 1700 – refusjon fra staten. Det reelle avviket på refusjon fra staten er derved kr 1 114 007,-, som gjelder refusjon fra staten vedr. ordinære aktiviteter barnehage. Flere barn under 3 år enn forventet gir høyere tilskudd enn budsjettet.
Rammetilskudd	-6 901 606	Inntektsutjevning, høyere enn forventet på grunn av høy skatteinngang på landsbasis. Dette mer enn veier opp svikten i egne skatteinntekter.
Skatteinntekter	3 574 800	Kommunens skatteinntekter har sviktet, sammenlignet med budsjettet. Skatteinngangen må imidlertid ses sammen med inntektsutjevningen, der vi mottar kompensasjon fordi vi ligger lavere i skatteinngang enn landsgjennomsnittet. Inntektsutjevningen bokføres sammen med rammetilskuddet. Regnskapet viser at rammetilskuddet (inntektsutjevningen) er kr 6,9 mill. høyere enn budsjettet.
Overføringer fra staten	-3 457 391	Se refusjon fra staten. Refusjon fra staten – styrket barnehagetilbud, er budsjettet som overføring fra staten, men er bokført som refusjon fra staten. Budsjettet på denne posten er på kr 1 060 000,-. Vi har mottatt et høyere kompensasjonstilskudd fra staten vedr. omsorgsboliger (437 500,-) på grunn av høyere rentenivå. Av samme årsak er rentekompensasjon for skoleanlegg kr 283 000,- høyere enn budsjettet. Statsstilskudd for flyktninger er kr 809 000,- over budsjettet, og skyldes stor økning i innvandrere til kommunen.
Renteinntekter	-4 864 513	Av bokførte renteinntekter er kr 880 000,- inntekter knyttet til kommunens lånegjeld (arbitrasje knyttet til rentebytteavtaler). Ved vurdering av renteinntekter/renteutgifter vil det være korrekt å betrakte dette beløpet som en reduksjon i renteutgiften. For øvrig er renteinntekten høyere enn forventet dels på grunn av økt rentenivå, dels på grunn av ubrukte lånemidler som står på bankkonto.

Utgifter fellesområdet	Avvik	Årsak
Renteutgifter	6 567 521	Jfr. punktet om renteinntekter, er reelle renteutgifter kr 880 000,- lavere enn det som fremkommer i hovedoversikt drift. For øvrig har et stigende rentenivå medført høyere renteutgifter enn budsjettet.
Avdragsutgifter	4 095 941	Beregningen av minste tillatte avdrag har vært for lav på budsjetteringstidspunktet.
Premieavvik	-5 745 825	Kommunen budsjetterer med netto pensjonsutgifter, ikke med betalt pensjonspremie og premieavvik. Netto pensjonspremie er iht. budsjett.
Overføring til staten	826 426	Skatt på andelskraft, se under salgs- og gebyrinntekter øverst på siden.

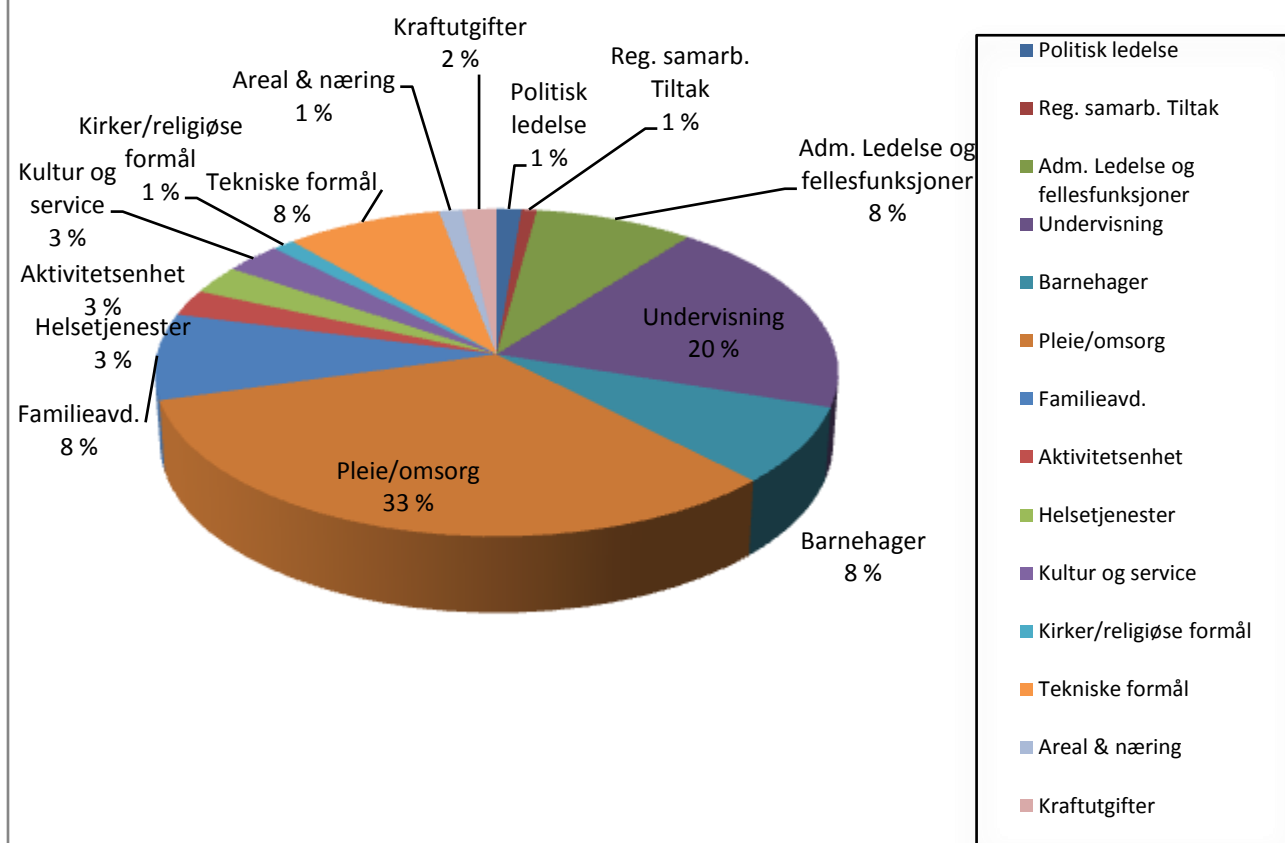
Budsjettavvik tjenesteområdet

Nettoutgift rammeområde	Regnskap 2008	Budsjett 2008	Avvik kr	Avvik %
10 Reserverte tilleggsbevilgninger	0	863 201	-863 201	-100
12 Politisk ledelse	3 452 897	3 186 700	266 197	8
13 Regionale samarbeidstiltak	2 123 447	2 149 000	-25 553	-1
15 Adm. Ledelse og fellesfunksjoner	22 165 295	21 892 435	1 185 860	6
20 Undervisning	51 623 998	49 054 347	2 569 651	5
30 Barnehager	20 114 438	18 553 491	1 560 947	8
40 Pleie/omsorg	86 175 325	77 825 808	8 349 517	11
50 Familieavdeling	22 481 503	25 693 786	-3 212 283	-13
52 NAV	5 064	0	5 064	0
53 Aktivitetsenhet	6 802 244	8 244 588	-1 442 344	-17
56 Helsetjenester	7 458 065	7 127 507	330 558	5
60 Kultur og service	7 884 784	7 161 480	723 304	10
62 Kirker og religiøse formål	3 139 358	3 162 000	-22 642	-1
65 Tekniske formål	21 830 226	17 966 711	3 863 515	22
67 Renovasjon	-173 935	-180 000	6 065	-3
68 Areal & næring	3 238 913	2 701 946	536 967	20
69 Kraftutgifter	4 753 702	3 650 000	1 103 702	30
Rammeområdene totalt	263 075 323	248 140 000	14 935 323	6

Budsjettavvik pr. område

Tjenesteområder

Kommentarer til budsjettavvikene tjenesteområdet

Det er et betydelig avvik mellom budsjettert resultat og bokført resultat, se under punktet "sentrale resultatmål".

Hovedårsaken til avviket ligger på tjenesteområdet. Nedenfor følger en redegjørelse for avvikene (Kun vesentlige avvik blir kommentert) Se også mer utfyllende beskrivelse under hvert enkelt rammeområde i del 2. Vedr. lønn: Kommunen hadde avsatt for lite midler til dekning av lønnsoppgjøret. Tjenesteområdene fikk overført midler til dekning av lønnsøkning til ansatte i kapittel 4 (sentrale forhandlinger), mens det ikke var nok midler til dekning av lønn for ansatte i kapittel 3 og 5 (tjenesteledere og enkelte andre grupper av ansatte, bl.a. jordmødre og ingeniører). Dette har medført større skjevheter mellom tjenesteområdene, bl.a. har adm. ledelse en stor andel av medarbeiderne i kapittel 3 og 5, mens det for pleie/omsorg og undervisning kun er tjenesteledere i disse kapitlene.

Rammeområde	Avvik	Årsak
10 Reserverte tilleggsbevilgninger	-863 201	Det bokføres ikke utgifter eller inntekter på rammeområde 10. Her budsjetteres lønnsøkning i forbindelse med lønnsoppgjør, og det er i tillegg en reserveavsetning til andre driftsposter. Lønnspostene er etter lønnsoppgjøret fordelt til tjenesteområdene, mens det beløpet som gjenstår er reserveavsetningen til andre driftsposter.
12 Politisk ledelse	266 197	Kommunen har ikke klart å gjennomføre budsjetterte innsparinger til politisk aktivitet. I tillegg er det gjennomført tiltak en ikke hadde budsjettert med (folkevalgtopplæring og utarbeidelse av overordnet styringskort)

15 Adm. ledelse og fellesfunksjoner	1 185 860	Merutgifter hovedsakelig knyttet til administrativ ledelse (NAK inn i framtiden, annonsering ved ansettelse og lederopplæring m.v.). Det er også et overforbruk på administrative fellesfunksjoner, bl.a. knyttet til kvalitetskommuneprosjektet. Også kommunale fellesfunksjoner viser overforbruk, mens utgifter til IKT er lavere enn budsjettet.
20 Undervisning	2 569 651	Den største overskridelsen er knyttet til fellesområde skole, der utgifter til skoleskyss og til elever i andre kommuner er langt høyere enn forutsatt ved budsjetteringen.
30 Barnehager	1 560 947	Høyt korttidsfravær i enkelte barnehager gir høye vikarutgifter som en ikke mottar sykepengerefusjon for. Overforbruket på lønn utgjør nær kr 950 000,-. I tillegg kommer lavere brukerbetaling enn forutsatt, totalt ca. kr 800 000,-.
40 Pleie/omsorg	8 349 517	Aurdalsheimen har en budsjettoverskridelse på 1 730 mill. (7 %). Overskridelsen skyldes hovedsakelig økte lønnskostnader, bl.a. var det budsjettet med drift av 8 sengeplasser på korttidsavdelingen, mens man har hatt fullt belegg på alle 11 plasser hele 2008. Også hjemmetjenestene har en budsjettoverskridelse. Utgiftene ligger 6,7 mill eller 13,7 % over budsjettet. Overforbruket skyldes hovedsakelig økte lønnskostnader på grunn av økt aktivitet og ferieavvikling.
50 Familieavdeling	-3 212 283	Sykefravær har medført redusert aktivitet på avdelingen i 2008, noe som i tillegg til lav arbeidsledighet og gode tider ellers har medført lavere utgifter til stønad til livsopphold enn budsjettet.
53 Aktivitetsenhet	-1 442 344	Basistilskudd, kr 370 000 er ikke budsjettet. I tillegg er andre statlige tilskudd høyere enn forventet på grunn av et høyt antall bosettinger i 2008.
56 Helsetjenester	330 558	Merforbruket er knyttet til distriktsjordmortjenesten.
60 Kultur og service	723 304	Hovedårsaken til overskridelsen er manglende bokføring av kommunens utgift til Sommersymfonien for 2007 som nå er bokført i 2008, i tillegg til manglende budsjettering av samme i 2008. Den resterende del skyldes utgifter til porto. Budsjettet forutsetter bl.a. at dokumenter i forbindelse med politiske møter ikke sendes pr. post. Dette er ikke gjennomført.
65 Tekniske formål	3 863 515	Overforbruket skyldes flere forhold: Lønnsøkning brannmannskap, økt antall utrykninger, snørik vinter har gitt høye utgifter til brøyting. I tillegg har det vært unormalt mange vannlekkasjer som følge av manglende vedlikehold. På renhold var utgifter til drift utenom lønn ved en feil ikke budsjettet.
68 Areal & næring	536 967	For høyt budsjetterte inntekter på arealplan, og forskyvning i utgifter/inntekter både innen oppmåling og eiendomsskatteprosjektet.
69 Kraftutgifter	1 103 702	Betydelig økning i kraftutgiften på Aurdalsheimen. I tillegg økte utgifter på skole og barnehage.
Rammeområdene totalt	14 935 323	

For øvrig vises det til årsmeldingens del 2, der den økonomiske situasjonen og budsjettavviket er kommentert for hvert rammeområde.

Arbeidskapital og likviditet

Endring arbeidskapital

	2007	2008
Omløpsmidler		
Endring betalingsmidler	48 630 218	-35 198 958
Endring ihendehaverobl. og sertifikater	0	0
Endring kortsiktige fordringer	-8 999 115	4 563 220
Endring premieavvik	968 614	5 745 825
Endring aksjer og andeler	0	0
Endring omløpsmidler (A)	40 599 717	-24 889 913
Kortsiktig gjeld:		
Endring kortsiktig gjeld (B)	-6 929 644	-11 571 938
Endring arbeidskapital (A-B)	33 670 073	-36 461 851

Endring i arbeidskapital forteller noe om utviklingen i kommunens betalingsevne. Beregningen har noe begrenset informasjonsverdi, da det kun er foretatt beregning pr. 31.12.. Arbeidskapitalen er redusert fra 2007 til 2008, jfr. tabellen over. Det er reduksjonen i betalingsmidler som gjør det største utslaget. Reduksjonen skyldes i stor grad bruk av lånemidler – øremerket investeringsprosjekter.

Likviditet

Utviklingen i likviditeten målt pr. 31.12. hvert år:

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Kasse, post, bank	54 866	41 183	39 997	55 646	104 276	69 077
- ubrukte lånemidler	33 021	15 404	11 793	7 712	38 161	5 055
- fondsmidler	15 392	30 990	26 786	28 367	30 474	31 913
Driftslikvider	6 453	-5 211	1 421	19 567	35 641	32 109

Kommunens likvidbeholdning er hovedsakelig plassert i bank. Totale innskudd består av midler som kommunen fritt disponerer, ubrukte lånemidler øremerket investeringsprosjekter og fondsmidler. De to sistnevnte kan ikke fritt benyttes, og må derfor trekkes ut når man skal vurdere kommunens likviditet.

I beregningen av likviditeten er det ikke tatt hensyn til at kommunen har trekkrettighet i bank.

Kommunens likviditet anses som tilfredsstillende. Nedgangen i bankinnskudd fra 2007 til 2008, skyldes for en stor del bruk av lånemidler.

Det ble i 2007 satt fokus på kommunens innfordringsarbeid. Bl.a. ble det vedtatt innført renter og gebyr ved forsinket betaling. Oppgaven med innfordring av sosiale lån er overført til økonomiavdelingen, og økonomiavdelingen har økt fokus på raskere innfordring av alle typer krav. En forutsetter at dette arbeidet i løpet av kort tid vil føre til både bedret likviditet og lavere tap på krav.

Egenkapital

Egenkapital	01.01.08	31.12.08	Endring %
Disposisjonsfond	9 612	23 302	142,4
Bundne driftsfond	15 072	16 331	8,4
Ubundne investeringsfond	9 887	9 902	0,15
Bundne investeringsfond	5 376	5 681	5,7
Regnskapsmessig merforbruk	0	0	0
Regnskapsmessig mindreforbruk	14 053	4 306	-69,35
Udekket i inv. regnskap	-363	-8 386	2210
Likviditetsreserve	-6 724	4 297	163,9
Kapitalkonto	96 283	109 586	13,8
Endr. regnskapsprinsipp	0	-10 861	100,0
Sum egenkapital	143 195	154 157	7,7

Nord-Aurdal kommune hadde pr. 31.12.07 en negativ likviditetsreserve. Dette skyldtes bl.a. tidligere endring i regnskapsprinsipp for føring av feriepenger. Størrelsen har vært konstant i en årrekke. I regnskapet for 2008 er nettoutgiftene fra endringer i regnskapsprinsipp bokført mot konto for prinsippendringer, se note 13 til årsregnskapet.

Investeringsregnskapet

De største investeringsprosjektene som var budsjettert i 2008 var:

- Opprusting av gatelys
- Rehabilitering av svømmebassenget
- Rehabilitering vann/avløp

Investeringsregnskapet viser et udekket beløp på kr 8 386 544. Underdekningen skyldes bl.a.:

- Bassenget – spillemidler til dekning av deler av utgiften er ikke mottatt
- Gjenreising av boliger i Våningvegen. Forsikringsutbetaling på nær kr 2 mill. ble bokført i 2007, og medgikk til dekning av investeringsutgifter det året.
- Renseanlegget på Leira ble kr 2,5 mill. dyrere enn budsjettert.

Vurdering av den økonomiske situasjonen

Isolert sett vurderes resultatet for 2008 som tilfredsstillende sett i forhold til budsjettet. Kommunen har samlet et positivt netto driftsresultat, men ikke i den størrelsesorden som er påkrevet for å kunne løse de utfordringer kommunen står overfor de kommende årene.

En nærmere analyse av årsakene til resultatet gir grunn til bekymring. Tjenesteområdene står samlet sett for et overforbruk på nær 15 mill., hvilket viser at organisasjonen ikke har evnet å omstille seg iht. forutsetningene i budsjettet. Kommunen får likevel et overskudd for 2008 da skatteinntekten på landsbasis har vært høy og gir oss en langt høyere inntektsutjevning enn forutsatt. I tillegg er kraftprisen høyere enn forutsatt ved budsjetteringen.

Med bakgrunn i det store overforbruket på tjenesteområdene for 2008, og særlig sett i sammenheng med et enda strammere budsjett for 2009, vil rådmannen i 2009 ha en langt tettere oppfølging av virksomhetsledere mht. drift og økonomistyring. KOSTRA-data forteller oss at Nord-Aurdal kommune driver dyrere enn andre kommuner på

flere områder. KOSTRA-analysen vil bli gjennomgått, og rådmannen vil sette fokus på samtlige områder der Nord-Aurdal kommune har et vesentlig høyere utgiftsnivå enn sammenlignbare kommuner.

Det er av avgjørende betydning for kommunens fremtidige økonomiske situasjon at omstillingsarbeidet fortsetter. Kommunen må legge langsiktige planer for drift og investeringer. Rådmannen mener større endringer bl.a. med hensyn til struktur er påkrevet, og både dette og andre tiltak vil kreve handlekraftig administrasjon og beslutningsdyktige politikere.

Del 4

Del 4: KØmmune-STat-Rapportering (KOSTRA)

Alle kommuner er pålagt å føre sitt regnskap etter KOSTRA-standard. KOSTRA er et nasjonalt informasjonssystem som gir informasjon til styring av kommunal virksomhet.

Informasjon om kommunale tjenester og bruk av ressurser på ulike tjenesteområder registreres og sammenstilles for å gi relevant informasjon til beslutningstakere og andre, både nasjonalt og lokalt.

Informasjonen skal tjene som grunnlag for analyse, planlegging og styring.

For den enkelte kommune gir systemet en mulighet til å sammenligne seg med andre kommuner.

I KOSTRA finner vi ulike nøkkeltall som viser:

- ✚ Prioriteringer – Hvordan er kommunens frie inntekter fordelt til ulike formål
- ✚ Dekningsgrader – Viser tjenestetilbudet i forhold til ulike målgrupper for tilbudet
- ✚ Produktivitet/enhetskostnader – viser kostnader/bruk av ressurser i forhold til tjenesteproduksjonen
- ✚ Utdypende tjenesteindikatorer – viser nøkkeltall som supplerer de øvrige indikatorene
- ✚ Kvalitetsindikatorer

I dette kapittelet er oppgitt utvalgte nøkkeltall for Nord-Aurdal kommune, sammenlignet med vår kommunegruppe, Oppland og landet utenom Oslo.

Kommunene er inndelt i kommunegrupper etter gitte kriterier – slik at hver gruppe omfatter antatt sammenlignbare kommuner. Nord-Aurdal tilhører kommunegruppe 11, som omfatter mellomstore kommuner med middels bundne kostnader per innbygger og middels frie disponible inntekter.

Kommunegruppe 11:

0125 Eidsberg	1004 Flekkefjord	1662 Klæbu
0128 Rakkestad	1101 Eigersund	1703 Namsos
0420 Eidskog	1119 Hå	1721 Verdal
0423 Grue	1160 Vindafjord	1729 Inderøy
0425 Åsnes	1224 Kvinnherad	1751 Nærøy
0428 Trysil	1235 Voss	1805 Narvik
0517 Sel	1238 Kvam	1813 Brønnøy
0522 Gausdal	1401 Flora	1820 Alstahaug
0528 Østre Toten	1445 Gloppen	1824 Vefsn
0534 Gran	1535 Vestnes	1860 Vestvågøy
0536 Søndre Land	1539 Rauma	1865 Vågan
0538 Nordre Land	1566 Surnadal	1866 Hadsel
0542 Nord-Aurdal	1624 Rissa	1870 Sortland
0612 Hole	1634 Oppdal	1871 Andøy
0807 Notodden	1640 Røros	1931 Lenvik
0815 Kragerø	1648 Midtre Gauldal	1933 Balsfjord
0901 Risør		

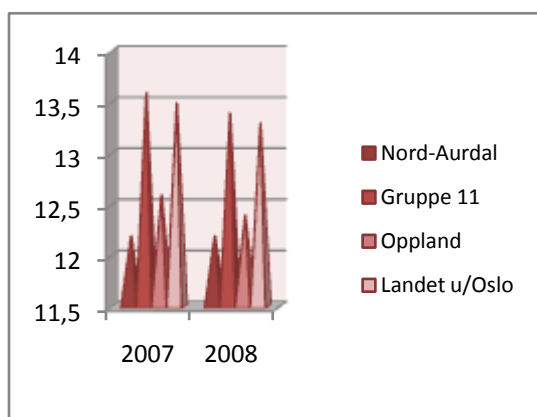
Kommunegruppene har blitt endret fra og med 2005

Behovsprofilen:

Behovsprofilen kan bidra til å si noe om ulikheter når det gjelder for eksempel utgiftsnivå til ulike tjenester kommunen yter. Av tabellen nedenfor fremgår det bl.a. at Nord-Aurdal har en lavere andel av innbyggere 6-15 år og en høyere andel i aldersgruppen 67 år og oppover enn andre kommuner.

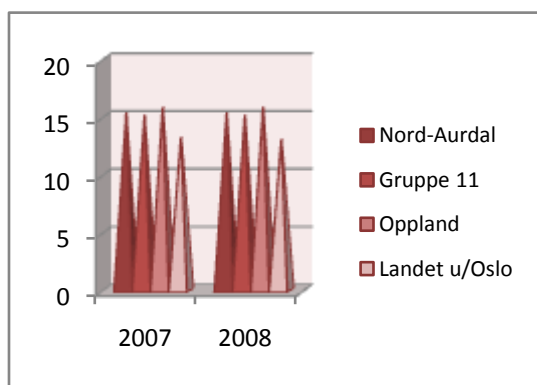
	Nord-Aurdal 31.12.07	Nord-Aurdal 31.12.08	Gr. 11 31.12.07	Gr. 11 31.12.08	Oppland 31.12.07	Oppland 31.12.08	Landet u/Oslo 31.12.07	Landet u/Oslo 31.12.08
FOLKEMENGDE	6 436	6 451						
Andel kvinner	50,9	50,6	50,0	49,9	50,3	50,3	50,1	50,0
Andel menn	49,1	49,4	50,0	50,1	49,7	49,7	49,9	50,0
Andel 0-åringer	1,2	1,0	1,1	1,1	1,0	1,0	1,2	1,2
Andel 1-5 år	5,2	5,3	5,7	5,7	5,4	5,3	6,1	6,1
Andel 6 – 15 år	12,2	12,2	13,6	13,4	12,6	12,4	13,5	13,3
Andel 16 – 18 år	3,9	3,7	4,3	4,3	4,0	4,0	4,2	4,2
Andel 19 – 24 år	6,8	6,9	7,1	7,2	6,7	6,8	7,3	7,4
Andel 25 – 66 år	55,3	55,6	53,0	53,2	54,4	54,5	54,4	54,6
Andel 67 – 79 år	10,0	9,8	9,6	9,6	10,2	10,2	8,6	8,5
Andel 80 år og over	5,4	5,6	5,6	5,6	5,7	5,7	4,7	4,6
LEVEKÅRSDATA								
Andel skilte og separerte 16 – 66 år	13,0	13,0	10,9	10,9	11,8	11,8	11,4	11,3
Andel enslige forsørgere med stønad fra folketrygden	2,1	-	2,3	-	2,0	-	2,3	-
Andel uførepensjonister 16 – 66 år	12,4	-	12,7	-	12,3	-	10,7	-
Andel enslige innbyggere 80 år og over	66,0	66,6	68,1	68,0	67,6	67,6	67,2	67,0
Forventet levealder ved fødsel, kvinner	81,3	-	81,9	-	81,3	-	82,0	-
Forventet levealder ved fødsel, menn	76,3	-	76,9	-	76,3	-	77,0	-
Levendefødte per 1000 innbyggere	11,5	10,1	1,8	10,8	9,5	10,2	11,7	12,6
Døde pr. 1000 innbyggere	9,3	9,5	10,3	10,2	11,1	11,1	9,0	8,7
Innflytting per 1000 innb. (personer)	50,7	50,2	43,0	42,4	49,3	46,2	55,7	55,4
Utflytting per 1000 innbyggere (personer)	45,5	48,5	41,0	38,5	44,4	41,8	47,9	46,4
Samlet fruktbarhetstall	1,7	-	1,8	-	1,8	-	1,9	-
Andel innvandrerbefolkning	5,8	-	4,8	-	5,2	-	7,7	-
Andel innvandrerbefolkning 0-5 år	8,8	-	5,4	-	6,6	-	8,0	-
Andel innvandrerbefolkning 0-16 år	6,3	-	4,6	-	5,7	-	7,2	-
BOSETTINGSSTRUKTUR								
Andel av befolkningen som bor i tettsteder	50,9	51,5	58,7	59,2	54,8	55,5	74,4	74,9
Gj.snittlig reisetid til kommunesenter i min.	7,0	7,0	8,9	8,8	7,5	7,4	7,7	7,6
ARBEIDSMARKED								
Arbeidsledige								
Andel arbeidsledige 16 – 24 år	0,9	1,6	1,4	1,9	1,1	2,1	1,2	1,7
Andel arbeidsledige 25 – 66 år	0,6	1,0	1,2	1,4	0,9	1,4	1,2	1,5
Pendlere ut av bostedskommunen								
Andel av befolkningen 20-66 år som pendler ut av bostedskommunen	16,6	-	22,7	-	29,5	-	28,7	-

Andel innbyggere 6-15 år:

Diagrammet viser at andelen skolebarn er lavere enn andel barn i skolealder i de kommuner vi sammenligner oss med. I inntektssystemet for kommunene har barn i skolepliktig alder høy vektning (dvs. gir større rammeoverføringer enn andre befolkningsgrupper). Dette bør gi seg utslag i at kommunen anvender en mindre andel av sine totale ressurser til skolesektoren. Indikatoren skal ikke ha betydning for ressursbruk pr. elev.

Andel innbyggere 67 år og over:

Nord-Aurdal kommune har en relativt lik andel innbyggere i aldersgruppen 67 år + som kommunegruppe 11 og Oppland, men ligger noe over landsgjennomsnittet. Dersom en kommune ligger høyere enn andre kommuner i andel innbyggere over 67 år (eller over 80 år), vil dette kunne forklare at utgiftsandelen til pleie og omsorg ligger høyere enn hos andre. Indikatoren har imidlertid ikke betydning for enhetskostnaden. Ved å se på egen folketallsutvikling over tid, vil en økning i antall eldre kunne forklare at en stadig større andel av kommunens totale ressurser går til pleie- og omsorgsformål.

Prioritering:

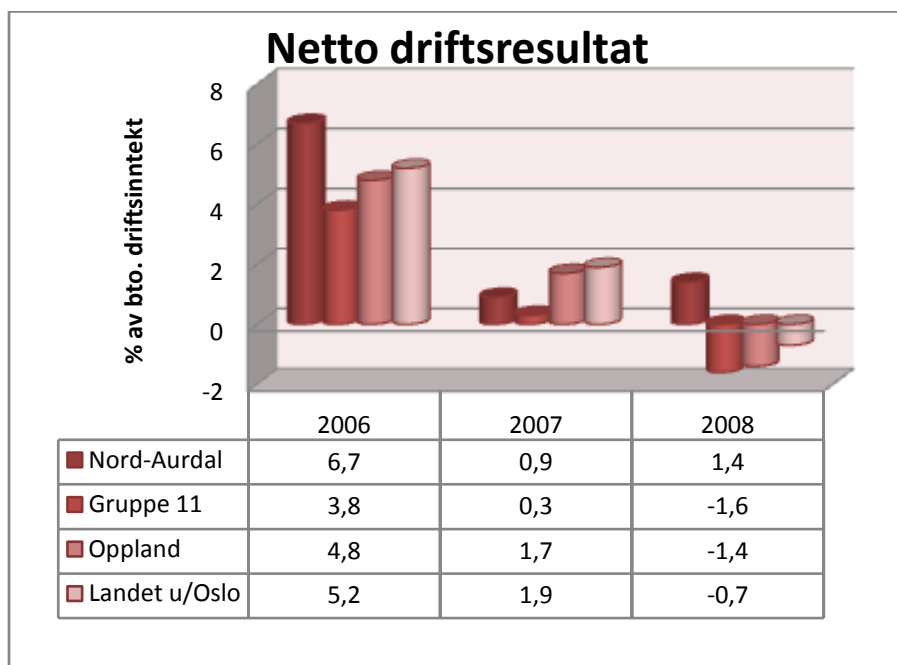
Tekst	Nord-Aurdal 2007	Nord-Aurdal 2008	gruppe 11 2007	Gruppe 11 2008	Oppland 2007	Oppland 2008	Landet u/oslo 2007	Landet u/Oslo 2008
Netto driftsutgifter per. Innbygger 1-5 år i barnehage, kroner	15 069	16 091	13 107	15 754	12 930	14 516	12 668	16 406
Netto driftsutgifter til grunnskoleopplæring per innbygger 6 - 15 år, kroner	82 033	79 889	77 694	81 570	80 561	85 035	74 719	78 430
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, kommunehelsetjenesten	1 346	1 419	1 428	1 578	1 422	1 600	1 402	1 517
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten	14 139	16 039	13 393	14 573	12 958	14 094	11 397	12 325
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20 - 66 år	1 977	1 894	1 925	2 007	1 824	1 889	2 173	2 249
Netto driftsutgifter pr. innbygger 0 - 17 år, barnevernstjenesten	4 752	4 881	4 188	3 566	3 887	3 970	4 470	3 407
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr pr. innb.	3 814	4 625	3 379	3 566	3 600	3 970	3 204	3 407

Finansielle nøkkeltall – KOSTRA

Finansielle nøkkeltall i % av driftsinntektene

	Nord-Aurdal 2007	Nord-Aurdal 2008	Gruppe 11 2007	Gruppe 11 2008	Oppland 2007	Oppland 2008	Landet u/Oslo 2007	Landet u/Oslo 2008
Brutto driftsresultat i % av bto. Driftsinnt.	1,6	2,8	0,6	-0,1	0,1	-1,3	1,5	0,3
Netto driftsresultat i % av bto. Driftsinnt.	0,9	1,4	0,3	-1,6	1,7	-1,4	1,9	-0,7
Langsiktig gjeld i % av bto. Driftsinntekt	173,4	169,5	183,4	187,1	170,2	172,9	173,7	171,3
Arbeidskapital i % av bto. driftsinnt.	21,4	12,0	19,6	16,1	29,0	22,9	26,5	21,8

Utvikling i resultatstørrelsene (brutto og netto driftsresultat) er gitt i kapittel 3.

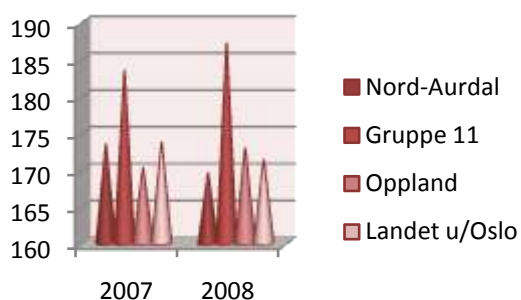

Årsaken til at Nord-Aurdal kommune har et positivt netto driftsresultat for 2008, er det redegjort for i kap. 3..

Finansieringskilde for investeringene:

	Nord-Aurdal 2007	Nord-Aurdal 2008	Gruppe 11 2007	Gruppe 11 2008	Oppland 2007	Oppland 2008	Landet u/Oslo 2007	Landet u/Oslo 2008
Finansieringskilde for investeringene i %, overføring fra driftsregnskapet	0	0,9	5,5	3,7	7,2	5,0	9,6	5,7
Finansieringskilde for investeringene; tilskudd, refusjoner, salgsinntekter	17,5	10,8	26,3	17,0	29,8	14,6	22,6	19,9
Finansieringskilde for investeringene i % - Bruk av lån	83,5	77,6	65,5	74,2	58,7	59,4	62,2	60,4

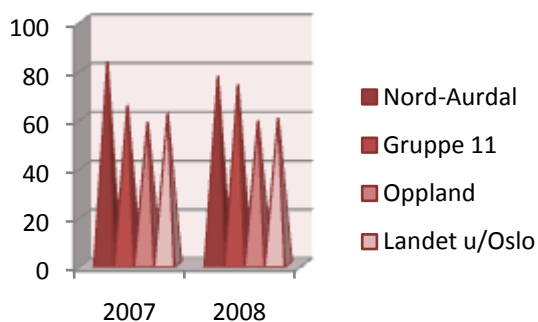
Langsiktig gjeld i % av brutto driftsinntekter:

Når man sammenligner med andre kommuner, og da særlig med kommunegruppe 11, har Nord-Aurdal kommune en lav andel langsiktig gjeld målt mot brutto driftsinntekter. Isolert sett tilsier dette at med et vedvarende inntektsnivå i denne størrelsesorden vil kommunen kunne tåle en større gjeldsbyrde enn dagens.

Nord-Aurdal har imidlertid også et høyt utgiftsnivå, som gjør at gjeld målt mot driftsinntekter ikke gir et godt bilde av den faktiske situasjonen.

Finansieringskilde for investeringer, bruk av lån:

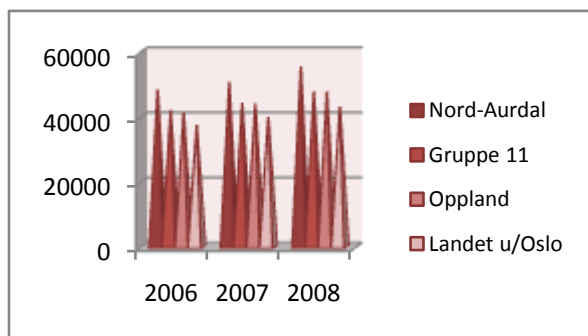

Nord-Aurdal kommune finansierer i større grad enn andre kommuner sine investeringer ved låneopptak.

Nøkkeltall i kroner pr. innbygger

Nøkkeltall i kroner pr. innbygger	Nord-Aurdal 2007	Nord-Aurdal 2008	Gruppe 11 2007	Gruppe 11 2008	Oppland 2007	Oppland 2008	Landet u/Oslo 2007	Landet u/Oslo 2008
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner pr. innbygger	50 731	55 301	44 390	47 936	44 032	47 877	40 063	43 206
Netto driftsutgifter i kroner pr. innbygger	35 571	37 060	34 980	37 145	33 697	36 441	32 387	34 516
Brutto driftsinntekter i kroner pr. innbygger	57 528	63 731	52 234	56 262	52 001	55 935	49 425	53 549
Frie inntekter i kroner pr. innbygger	31 001	32 679	31 439	32 844	30 390	31 841	29 528	30 828
Pensjonsforpliktelse i kroner pr. innbygger	62 009	68 328	55 163	60 537	51 689	57 178	47 698	50 269

Korrigerte bto. driftsutgifter pr. innbygger:

Korrigerte brutto driftsutgifter er driftsutgiftene ved kommunens egen tjenesteproduksjon inkludert avskrivninger, korrigert for dobbeltføringer som skyldes viderefordeling av utgifter, internkjøp m.v.. Korrigerte brutto driftsutgifter per innbygger i kommunen viser enhetskostnaden ved kommunens egen tjenesteproduksjon og kan også være en produktivitetstfaktor.

Figuren over viser at Nord-Aurdal kommune har en høy kostnad pr. innbygger. Dette kan ha flere årsaker, bl.a. kan det indikere at produktiviteten er lav sammenlignet med andre kommuner.

Brutto driftsinntekter fordelt på inntektskilder

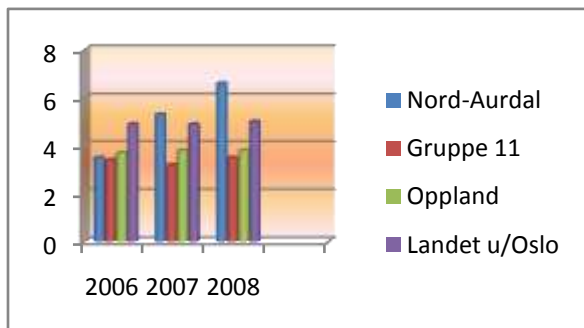
Bto. Driftsinntekter fordelt på inntektskilder	Nord-Aurdal 2007	Nord-Aurdal 2008	Gruppe 11 2007	Gruppe 11 2008	Oppland 2007	Oppland 2008	Landet u/Oslo 2007	Landet u/Oslo 2008
Skatt på inntekt og formue inkl naturressursskatt, % av bto. driftsinntekter	30,9	29,5	32,2	31,1	32,9	31,0	38,9	38,0
Herav naturressursskatt	1,7	1,5	0,1	0,1	0,5	0,5	0,4	0,3
Statlig rammeoverføring i % av brutto driftsinntekter	22,8	21,7	27,6	27,3	25,5	25,9	20,0	19,6
Andre statlige tilskudd til driftsformål i % av bto. Driftsinntekter	6,4	7,5	6,7	7,2	5,8	6,6	7,5	8,0
Eiendomsskatt i % av brutto driftsinntekter	3,8	4,7	2,3	2,4	2,4	2,5	2,7	2,7
Herav eiendomsskatt på verk og bruk	1,9	2,4	1,4	1,3	1,7	1,7	1,6	1,9
Herav eiendomsskatt på annen fast eiendom	1,9	2,3	0,9	1,0	0,7	0,8	1,0	0,8
Konsesjonskraftinntekter i % av bto. Driftsinntekter	-	-	0,2	0,2	0,5	0,5	0,3	0,4
Salgs- og leieinntekter i % av bto. Driftsinntekter	17,7	18,0	13,5	3,5	15,0	14,9	13,7	13,4
Andre driftsinntekter i % av bto. Driftsinntekter	18,4	18,5	17,5	18,4	17,9	18,5	17,0	17,9

Tjenesteområdene

Undervisning:

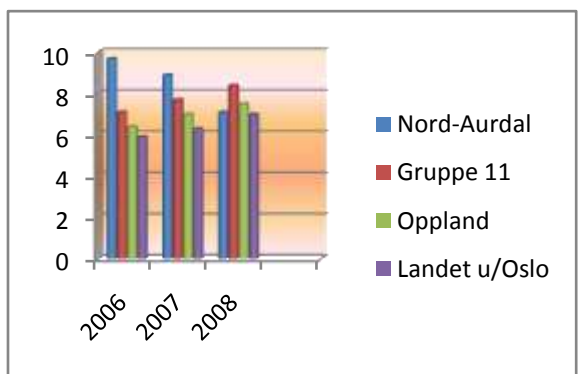
	Nord-Aurdal 2007	Nord-Aurdal 2008	Gruppe 11 2007	Gruppe 11 2008	Oppland 2007	Oppland 2008	Landet 2007	Landet 2008
Dekningsgrader:								
Elever pr. kommunal grunnskole, personer	113	113	153	155	164	163	195	197
Andel elever m/særskilt norskopplæring, %	5,3	6,6	3,2	3,5	3,8	3,8	4,9	5,0
Andel elever m/morsmålsopplæring, %	2,4	0,6	1,5	1,6	2,5	2,4	3,1	3,1
Andel elever som får spesialundervisning, %	8,9	7,1	7,7	8,4	7,0	7,5	6,3	7,0
Produktivitet/enhetskostnad:								
Korr. bto. driftsutgifter til grunnskoleundervisning, kroner pr. elev	67 343	66 647	62 816	67 756	63 883	69 208	60 073	64 624
Korr. bto. driftsutg. til skolelokale og skyss, kroner pr. elev	16 259	27 426	13 003	25 096	16 734	29 961	13 606	25 663
Lønnsutgifter til grunnskole, kroner pr. elev	64 761	66 282	60 855	65 921	61 290	66 558	57 391	62 113
Driftsutgifter inventar/utstyr, kroner pr. elev	1 118	533	750	665	905	73	876	708
Driftsutgifter undervisningsmateriell, kroner pr. elev	1 429	1 566	1 929	1 930	1 844	1 869	1 807	1 808

Andel elever m/særskilt norskopplæring, %

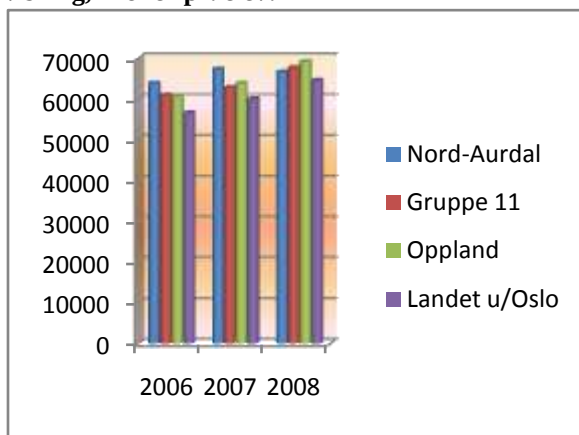
Grunnskolene i Nord-Aurdal har en høy andel elever med minoritetsspråklig bakgrunn sammenlignet både med kommunegruppe 11, de andre kommunene i Oppland og landet u/Oslo.

Andel elever m/spesialundervisning, %

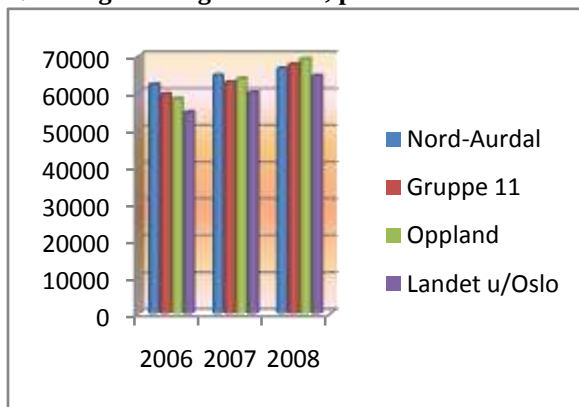
Andelen elever med spesialundervisning var særlig høy i 2006 og 2007, men er redusert i 2008. Det er flere årsaker til nedgangen; flere saker er nå avsluttet. I tillegg har skolene og PPT jobbet aktivt for tilrettelagt undervisning, noe som har redusert antall enkeltvedtak.

Korrigerte bto. driftsutgifter til grunnskoleundervisning, kroner pr. elev:

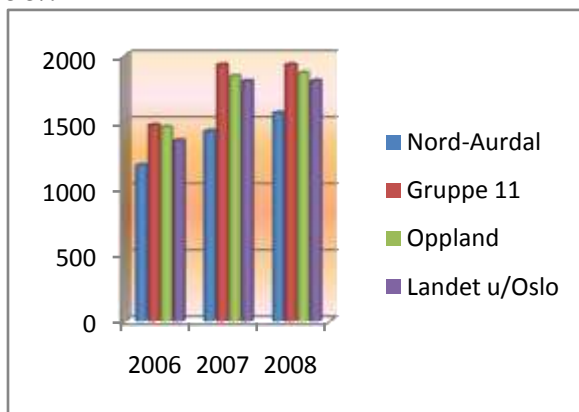
Kommunen har ligget høyt mht. utgifter til grunnskoleundervisning, men ligger for 2008 nær nivået for kommunegruppe 11. Har en kommune små grupper, vil dette, gitt andre forhold likt, gi en høy enhetskostnad både når det gjelder brutto driftsutgifter og lønnsutgifter pr. elev.

Lønnsutgifter til grunnskole, pr. elev:

Lønnsutgifter til grunnskole per elev indikerer arbeidsproduktiviteten målt ved lønnsutgiftene per enhet. Både høy lønn pr. lærer og høy lærertetthet vil medføre høye lønnsutgifter pr. elev.

Driftsutgifter undervisningsmateriell, kroner pr. elev:

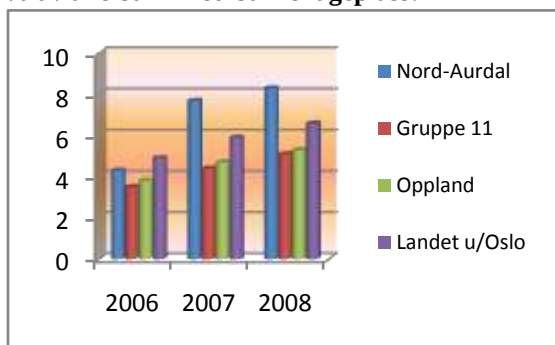

Nord-Aurdal kommune har lave utgifter til undervisningsmateriell pr. elev sammenlignet med andre kommuner.

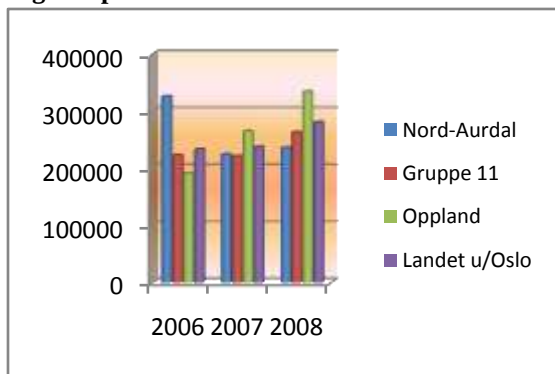
Barnehage:

	Nord-Aurdal 2007	Nord-Aurdal 2008	Gruppe 11 2007	Gruppe 11 2008	Oppland 2007	Oppland 2008	Landet u/Oslo 2007	Landet u/Oslo 2008
Dekningsgrader:								
Andel barn 1 - 5 år med barnehageplass, %	81,6	85,0	84,0	87,1	85,3	88,5	84,9	88,0
Andel barn fra språklige og kulturelle minoriteter med barnehageplass i forhold til alle barn med barnehageplass, %	7,7	8,3	4,4	5,1	4,7	5,3	5,9	6,6
Produktivitet/enhetskostnad								
Korrigerte bto. driftsutgifter i kroner per barn	90 790	107 493	106 368	118 544	102 994	117 642	111 689	126 443
Andel ansatte med førskolelærerutdanning	24,0	30,0	31,2	33,5	30,2	33,1	32,2	33,6
Andel ansatte med annen pedagogisk utdanning	1,3	-	3,5	3,3	4,6	5,8	3,3	3,7
Andel styrere og pedagogiske ledere med godkjent førskolelærerutdanning	81,8	96,2	84,2	85,1	85,2	87,9	84,7	85,3
Andel styrere med annen pedagogisk utdanning	14,3	-	13,7	13,8	12,7	11,6	9,5	9,2
Andel assistenter med førskolelærerutdanning, fagutdanning eller annen pedagogisk utdanning	53,3	58,0	24,1	32,7	23,8	34,8	21,6	27,6
Utgifter pr. barn som får ekstra ressurser	224 300	236 240	221 301	263 059	265 462	334 928	237 583	280 728

Andel barn fra språklige og kulturelle minoriteter, % av alle barn med barnehageplass:

Utgifter pr. barn som får ekstra ressurs:

Både skolene og barnehagene har mange barn av en rekke ulike nasjonaliteter. Figuren til venstre viser at Nord-Aurdal kommune har en langt høyere andel barn med minoritetsspråklig bakgrunn i barnehagene enn andre kommuner.

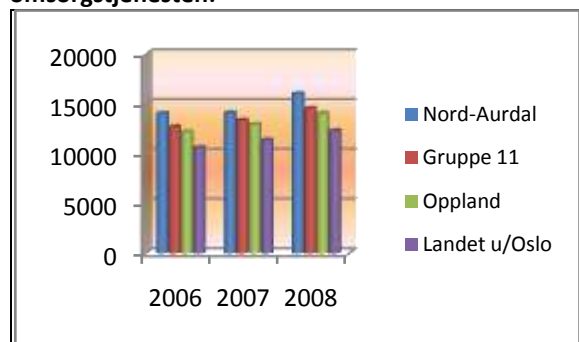
Utgiftene pr. barn som får ekstra ressurs er betydelig redusert fra 2006 til 2008. I 2008 er det flere barn som har nytt godt av ekstraressursen, sammenlignet med 2006.

Pleie/omsorg:

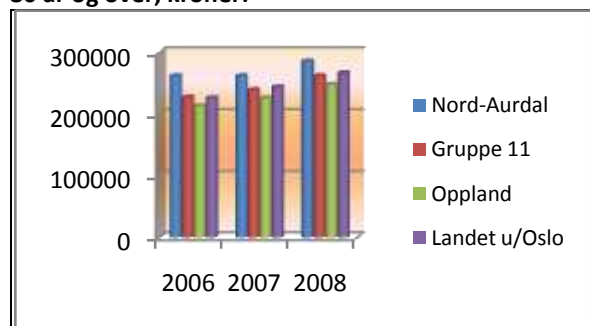
Pleie/omsorgstjenester samlet:

Tekst	Nord-Aurdal 2007	Nord-Aurdal 2008	Gruppe 11 2007	Gruppe 11 2008	Oppland 2007	Oppland 2008	Landet 2007	Landet 2008
Prioritering:								
Institusjoners andel av netto driftsutgifter til plo	32	34	46	45	48	47	47	47
Tjenester til hjemmeboende, andel av nto. Driftsutgifter til plo	64	64	50	50	47	48	48	48
Netto driftsutgifter pr. innbygger, plo	14 139	16 039	13 393	14 573	12 957	14 094	11 397	12 325
Netto driftsutgifter plo pr. innbygger 80 år og over, kroner	262 245	285 829	239 680	262 270	226 514	247 984	244 281	267 185
Netto driftsutgifter plo pr. innbygger 67 år og over, kroner	91 918	104 410	88 261	96 453	81 230	88 769	85 989	93 937
Personell:								
Andel årsverk i brukerrettede tjenester m/fagutdanning	67	75	73	73	75	75	72	72
Andel årsverk i brukerrettede tjenester m/fagutdanning fra videregående skole	46	-	47	-	49	-	43	-
Andel årsverk i brukerrettede tjenester m/fagutdanning fra høyskole/universitet	22	-	26	-	26	-	29	-
Andel fravær i brukerrettede tjenester, %	13,5	11,1	11,4	10,8	11,7	11,2	11,5	11,2
Andel legemeldt sykefravær av totalt antall kommunale årsverk i brukerrettet tjeneste, %	8,7	-	8,9	-	8,8	-	8,4	-

Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten:

Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 80 år og over, kroner:

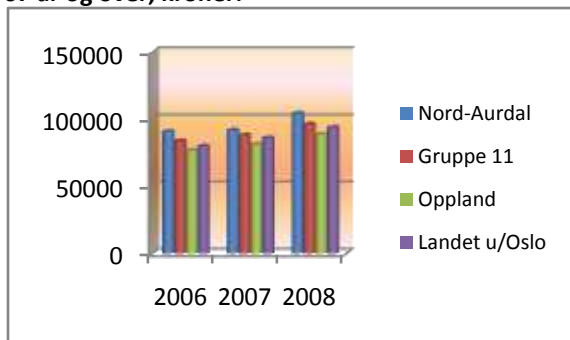

Nord-Aurdal kommune har gjennom flere år hatt et høyt utgiftsnivå knyttet til pleie- og omsorgstjenester sammenlignet med andre kommuner.

Figurene nedenfor forklarer nærmere på hvilke områder avviket er.

Enhetskostnaden er høy både målt mot antall innbyggere over 80 år, og mot antall innbyggere på 67 år og over.

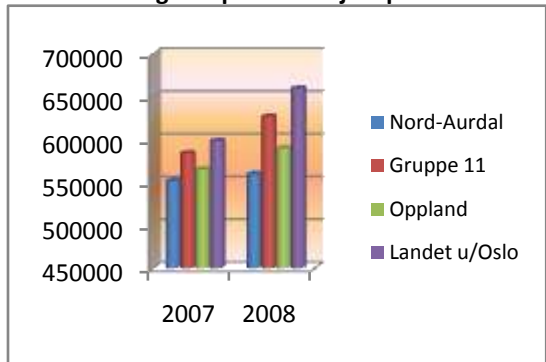
**Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger
67 år og over, kroner:**

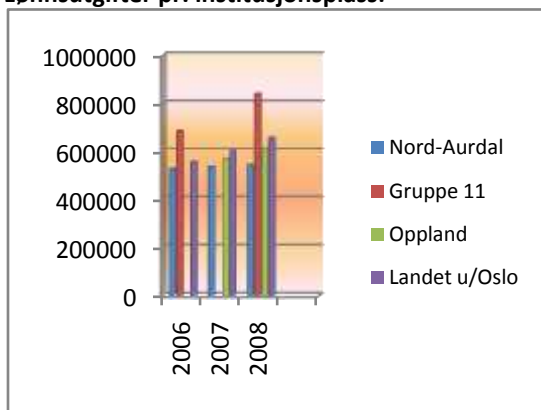
Institusjon:

Tekst	Nord-Aurdal 2007	Nord-Aurdal 2008	Gruppe 11 2007	Gruppe 11 2008	Oppland 2007	Oppland 2008	Landet 2007	Landet 2008
Prioritering:								
Netto driftsutgifter pr. institusjonsplass	552 038	559 984	584 164	627 204	565 343	590 250	598 656	659 947
Netto utgifter til drift av institusjonslokaler per innbygger, kroner	294	491	624	677	708	741	570	628
Plasser i institusjon i av mottakere av pleie- og omsorgstjenester, %	12,6	15,0	-	18,0	13,9	13,9	20,3	19,6
Dekningsgrader:								
Andel plasser i institusjon og heldøgns-bemannet bolig i % av befolkning 80+	24	33	30	31	27	27	28	28
Utdypende tjenesteindikatorer:								
Andel plasser til tidsbegrenset opphold, %	24,0	18,0	10,8	10,2	10,6	11,9	14,6	14,3
Andel plasser i skjermet enhet for aldersdemente	32,0	26,2	23,6	23,9	23,1	22,4	21,6	21,7
Produktivitet/enhetskostnader:								
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, kroner pr. plass	646 426	632 031	688 847	751 627	686 242	709 512	713 165	785 194
Korrigerte brutto driftsutgifter, pleie i institusjon, kroner pr. plass	611 333	583 308	629 053	687 011	615 936	641 243	645 792	712 786
Lønnsutgifter pr. institusjonsplass, kroner	535 759	542 723	-	839 116	567 492	608 843	601 069	655 968
Brukerbetaling i institusjon i forhold til korrigerte brutto driftsutgifter, kroner	14,6	15,3	14,0	13,9	14,0	14,2	14,0	14,2

Netto driftsutgifter pr. institusjonsplass:

Utgifter til institusjon (Aurdalsheimen) ligger svært lavt sammenholdt med andre kommuner. Her er det viktig å være klar over at Aurdalsheimen er gammel, og avskrivningene lave. Ved bygging av nytt helse-tun, vil utgiftsbildet bli langt annerledes.

Lønnsutgifter pr. institusjonsplass:

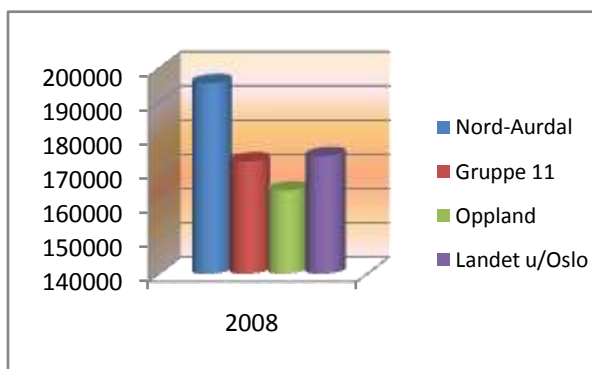
Ved vurdering av utgiftsnivået får man et riktigere bilde ved å bruke indikatoren "lønnsutgifter pr. institusjonsplass". Denne er upåvirket av avskrivninger (og derved uavhengig av byggekostnad)

Det foreligger ikke data for Oppland for 2006 og for Gruppe 11 for 2007.

Også når man ser isolert på lønnsutgiftene, viser KOSTRA-data at vi har lavere utgifter enn andre kommuner pr. institusjonsplass.

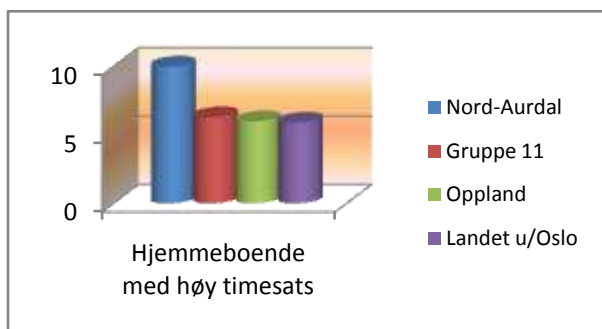
Hjemmetjenester:

Tekst	Nord-Aurdal 2007	Nord-Aurdal 2008	Gruppe 11 2007	Gruppe 11 2008	Oppland 2007	Oppland 2008	Landet 2007	Landet 2008
Produktivitet/enhetskostnader								
Korrigerte brutto driftsutg. Pr. mottaker av kjernetjenester til hjemmeboende, kroner	-	195 775	-	172 905	-	164 396	-	174 722
Lønnsutgifter pr. mottaker av kjernetjenester til hjemmeboende, kroner	-	187 108	-	162 179	-	155 278	-	161 995
Brukerbetaling, praktisk bistand i prosent av korrigerte bto. Driftsutg.	0,6	0,5	1,6	1,4	1,5	1,4	1,6	1,4
Utdypende tjenesteindikatorer								
Andel hjemmeboere med høy timeinnsats, prosent		10,0		6,3		6,0		5,9

Korrigerte brutto driftsutg. pr. mottaker av kjernetjenester, kroner:

Utgiften til hjemmetjenester regnet pr. bruker er langt over de kommuner vi sammenligner oss med. Det er redegjort for årsaker under området pleie/omsorg.

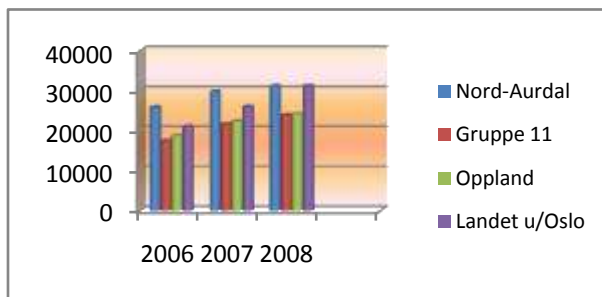
Det foreligger ikke data på tidligere år.

Andel hjemmeboende med høy timesats, %. 2008:

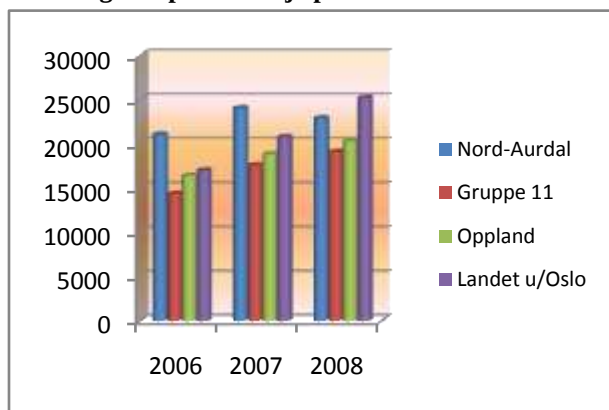
Den høye andelen brukere med høy timesats har bl.a. sammenheng med at Nord-Aurdal har få institusjonsplasser og mange hjemmeboende. Men dette forholdet alene forklarer ikke den store forskjellen i utgiftsnivå.

Sosial:

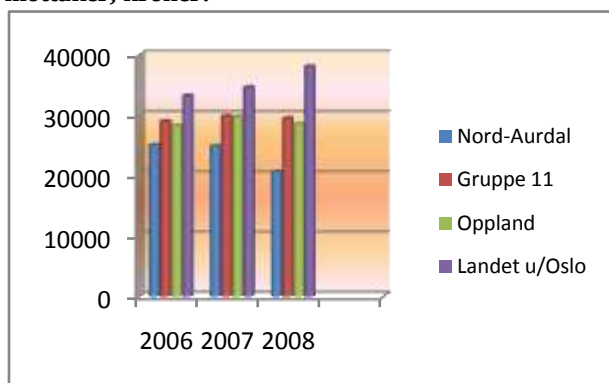
	Nord-Aurdal 2007	Nord-Aurdal 2008	Gruppe 11 2007	gruppe 11 2008	Oppland 2007	Oppland 2008	Landet 2007	Landet 2008
Dekningsgrader:								
Antall sosialhjelpsmottakere	173	173	214	212	169	177	229	216
Andel sosialhjelpsmottakere ifht. Antall innbyggere	2,7	2,7	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,2
Produktivitet:								
Brutto driftsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker, kroner	55 324	53 306	55 106	58 520	53 860	55 484	65 520	75 474
Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker, kroner	24 925	20 642	29 904	29 536	29 769	28 565	34 682	38 130
Korrigerte driftsutgifter til sosialtjenesten pr. mottaker, kroner	29 786	31 197	21 644	23 941	22 388	24 189	25 979	31 185
Lønnsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker, kroner	24 052	22 919	17 630	19 123	18 850	20 243	20 804	25 202
Utdypende tjenesteindikatorer:								
Samlet stønadssum	3 927 455	3 184 963	6 098 452	6 138 006	4 706 187	5 133 880	7 900 588	7 437 019
Gj.snittlig utbetaling pr. stønadsmåned	5 121	4 818	6 023	6 368	6 091	6 283	6 190	6 505
Gj.sn. stønadslengde, mdr.	4,4	3,8	4,5	4,3	4,0	4,0	4,2	4,1
Sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 mdr. eller mer	56	45	72	67	53	53	88	77
Andel sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	32	26	33	30	29	28	30	28
Andel mottakere med sosialhjelp/intro- stønad som hovedinntekts-kilde, %	38,2	32,9	42,4	40,7	37,7	35,3	45,6	45,8

Korrigerte driftsutgifter til sosialtjenesten, kroner pr. mottaker:

Samlede driftsutgifter til sosialtjenesten er høye sammenlignet med andre kommuner.

Lønnsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker i kroner:

Årsaken til den høye totale driftsutgiften ligger hovedsaklig på lønn, da figuren nedenfor viser lave stønadsbeløp i forhold til andre kommuner.

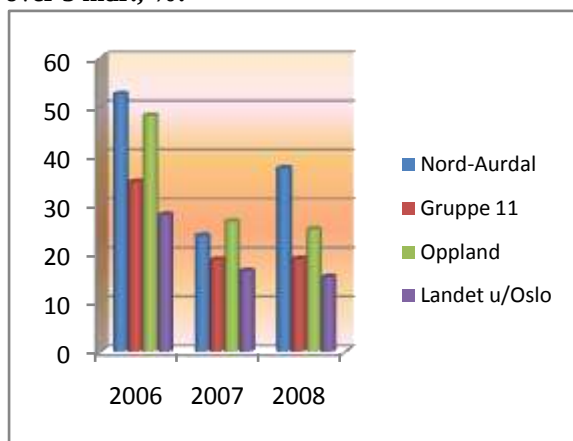
Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker, kroner:

Årsakene til at utbetaling av stønad til livsopphold er særlig lav i 2008 er beskrevet under kapittelet om familieavdelingen. (Lav arbeidsledighet og dessuten høyt sykefravær i avdelingen som har medført lav aktivitet).

Barnevern:

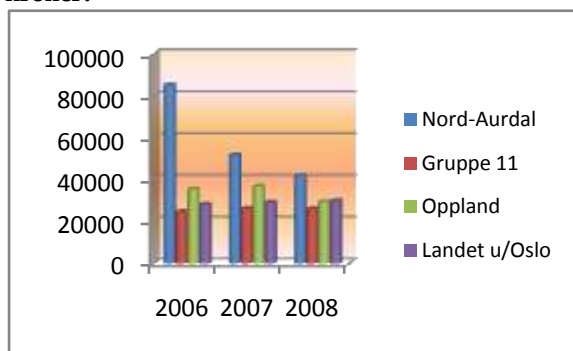
	Nord-Aurdal 2007	Nord-Aurdal 2008	Gruppe 11 2007	gruppe 11 2008	Oppland 2007	Oppland 2008	Landet 2007	Landet 2008
Dekningsgrader:								
Barn med undersøkelse ift. Antall innbyggere 0-17 år, %	3,7	3,6	3,2	3,4	3,1	3,1	2,7	3,0
Andel barn med barneverntiltak ift. Innb. 0-17 år, %	3,9	4,0	4,4	4,6	4,0	4,3	3,9	4,0
Produktivitet:								
Brutto driftsutgifter pr. barn	23 674	26 590	23 867	25 221	24 778	27 473	29 398	31 607
Barn m/undersøkelse eller tiltak pr. årsverk	26,1	20,8	22,9	22,6	20,8	19,8	19,2	19,2
Antall undersøkelser som fører til tiltak, %	34,2	42,5	53,0	54,2	54,3	54,5	51,2	51,2
Brutto driftsutgifter pr. barn i opprinnelig familie	51 829	41 895	26 261	26 164	36 857	29 403	29 211	30 021
Brutto driftsutgifter pr. barn utenfor opprinnelig familie	153 842	192 688	222 197	225 059	201 440	238 488	213 337	225 331
Andel undersøkelser m/behandlingstid over 3 mndr., %	23,7	37,5	18,8	19,0	26,6	25,0	16,5	15,3

Barnevern, Andel undersøkelser m/behandlingstid over 3 mdr., %:

Nord-Aurdal har en høy andel barnevernssaker med lang saksbehandlingstid. Situasjonen ble bedret betraktelig fra 2006 til 2007, men i 2008 ser vi igjen en økning. Årsakene til økningen fra 2007 til 2008 er dels manglende ferdigregistrering i datasystemet slik at saker som faktisk var avsluttet fremsto som åpne. Videre gikk en del saker som ble startet i 2007 over i 2008. I tillegg hadde avdelingen ett helt kvartal redusert bemanning (3 mot ordinært 4 medarbeidere).

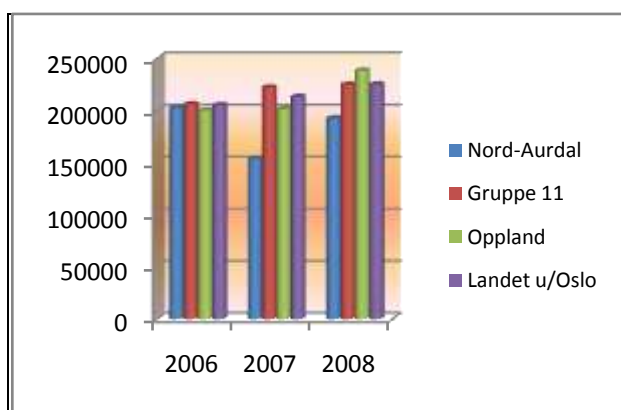
Brutto driftsutgifter pr. barn i opprinnelig familie, kroner:

Indikatoren viser utgifter ført på funksjon 251 – barneverntiltak i familien, delt på antall barn med tiltak i opprinnelig familie. Nord-Aurdal ligger langt høyere i utgiftsnivå enn andre kommuner. Først og fremst skyldes dette en bevisst holdning til å iverksette tiltak på et tidlig tidspunkt, og aktiv bruk av miljøarbeider i slike saker.

En må også være klar over at ved frivillig omsorgsovertakelse registreres tiltaket som tiltak i familien selv om barnet rent faktisk er plassert utenfor familien.

Brutto driftsutgifter per barn utenfor opprinnelig familie, kroner:

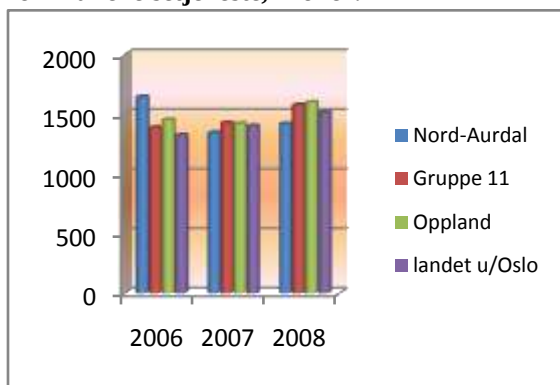

Når det gjelder utgifter pr. barn med tiltak utenfor opprinnelig familie, har Nord-Aurdal kommune en lavere enhetskostnad for 2007 og 2008 enn både gruppe 11, Opplandskommunene og gjennomsnittet for landet utenom Oslo.

Legetjeneste:

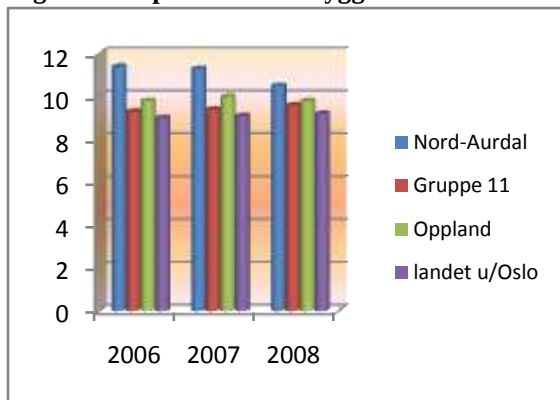
	Nord-Aurdal 2007	Nord-Aurdal 2008	Gruppe 11 2007	Gruppe 11 2008	Oppland 2007	Oppland 2008	Landet u/Oslo 2007	Landet u/Oslo 2008
Prioritering:								
Netto driftsutgifter pr. innbygger til kommunehelse, kroner	1 346	1 419	1 428	1 578	1 422	1 600	1 402	1 517
Dekningsgrad:								
Legeårsverk pr. 10 000 innbyggere	11,3	10,5	9,4	9,6	10,0	9,8	9,1	9,2
Fysioterapiårsverk pr. 10 000 innbyggere	9,6	9,7	9,0	9,0	10,6	10,6	8,8	8,6
Forebygging, helsestasjons- og skolehelse, årsverk i alt pr. 10 000 innbyggere 0 – 5 år	80,6	118,0	108,2	107,3	104,1	106,3	100,5	98,9
Fastlegeregisteret:								
Gjennomsnittlig listelengde, personer	829	839	1 110	1 789	1 069	1 512	1 178	1 536
Andel kvinnelige leger	50	50	31	50	36	36	32	42

Netto driftsutgifter pr. innbygger til kommunehelsetjeneste, kroner:

Nord-Aurdal kommune har noe lavere driftsutgifter til kommunehelsetjenesten enn gjennomsnittet for andre kommuner.

Legeårsverk pr. 10 000 innbyggere:

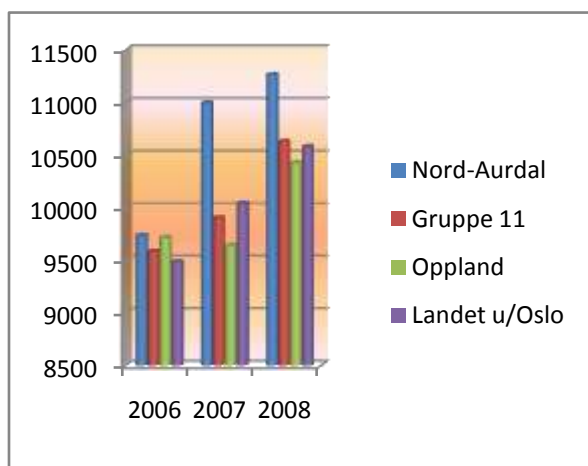

Legedekningen er god, men en må ta med i vurderingen at kommunehelsetjenesten betjener en større gruppe enn kommunens egne innbyggere.

Introduksjonsstønad:

	Nord-Aurdal 2007	Nord-Aurdal 2008	Gruppe 11 2007	Gruppe 11 2008	Oppland 2007	Oppland 2008	Landet u/Oslo 2007	Landet u/Oslo 2008
Dekningsgrad:								
Mottakere av introduksjonsstønad i % av antall innbyggere	0,31	0,31	0,28	0,30	0,27	0,31	0,21	0,21
Utdypende tjenesteindikatorer:								
Samlet utbetaling til introduksjonsstønad	1 540 048	1 803 128	1 940 165	2 295 899	1 711 990	2 501 562	2 249 777	2 755 027
Gjennomsnittlig utbetaling pr. stønadmåned, kroner	11 000	11 270	9 909	10 634	9 643	10 431	10 046	10 585

Introduksjonsstønad, gjennomsnittlig utbetaling i kroner pr. stønadmåned

Utbetalingssummen er lovregulert. Dersom elever ikke møter til undervisning, trekkes det i introduksjonsstønad. Nord-Aurdal kommune stiller strenge krav, og har lite fravær. Dermed blir utbetaling av introduksjonsstønad opp mot ordinær sats.

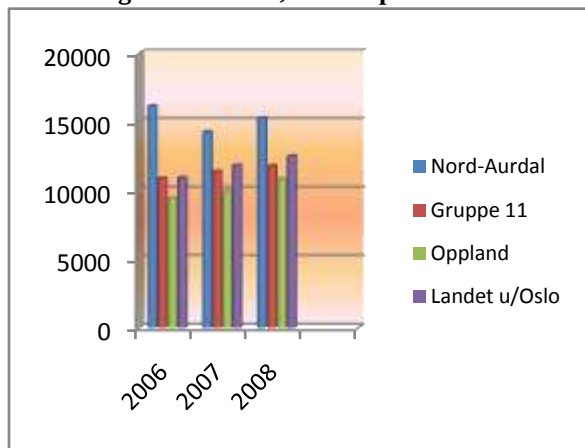
Voksenopplæring:

	Nord-Aurdal 2007	Nord-Aurdal 2008	Gruppe 11 2007	Gruppe 11 2008	Oppland 2007	Oppland 2008	Landet u/Oslo 2007	Landet u/Oslo 2008
Produktivitet/enhetskostnader:								
Brutto driftsutgifter til grunnskoleopplæring for voksne, kroner pr. deltaker	145 875	97 075	86 878	101 336	90 243	98 515	72 850	79 132

Kultur:

	Nord-Aurdal 2007	Nord-Aurdal 2008	Gruppe 11 2007	Gruppe 11 2008	Oppland 2007	Oppland 2008	Landet u/Oslo 2007	Landet u/Oslo 2008
Nto. Driftsutgifter bibliotek pr. innbygger	270	276	238	245	269	278	244	248
Utlån alle medier fra bibliotek pr. innbygger	6,7	5,3	4,9	5,0	4,6	5,0	5,2	5,2
Tilvekst alle medier i biblioteket per 1000 innbygger	487	395	282	291	308	297	263	269
Besøk i biblioteket per innbygger, personer	6,1	5,2	4,3	4,3	3,7	4,1	4,7	4,6
Antall innbyggere pr. årsverk bibliotek	2 332	2 337	2 800	2 803	2 753	2 692	2 678	2 705
Besøk pr. kinoforestilling	45,4	48,7	26,7	28,7	41,1	48,0	32,2	34,5
Netto driftsutgifter til kommunale kultur- og musikk-skoler pr. innbygger 6 – 15 år	2 401	2 816	1 954	2 116	1 766	1 926	1 624	1 744
Korrigerte bto. Driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, pr. bruker	13 649	15 292	11 402	11 822	9 928	10 825	11 845	12 512

Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, kroner pr. bruker

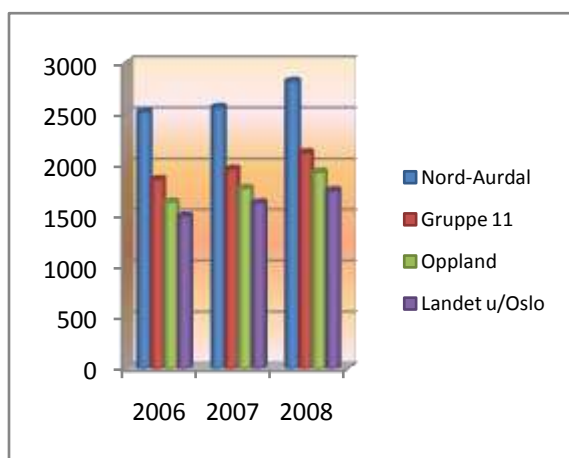

Denne indikatoren viser driftsutgifter til kommunens egen tjenesteproduksjon av kommunale musikk- og kulturskoler, minus avskrivninger og overføringer til andre kommuner (salg av tjenester til andre kommuner).

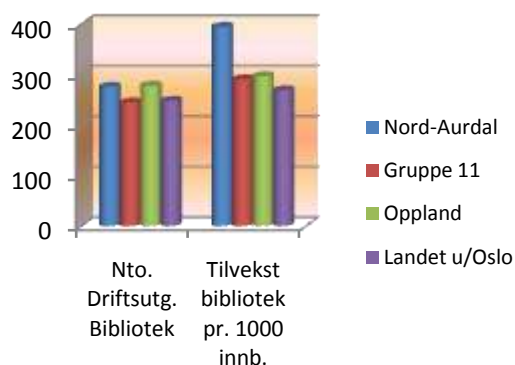
Nord-Aurdal sine utgifter per bruker ligger langt over utgiftsnivået hos andre kommuner. En av årsakene kan være at Nord-Aurdal har egne lokaler til deler av kulturskolens virksomhet, mens andre kommuner i større grad benytter lokaler som på dagtid benyttes som skolelokale.

Men dette forklarer på langt nær hele avviket. Selv om utgifter til lokalene på Fagernes gamle skole holdes utenfor, er utgiftsnivået vårt høyt.

Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, kroner pr. innbygger 6-15 år

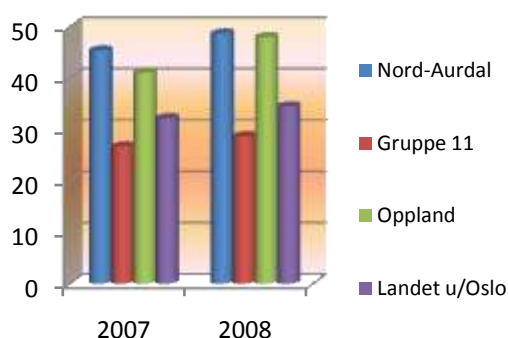

Også netto driftsutgifter (inntekter er fratrasket utgiftene) ligger svært høyt sammenlignet med andre. Det er grunn til å foreta en nærmere analyse av årsaken til forskjellene, og vurdere driftsform m.v..

Driftsutgiftene til biblioteket har vært høye i 2008, bl.a. på grunn av innkjøp av utlånsmateriell. Figuren til venstre viser netto driftsutgifter og tilvekst.

Besøk pr. kinoforestilling:

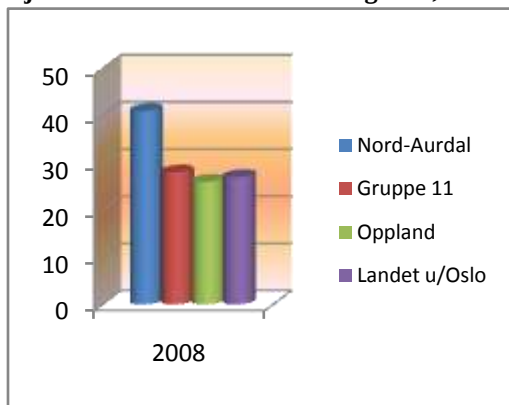

Kinoen har hatt et meget godt driftsår. Antall besøkende pr. forestilling har vært høyt, og har resultert i en netto inntekt for kinoen mot en budsjettert netto utgift, se område kultur.

Vann:

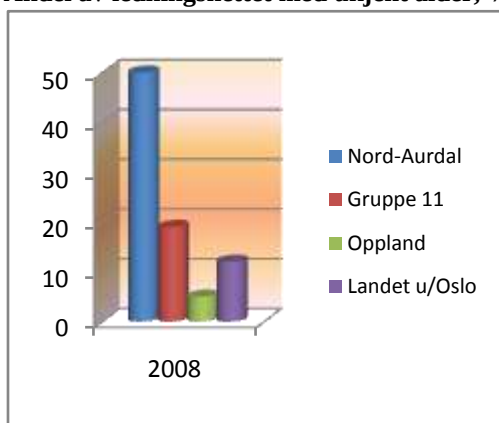
	Nord-Aurdal 2007	Nord-Aurdal 2008	Gruppe 11 2007	Gruppe 11 2008	Oppland 2007	Oppland 2008	Landet u/Oslo 2007	Landet u/Oslo 2008
Dekningsgrad:								
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal vannforsyning, %	65,6	65,6	69,7	65,9	65,9	66,4	83,1	81,1
Andel av husholdningsabonnentene som har installert vannmåler, %	100	100	36	36	37	41	25	27
Produktivitet/enhetskostnad								
Gebyrinntekter pr. innbygger, kroner	1 287	1 235	1 192	1 417	1 411	1 478	986	1 073
Gebyrinntekter pr. m3 vannleveranse, kroner	6,30	6,62	6,11	6,53	8,27	8,48	5,98	6,12
Utdypende tjenesteindikatorer:								
Beregnet gjennomsnittsalder for vannledningsnett med kjent alder, antall år	41	41	29	28	26	26	27	27
Andel ledningsnett med ukjent alder, %	50	50	16	19	6	5	11	12
Beregnet vannlekkasje per meter ledning per år, kubikkmeter	41,3	50,3	4,2	4,9	4,0	4,1	5,1	5,4

Gjennomsnittsalder vannledningsnett, år:

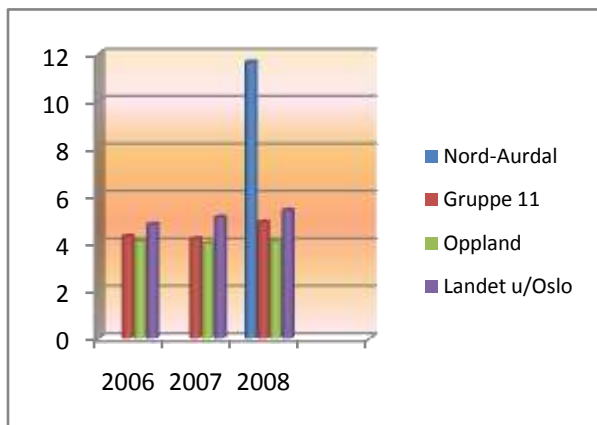
Vannledningsnettet har en høy gjennomsnittsalder.

Andel av ledningsnettet med ukjent alder, %:

Kommunen har dessuten en høy andel ledningsnett med ukjent alder, men også for dette er gjennomsnittsalderen høy.

Beregnet vannlekkasje per meter ledning pr. år, kubikkmeter:

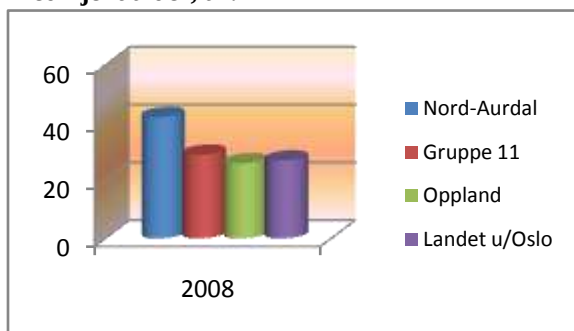

Høy alder og dårlig vedlikehold har medført et stort antall vannlekkasjer i 2008. Sammenlignbare tall for 2006 og 2007 foreligger ikke.

Avløp:

	Nord-Aurdal 2007	Nord-Aurdal 2008	Gruppe 11 2007	Gruppe 11 2008	Oppland 2007	Oppland 2008	Landet u/Oslo 2007	Landet u/Oslo 2008
Dekningsgrad:								
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal avløpstjeneste, %	52,7	52,7	72,3	74,6	68,9	73,4	82,6	82,8
Andel av husholdningsabonnentene på avløp som har installert vannmåler, %	100	100	37	38	37	42	24	27
Produktivitet/enhetskostnad								
Gebyrinntekter pr. innbygger, kroner		2 189		1 586		2 184		1 256
Utdypende tjenesteindikatorer:								
Beregnet gjennomsnittsalder for spillvannsnett med kjent alder, antall år	42	42	31	29	27	26	28	27

Beregnet gjennomsnittsalder for spillvannsnett med kjent alder, år:

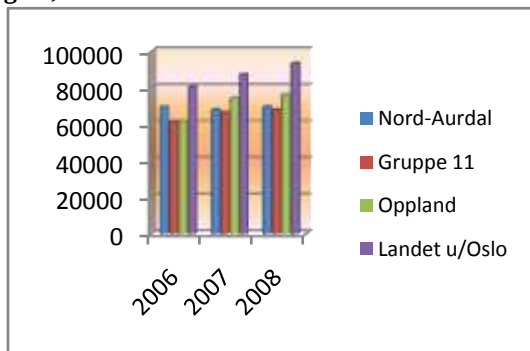

Situasjonen når det gjelder avløp er tilsvarende som for vannledningsnettet. Gjennomsnittsalderen på spillvannsnettet er høy, sammenlignet med både gruppe 11, Oppland og landet utenom Oslo.

Samferdsel:

	Nord-Aurdal 2007	Nord-Aurdal 2008	Gruppe 11 2007	Gruppe 11 2008	Oppland 2007	Oppland 2008	Landet u/Oslo 2007	Landet u/Oslo 2008
Dekningsgrad:								
Lengde kommunale veier og gater i km pr. 1 000 innbygger, km	10,6	10,5	12,6	12,5	10,2	10,2	9,0	8,9
Gang- og sykkelvei i km som er kommunalt ansvar, pr. 10 000 innbyggere. Km	16	16	12	14	12	12	12	12
Produktivitet:								
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate, kroner	67 897	69 603	66 354	67 871	74 201	76 122	87 153	93 360

Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate, kroner:

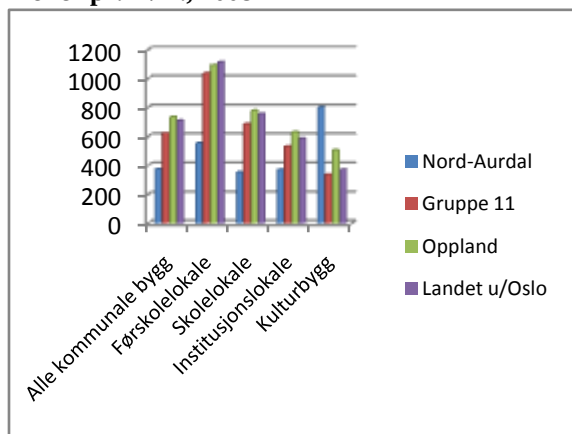

Kommunens utgifter til vedlikehold av vei har over tid vært lave.

Eiendomsforvaltning:

	Nord-Aurdal 2008	Gruppe 11 2008	Oppland 2008	Landet u/Oslo 2008
Dekningsgrader:				
Samlet areal på formålsbyggene, kvm. pr. innbygger	9,3	5,4	5,2	4,6
Samlet areal på førskolelokaler i kvm. pr. innbygger	14,0	5,1	5,2	4,5
Samlet areal på skolelokaler i kvm. pr. innbygger 6-15 år	38,9	17,7	19,0	16,7
Produktivitet:				
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning, kroner pr. kvm.	374	621	735	710
Korrigerte brutto driftsutgifter til førskolelokaler, kroner pr. kvm.	553	1 036	1 091	1 113
Korrigerte brutto driftsutgifter til skolelokaler, kroner pr. kvm.	352	685	779	756
Korrigerte brutto driftsutgifter til institusjonslokaler, kr pr. kvadratmeter	370	530	630	586
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale kulturbygg, kroner pr. kvadratmeter	800	336	505	371

Korrigerte brutto driftsutgifter kommunale bygg, kroner pr. kvm., 2008

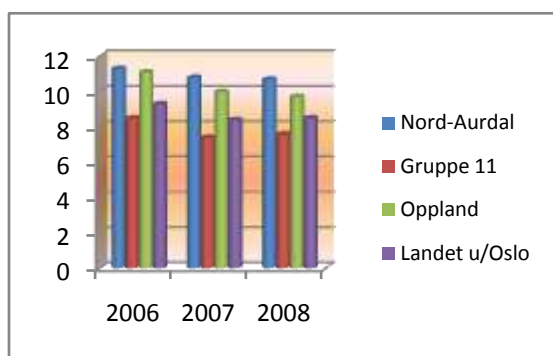
Figuren viser at Nord-Aurdal kommune har lave driftsutgifter til kommunale bygg sammenlignet med andre kommuner, hvilket bl.a. sier noe om nivået på vedlikehold. Unntaket er kulturbygg, der Nord-Aurdal har et utgiftsnivå som langt overstiger utgiftsnivået i andre kommuner.

Data for tidligere år foreligger ikke.

Brann- og ulykkesvern:

	Nord-Aurdal 2007	Nord-Aurdal 2008	Gruppe 11 2007	Gruppe 11 2008	Oppland 2007	Oppland 2008	Landet u/Oslo 2007	Landet u/Oslo 2008
Prioritering:								
Netto driftsutgifter pr. innbygger, forebygging	75	60	41	54	24	38	31	40
Dekningsgrader:								
Andel piper feiet, %	94	-	57,8	-	79,2	-	51,6	-
Beredskap, behov:								
Antall bygningsbranner pr. 1000 innbyggere	0,9	1,4	0,6	0,7	0,8	0,8	0,6	0,6
Antall utrykninger pr. 1000 innbyggere (branner og andre utrykninger)	10,8	10,7	7,4	7,6	10,0	9,7	8,4	8,5

Antall utrykninger pr. 1 000 innbyggere:

For alle årene 2006 – 2008 ligger Nord-Aurdal over gjennomsnittet for andre kommuner når det gjelder antall utrykninger regnet pr. 1000 innbygger.